

ศึกษาบทเพลงพร ภิรมย์

ปริญญานิพนธ์

ของ

เอื้อมพร รักษาวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

ตุลาคม 2552

ศึกษาบทเพลงพร ภิรมย์

ปริญญานิพนธ์

ของ

เอี่ยมพร รักษาวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

ตุลาคม 2552

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ศึกษาบทเพลงพร ภิรมย์

บทคัดย่อ

ของ

เอื้อมพร รักษาวงศ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา

ตุลาคม 2552

เอื้อมพร รักษาวงศ์. (2545). *ศึกษาบทเพลงพร ภิรมย์*. ปริญญาโท ศป.ม.

(มานุษยดุริยางควิทยา) กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

คณะกรรมการควบคุม: รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์, รองศาสตราจารย์ดวงพันธ์ กาญจนนา อินทรสุนานนท์.

ปริญญานิพนธ์เล่มนี้มีจุดมุ่งหมายในการศึกษา คือ 1. ศึกษาชีวประวัติของพร ภิรมย์ 2. ศึกษาบทเพลงของพร ภิรมย์ บทเพลงที่ทำการวิจัย มี 6 บทเพลง จำแนกแบ่งออกเป็นเพลงลูกทุ่ง 4 เพลง 1.เพลงบัวตูมบัวบาน 2. เพลงน้ำตالاไทร 3. เพลงกระท่อมทองกวาว 4. เพลงจำใจจาก เพลงแหล่ 2 เพลง คือ 1. เพลงดาวลูกไก่ท่อน 1 ท่อน 2 2. เพลงวังแม่ลูกอ่อน ท่อน 1 ท่อน 2

จากการศึกษาวิจัยพบว่า พร ภิรมย์ ชื่อจริง คือ นายบุญสม มีสมวงษ์ มีพี่น้องร่วมบิดา มารดา เดียวกัน 11 คน นายพร ภิรมย์ เป็นลูกคนแรก และได้สมรสกับนางระเบียบ ภาคนาม มีบุตรชายด้วยกัน 1 คน คือ นายรังสรรค์ มีสมวงษ์ พร ภิรมย์มีความสามารถหลายด้านทั้งด้านการร้องเพลงและการประพันธ์เพลง ดูได้จากผลงานต่างๆ ที่ได้รับรางวัลพระราชทานแผ่นเสียงทองคำปี 2509 คือ เพลงบัวตูมบัวบาน ซึ่งเป็นบทประพันธ์เพลงลูกทุ่งซึ่งแต่งและขับร้องเองโดยพร ภิรมย์ และเพลงดาวลูกไก่ ซึ่งเป็นเพลงแหล่ประเภทราชานิเกลิงก็ได้รับรางวัลพระราชทานแผ่นเสียงทองคำเช่นกัน ปัจจุบันได้อุปสมบทเป็นภิกษุอยู่ที่วัดรัตนชัย(วัดจีน)จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ก่อนท่านจะอุปสมบทเข้าสู่ร่มกาสาวะถัฏ ท่านได้ประพันธ์บทเพลงแนวต่างๆไว้ดังนี้ บทประพันธ์เพลงลูกทุ่งของพร ภิรมย์

1. มีฟอร์มเพลงทั้งแบบท่อนเดียว และ แบบทวิบท
2. ส่วนคำร้องมีการใช้คำประพันธ์ประเภทกลอนตลาด
3. ในด้านทำนองมีทำนองหลัก และมีการนำทำนองหลักไปวารีเอ้นพัฒนาเป็น แนว

ทำนองใหม่

บทประพันธ์เพลงแหล่ของพร ภิรมย์

1. เป็นบทเพลงที่มีการร้องเพียงครั้งเดียว เป็นการด้นสด
2. ส่วนบทร้องมีลักษณะ สำนวนภาษาที่สละสลวย ในเพลงดาวลูกไก่เป็นคำประพันธ์

ประเภทราชานิเกลิง(กลอนหัวเดียว) มีการส่งสัมผัสที่คำสุดท้ายของทุกบท (ส่งสัมผัสที่บาทที่ 4 ของทุกบทและบททำนองเข้าลักษณะใช้ทำนองเดิม แต่มีการเปลี่ยนบทร้องไปเรื่อย ๆ

A STUDY OF PORN PIROM'S COMPOSITIONS.

AN ABSTRACT

BY

AEUIMPORN RAKSAWONG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Fine Arts Degree in Ethnomusicology
at Srinakharinwirot University

October 2009

Aeuimporn Raksawong. (2009). *A Study Of Porn Pirom's Compositions*. Master Thesis, M.F.A. (Ethnomusicology). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc.Prof, Dr.Manop Wisuttiapat. Assist.Prof. Karnchana Intrasananon.

The purpose of this Thesis is to study the biography of Porn Pirom and his songs. The study was conducted by analyzing 6 songs comprising 4 Lookthung songs which are 1) Bua Toom Bua Barn, 2) Narm Tar Lar Sine, 3) Gra Tom Thong Gwar, 4) Jum Jai Jark; and 2 Lae songs which are 1) Dao Loog Kai Part 1 and Part 2, 2) Wung Mae Loog Aorn Part 1 and Part

The result of the study reveals that the original name of Porn Pirom is Mr. Boonsom Meesomwongse. He has 11 brothers and sisters. He is the eldest child. He was married with Mrs. Rabiab Parknam and has 1 son namely Mr. Rangsun Meesomwongse. Mr. Pron Pirom has great ability in many aspects of music, including singing and composition which we can see from his works. He received Golden Record Awards 2509 from a song Bua Toom Bua Barn which was composed and sung by Porn Pirom himself and another song; Dao Look Gai, which is a kind of Lae song. At present, he is a monk at Wat Rattanachai (China Temple), Ayuddhaya.

Before he was ordained as a monk, he had composed various styles of song as follows:

Lookthung Composition

1. The forms of song are sectional form and binary form
2. The composition of Lookthung is arranged in octameter
3. As for the rhythm, the song has major rhythm and is developed to new version.

Lae Composition

1. The lyrics are composed at once and sung only one time

2. The composition comprises elegant and beautiful words. For example, Dao LookGai was arranged in Ratchniklueng genre, having rhyming word at the end of its stanzas (having rhyming word on the fourth line of each stanza)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้บรรลุผลสำเร็จด้วยดีเนื่องจากผู้ศึกษาได้รับคำแนะนำอย่างดียิ่ง
จากรอง ศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์ ประธานที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์กาญจนา อินทรสุ
นนานนท์ กรรมการที่ปรึกษา ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประทีป เล้ารัตนอารีย์ อาจารย์สุรศักดิ์
จำนงค์สาร และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ในภาควิชาดุริยางคศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้เกี่ยวกับมานุษยดุริยางควิทยา จนเป็นผลให้ปริญญานิพนธ์ฉบับ
นี้สำเร็จได้

ขอขอบพระคุณหลวงพ่อพร ภิรมย์ ที่ได้ให้สัมภาษณ์ชีวประวัติของท่านและได้ให้ความรู้
เกี่ยวกับวิธีการประพันธ์เพลงลูกทุ่งและเพลงแหล่ ขอขอบพระคุณ นายรัฐวิทย์ ธนธรรมฤทธิ์ ผู้ที่ได้ให้
คำแนะนำเกี่ยวกับการวิจัยเรื่องนี้ ความรู้เรื่องการประพันธ์เพลง คณาจารย์หลายท่านที่ให้สัมภาษณ์
และขอขอบคุณกัลยาณมิตร นักดนตรี ผู้ให้ข้อมูล ความรู้ ความคิด และเป็นกำลังใจตลอดมาและทุก
ท่านที่ได้ช่วยเหลือในด้านต่างๆ ซึ่งมีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้

อนึ่ง คุณค่า ความดี และประโยชน์จากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแด่พระพร
ภิรมย์ คุณพ่อโอภาส รักษาวงศ์ และคุณแม่บุญเรือน รักษาวงศ์ และผู้ที่สนใจศึกษาบทเพลงของพร
ภิรมย์เพื่อมิให้สูญหายต่อไป

เอี่ยมพร รักษาวงศ์

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

ศึกษาบทเพลงพร ภิรมย์

ของ

เอี่ยมพร รักษาวงศ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยดุริยางควิทยา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2552

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์) (ดร.ชนิดา ตังเดชะหิรัญ)

..... กรรมการ กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ กาญจนา อินทรสุนานนท์) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ นักรบ)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.มานพ วิสุทธิแพทย์)

..... กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ กาญจนา อินทรสุนานนท์)

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	13
ขั้นรวบรวมข้อมูล.....	13
ขั้นศึกษาข้อมูล.....	13
ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล.....	13
ขั้นสรุป.....	14
4 การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล.....	15
ชีวประวัติของพร ภิรมย์.....	16
วิเคราะห์บทเพลงของพร ภิรมย์	
1.เพลงบัวตูมบัวบาน.....	22
2.เพลงน้ำตالاไทร.....	40
3.เพลงกระท่อมทองกวาว.....	56
4.เพลงจำใจจาก.....	72

สารบัญ(ต่อ)

บทที่

หน้า

5.เพลงดาวลูกไก่ตอน 1	86
6.เพลงดาวลูกไก่ตอน 2	95
7.เพลงวังแม่ลูกอ่อน ตอน 1	102
8.เพลงวังแม่ลูกอ่อน ท่อน 2.....	109
5 สรุป อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	116
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	116
วิธีการดำเนินการวิจัย.....	116
สรุปผลการศึกษาและวิเคราะห์.....	118
อภิปรายผล.....	131
ข้อเสนอแนะ.....	132
บรรณานุกรม.....	133
ภาคผนวก.....	136
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	146

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ดนตรีเป็นสิ่งที่ธรรมชาติให้มาพร้อม ๆ กับชีวิตมนุษย์โดยที่มนุษย์เองไม่รู้ตัว ดนตรีเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์อย่างหนึ่งที่ช่วยให้มนุษย์มีความสุข สนุกสนานรื่นเริง ช่วยผ่อนคลายความเครียดทั้งทางตรงและทางอ้อม ดนตรีเป็นเครื่องกล่อมเกลาคติใจของมนุษย์ให้มีความเบิกบานหรรษาให้เกิดความสงบและพักผ่อน กล่าวคือในการดำรงชีพของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตายดนตรีมีความเกี่ยวข้องอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อาจสืบเนื่องมาจากความบันเทิงในรูปแบบต่าง ๆ โดยตรงหรืออาจเกิดจากขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อ เช่น เพลงกล่อมเด็ก เพลงประกอบในการทำงาน เพลงที่เกี่ยวข้องในงานพิธี การเพลงสดถึงพระผู้เป็นเจ้า เป็นต้น เสียงธรรมชาติต่าง ๆ เช่น ลมพัด นกร้อง เสียงคลื่น เสียงน้ำตก จะทำให้ผู้ได้ยินมีความสุข ก็สามารถรวบรวมเข้ามาเป็นเสียงดนตรีได้เช่นเดียวกัน จากเสียงธรรมชาติก็จะมีวิวัฒนาการและพัฒนาโดยอาศัยความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง ความสร้างสรรค์ ความเข้าใจตลอดจนหลักวิชาและความประณีตบรรจงออกมาเป็นศิลปะดนตรีประเภทต่าง ๆ เช่น แจ๊ส ป๊อป คลาสสิก ดนตรีพื้นเมือง หรือดนตรีลูกทุ่ง เป็นต้น

ดนตรีเป็นศิลปะที่อาศัยเสียงเพื่อเป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกต่าง ๆ ไปสู่ ผู้ฟังเป็นศิลปะที่ง่ายต่อการสัมผัส ก่อให้เกิดความสุข ความปลื้มปิติพึงพอใจให้แก่มนุษย์ได้ นอกจากนี้ยังมีนักปราชญ์ท่านหนึ่งได้กล่าวไว้ว่า “ดนตรีเป็นภาษาสากลของมนุษยชาติ เกิดขึ้นจากธรรมชาติและมนุษย์ได้นำมาดัดแปลงแก้ไขให้ประณีตงดงามไพเราะเมื่อฟังดนตรีแล้วทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิด ต่าง ๆ” นั่นก็เป็นเหตุผลหนึ่งที่ทำให้เราได้ทราบว่ามนุษย์ไม่ว่าจะเป็นชนชาติใดภาษาใดก็สามารถรับรู้ธรรมชาติของดนตรีได้โดยใช้เสียงเป็นสื่อได้เหมือนกัน ศิลปะดนตรีนี้เกิดขึ้นจากธรรมชาติที่ได้นำมาดัดแปลงแก้ไขให้เกิดความประณีตงดงาม และความไพเราะ ทำให้เกิดความรู้สึกนึกคิด รวมทั้งความรู้สึกทางอารมณ์ต่าง ๆ เช่น รัก โกรธเกลียดกลัว โศกเศร้า หรือดีใจ และสามารถถ่ายทอดความรู้สึกดังกล่าวให้ผู้อื่นรับรู้ได้ด้วย (สุกรี เจริญสุข. 2538: 65)

ดนตรีเป็นศิลปะที่เกิดขึ้นจากเสียงเป็นความไพเราะ ความไพเราะของเสียงมีพลังและอำนาจที่จะทำให้เกิดความพอใจและทำให้เกิดความชอบเมื่อมีเสียงดนตรีมากระทบกับความรู้สึกดนตรีเป็นสื่อทางบวกและขณะเดียวกันกับดนตรีเป็นสื่อในทางลบ ซึ่งขึ้นกับวัตถุประสงค์ของดนตรีและผู้ฟังดนตรี จะ

มองว่าดนตรีเป็นศิลปะได้ ดังดนตรีในพุทธศาสนา หรือจะมองดนตรีในทางบวก ดนตรีในคริสต์ศาสนา (สุกรี เจริญสุข. 2538:25)

เมื่อใดที่ฟังดนตรีเรารู้สึกเพลิดเพลินกับความไพเราะของเสียง และเกิดจินตนาการต่าง ๆ เกี่ยวกับเสียง ทั้งนี้เพราะผู้ประพันธ์เพลงได้ถ่ายทอดความรู้สึกของตนเองผ่านเสียงดนตรีซึ่งมีความหมายต่าง ๆ ดนตรีไม่ได้มีผลต่ออารมณ์ของคนเราเท่านั้น ดนตรียังช่วยเพิ่มสติปัญญาช่วยให้เกิดการเรียนรู้ ดนตรีที่จังหวะช้าอย่างเหมาะสม จะกระตุ้นให้เกิดคลื่นสมองที่ช่วยเรียบเรียงความคิด การใช้เหตุผล มีความคิดสร้างสรรค์ ตลอดจนทบทวนความจำ ซึ่งนำไปสู่การเข้าใจตนเองและผู้อื่น

ไม่เฉพาะดนตรีสากลเท่านั้นที่พัฒนาศติปัญญาและอารมณ์ ดนตรีไทยก็เป็นดนตรีที่มีลักษณะเป็นดุริยางค์ประณีตมีท่วงทำนองที่สร้างอารมณ์ได้แตกต่างกันไป เช่น เพลงที่มีท่วงทำนองค่อนข้างเร็ว เช่น เพลงคางคากินกล้วย ลาวแพน ให้ความสนุกสนาน ตื่นตัว มีพลังเช่นกัน (อุสา สุทธิสาร. 2544:44-47) เพลงไทยในแนวสากลหรือเพลงไทยสากลได้วิวัฒนาการเกิดขึ้นมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้แพร่หลายโดยแทรกเป็นเพลงประกอบละครและภาพยนตร์ ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม จากการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมที่ได้สนใจปรับปรุงแนวดนตรีตามหลักสากลนิยมและส่งเสริมการแต่งเพลงไทยสากล อีกทั้งยังได้ใช้บทเพลงเป็นสื่อเผยแพร่อุดมการณ์ทางการเมืองด้วยนั้นทำให้เพลงไทยสากลแพร่หลายขึ้นในสังคมไทย ถือได้ว่ารัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม มีบทบาทในการทำให้เพลงไทยสากลแพร่หลายจนเป็นที่นิยมสนใจของคนในสังคมไทยและจะนำไปสู่การสร้างสรรค์เพลงไทยสากลแนวต่าง ๆ (ศิริพร กรอบทอง. 2547:45)

เพลงไทยในแนวสากลหรือเพลงไทยสากลได้วิวัฒนาการเกิดขึ้นมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้แพร่หลายโดยแทรกเป็นเพลงประกอบละครและภาพยนตร์ ในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงครามจากการดำเนินงานด้านวัฒนธรรมได้สนใจปรับปรุงแนวดนตรีตามหลักสากลนิยมและส่งเสริมการแต่งเพลงไทยสากล อีกทั้งยังได้ใช้บทเพลงเป็นสื่อเผยแพร่อุดมการณ์ทางการเมืองด้วยนั้นทำให้เพลงไทยสากลแพร่หลายขึ้นในสังคมไทย ถือได้ว่ารัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม มีบทบาททำให้เพลงไทยสากลแพร่หลายจนเป็นที่นิยมสนใจของคนในสังคมไทยและจะนำไปสู่การสร้างสรรค์เพลงไทยแนวสากล ต่าง ๆ (ศิริพร กรอบทอง. 2547:45)

ในระยะเริ่มแรกเพลงตลาด หรือเพลงชีวิตเป็นเพลงไทยสากลแนวหนึ่ง โดยมีลักษณะที่สัมพันธ์กับท้องถิ่นพื้นบ้านอย่างชัดเจน โดยเฉพาะดนตรีและเพลงพื้นบ้านพื้นเมืองหลายประเภทศิลปินได้นำประสบการณ์มาปรับประยุกต์เป็นเพลงไทยสากล แทรกความเป็นท้องถิ่น การใช้ภาษาถิ่นตลอดจนการขับร้องที่เป็นลีลาเฉพาะอย่างโดดเด่น และบทเพลงตลาดหรือเพลงเพื่อชีวิต ซึ่งได้พัฒนาการมา

ลักษณะที่สัมพันธ์กับท้องถิ่นพื้นบ้านดังกล่าวนี้ ถูกเรียกขานเป็นชื่อใหม่ว่า “เพลงลูกทุ่ง” ประชาชนยอมรับและกล่าวขวัญถึงมากขึ้น ความนิยมแทรกซึมไปตามวงดนตรีต่าง ๆ เขาคือ นักร้องเพลงลูกทุ่ง (ศิริพร กรอบทอง. 2547:172-176)

เพลงลูกทุ่งเป็นเพลงที่ใช้ร้องเล่นกันทั่วไปตามชนบทไทย เป็นเพลงที่ใช้ภาษาง่าย ๆ ตรงไปตรงมาไม่สลับซับซ้อน เป็นที่นิยมของประชาชนโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งไปประชาชนในชนบทได้ให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เพลงลูกทุ่งหลายเพลงได้สะท้อนสภาพสังคม ความเป็นอยู่และวัฒนธรรมไทย และมีหลายเพลงที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทย ซึ่งพอจะสืบค้นย้อนหลังไปได้ว่า เพลงที่มีแนวเป็นเพลงลูกทุ่งและมีบันทึกไว้เป็นหลักฐานคือเพลงไอ้สาวชาวไร่ผลงานประพันธ์ของ ครูเหม เวชกร และเป็นเพลงร้องประกอบการแสดงละครวิทยุ เมื่อปี พ.ศ. 2481 จนกระทั่งจำนง รังสิกุล เริ่มใช้คำว่าเพลงลูกทุ่ง เป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2507 สืบมากระทั่งจนบัดนี้ ซึ่งถือได้ว่าเพลงลูกทุ่งเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติ สมควรที่จะได้รับการอนุรักษ์และส่งเสริมให้แพร่หลายต่อไป ศิลปิน ผู้ผลิตและผู้สร้างสรรค์ผลงานเพลงลูกทุ่งทุกคนเหล่านี้ ควรได้รับการยกย่องและเชิดชูเกียรติ ตลอดจนให้กำลังใจในการสร้างสรรค์ผลงานอันทรงคุณค่า (เอกวิทย์ ณ ถลาง. 2532 : คำนำ)

เพลงลูกทุ่งจะมีลีลาการร้องที่เป็นธรรมชาติ เสียงดังฟังชัด เปล่งเสียงขับร้องออกมาอย่างเต็มที่ ไม่นิยมการดัดแปลงเสแสร้ง น้ำเสียงมีเสน่ห์ชวนฟัง มีลูกคอกที่มีลักษณะเฉพาะตัวเพลงชีวิตในยุคแรก ๆ นั้นมีอยู่มากมาย ได้แก่ เพลงค่าน้ำนม เพลงหนุ่มเหนือแควนาง เพลงสวรรค์บ้านนา เพลงลูกสาวตาดี เพลงกลืนโคลนสาบควาย และมีเพลงที่ปลุกกระแสดังคมให้ตื่นตัวขึ้นเป็นอย่างมาก นั่นคือเพลงมารักการเมือง ที่คำรณ สัมบุณณานนท์ เป็นผู้ขับร้อง ต่อมารัฐบาลของจอมพลแปลก พิบูลย์สงคราม ได้ออกอากาศห้ามนำเพลงชีวิตไปเผยแพร่ออกอากาศ ด้วยความเห็นที่ว่า เป็นเพลงที่มีถ้อยคำเลียดสีสังคม จึงทำให้เพลงชีวิตแนวนี้ซบเซาลงไป เพลงชีวิตในแนวหวานจึงเป็นทางเลือกใหม่ของนักประพันธ์เพลงในยุคนั้น บทเพลงได้ปรับเปลี่ยนแนวทางในการนำเสนอ โดยเน้นถึงเรื่องราวของความรัก การพร่ำเพ้อถึงคนรัก (สุกรี เจริญสุข . 2532:25) เพลงชีวิตในแนวหวานได้รับความนิยมมากขึ้นเป็นลำดับ ส่งผลให้นักประพันธ์เพลงทั้งหลายต่างก็คิดสร้างสรรค์งานเพลงเข้าสู่สังคมเพิ่มมากยิ่งขึ้นพร้อม ๆ กับที่นักร้องและนักประพันธ์ เริ่มมีการเปิดตัวเข้ามาในวงการเพลงอย่างจริงจัง บางคนถึงกับยอมลาออกจากราชการ เพื่อแสวงหาโอกาสในการสร้างสรรค์งานที่ตนรัก เช่น ครูสุรพล สมบัติเจริญ ที่ได้ลาออกมาทำเพลงชีวิตร้องเพลงบันทึกแผ่นเสียงเป็นครั้งแรกในชีวิตเมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2496 คือ เพลงน้ำตาลาวเวียง ซึ่งเป็น

เพลงชีวิตในหวาน ได้รับความนิยมแพร่กระจายในสังคมมากขึ้นเรื่อย ๆ และในเวลาต่อมาก็ถูกเรียกขานว่า “เพลงลูกทุ่ง” (เจนภพ จบกระบวนวรรณ. 2530: 32-35)

เพลงลูกทุ่งอาจจะเกิดขึ้นเพราะคนชนบทส่วนใหญ่นิยมที่จะร้องเพลงจะร้องกับเขาเหมือนกัน แต่คนบ้านนอกก็จะร้องเพลงสากลเหล่านั้น มีสำเนียงในรูปแบบของตนเองที่ติดมาจากท้องถิ่น ติดมาจาก เพลงลำตัด หรือ ลิเกที่มีการเล่นลูกคอก ลูกเอื้อน หรือว่าอย่างลีลาของหมอลำ ก็มีแนวทางการร้องลูกคอก ของเขาพลีพรายไปอีกแบบหนึ่ง ไม่ร้องตรง ๆ หือ ๆ เหมือนอย่างภาษาสำเนียงลูกกรุง ดังนั้นเลยกลับ ได้รับความนิยมขึ้นมา แบบว่าการพูดเหนือ ๆ ของคนสุพรรณ

สุรพล สมบัติเจริญ ก็ร้องเพลงออกสำเนียงเหนือ ๆ แบบคนสุพรรณบุรี ก็ได้รับความนิยม อยู่นาน จนกระทั่งได้รับรางวัลแผ่นเสียงทองคำ ในปี พ.ศ. 2507 สมยศ ทศนพันธ์ก็ได้รับรางวัลแผ่นเสียงทองคำ จากเพลงซอพิพิรวงทอง (พยางค์ มุกดาพันธ์.2532:35-36)

สุรพล สมบัติเจริญ เป็นนักร้องและนักประพันธ์เพลงในแนวลูกทุ่ง เขาเริ่มการร้องเพลงจาก กองดุริยางค์ทหารอากาศ เพลงแรกที่เขาเขียนและขับร้องคือเพลงซอกสองกุมาร ผลงานเพลงส่วนใหญ่ ของสุรพล สมบัติเจริญ มีลีลาสนุกสนานถูกตรึงคนฟังอย่างมากสุรพล สมบัติเจริญถูกลอบยิงเสียชีวิต เมื่อกลางดึกขณะเปิดการแสดงที่จังหวัดนครปฐม หลังจากการเสียชีวิตมีการเปิดเพลงของเขาอย่าง แพร่หลาย ตลอดจนมีผู้แต่งเพลงไว้อาลัยเขามากหลายเพลง ผลงานของครูสุรพล สมบัติเจริญได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง ทำให้เพลงลูกทุ่งอื่น ๆ พลอยตื่นตัวไปด้วย (จินตนา ดำรงเลิศ .2533:67-68) ต่อมาผลงานเพลงลูกทุ่งออกมาเป็นจำนวนมาก นักแต่งเพลงรุ่นนี้มักเป็นผู้สืบทอดการแต่งเพลงมาจาก ครูเพลงในยุคต้น ตัวอย่างเช่น พี่ระ ตรีบุปผา เป็นศิษย์ของสมยศ ทศนพันธ์ พร ภิรมย์ สุชาติเทียนทอง และชาย เมืองสิงห์ เป็นศิษย์ของวงดนตรีจุฬารัตน์ นักแต่งเพลงที่มีชื่อเสียงในยุคนี้มีอีกหลายท่าน ได้แก่ เพลิน พรหมแดน จีว พิจิตร สำเนียง ม่วงทอง ฉลอง การะเกด ชะลอ ไตรตรอง ชาญชัย บัวบังศรี เป็นต้น(เจนภพ จบกระบวนวรรณ.2530-13)

ในยุค พ.ศ.2506 -2513 เป็นช่วงเวลาที่เพลงลูกทุ่งตื่นตัวสูงมาก มีนักร้องเกิดขึ้นมาใหม่ หลายคน นักร้องที่เด่นในยุคนี้ได้แก่ ไวพจน์ เพชรสุพรรณ เพลิน พรหมแดน พร ภิรมย์ ชาย เมือง สิงห์ ศรีศิริ ศรีประจวบ(จินตนา ดำรงเลิศ.2533:67-68)

พร ภิรมย์ เป็นบุคคลที่มีความสามารถที่หลายด้าน เช่น พระเอกลิเก การพากย์หนัง การ เล่นดนตรีจีน และมีความสามารถในการประพันธ์ที่หาตัวจับได้ยาก คือ ท่านสามารถประพันธ์ได้ทั้งแนว เพลงลูกทุ่งและเพลงแหล่ และมีผลงานที่แต่งเองและร้องเองราว ๆ 500 เพลง ท่านมีชื่อเสียงระหว่างปี พ.ศ. 2500- 25 15 การใช้คำในบทประพันธ์ของพร ภิรมย์นั้นสละสลวย มีทั้งสัมผัสนอก สัมผัสใน

เนื่องจากท่านเป็นนักอ่านจึงทำให้ท่านมีความแม่นยำในการใช้ภาษา ในเรื่องการร้องเพลงนั้นจัดเป็นบุคคลที่มีความสามารถมาก ได้รับพระราชทานแผ่นเสียงทองคำ 3 ครั้ง ในเพลงบัวตูมบัวบาน (2509) เพลงดาวลูกไก่ (2509) กลับมาเกิดลูกไทย (2514) และเคยร่วมกับครูบุญยัง เกตุคง ครูจำเนียร ศรีไทยพันธุ์ ประกวดนาฏดนตรีทางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ซึ่งด้วยทองคำตามนโยบายของ ฯพณฯ จอมพล ป. พิบูลสงคราม ในนามคณะเกตุคงดำรงศิลป์ ในท้องเรื่อง “ปฐพีชวานทอง” ได้รับรางวัลชนะเลิศเมื่อปี พ.ศ. 2500

ด้วยความสามารถของพร ภิรมย์ที่มีหลายด้าน และหาตัวจับได้ยาก ด้วยบทเพลง ของ พร ภิรมย์ ที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง มีการใช้คำที่สละสลวยถูกต้องตามหลักภาษาไทย มีคำร้อง คารมคมคายและมักสอดแทรกคติสอนใจ อีกทั้งเป็นบุคคลที่ประสบความสำเร็จในด้านวงการเพลงคือเป็นทั้งนักร้องและนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียง และยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลไว้เป็นหลักฐาน จึงเห็นสมควรที่จะศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชีวประวัติและ บทเพลง ของ พร ภิรมย์ เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการศึกษาด้านคีตศิลป์ต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาชีวประวัติของ พร ภิรมย์
2. เพื่อศึกษาบทเพลงของ พร ภิรมย์

ความสำคัญของการวิจัย

การศึกษบทเพลงในปัจจุบันมีอยู่น้อยมาก ในการศึกษาครั้งนี้จะช่วยให้ผู้ที่สนใจ พร ภิรมย์ได้รับความรู้โดยตรงที่เกี่ยวกับชีวิตและบทเพลงของ พร ภิรมย์ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่สามารถเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจวิธีการประพันธ์บทเพลงสำหรับบทเพลงลูกทุ่ง และเพลงแหล่ ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งบทเพลงที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาศึกษาในงานวิจัยเล่มนี้ เป็นบทเพลงที่ได้รับรางวัลพระราชทานแผ่นเสียงทองคำและบทเพลงที่ได้รับความนิยมในสมัยนั้นจากการสัมภาษณ์ของ พร ภิรมย์

ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

เพลงที่จะนำมาศึกษาเป็นเพลงที่ได้รับรางวัลพระราชทานแผ่นเสียงทองคำ และบทเพลงที่ได้รับความนิยม โดยจัดหมวดหมู่ตามรูปแบบการประพันธ์ ดังนี้

เพลงลูกทุ่ง

1. บัวตูมบัวบาน (ได้รับพระราชทานรางวัลแผ่นเสียงทองคำ พ.ศ. 2509)

2. เพลงน้ำตالاไทร

3. เพลงกระท่อมทองกวาว

4. เพลงจำใจจาก

เพลงแหล่

5. เพลงดาวลูกไก่ ท่อน 1 ท่อน 2 (ได้รับพระราชทานรางวัลแผ่นเสียงทองคำ พ.ศ. 2509)

6. เพลงวังแม่ลูกอ่อน ท่อน 1 ท่อน 2

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นประโยชน์ต่อการประพันธ์เพลง ใช้เป็นแนวทางในการประพันธ์เพลงลูกทุ่ง

เพลงแหล่

2. แบบแผนของการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยบทเพลงของศิลปินท่านอื่น ๆ ต่อไป

3. ได้แนวทางวิธีการ ประพันธ์คำร้อง ตามแบบฉบับของพร ภิรมย์ ซึ่งสามารถนำมาเป็นต้นแบบในการประพันธ์สำหรับนักประพันธ์และนักร้องรุ่นต่อไปได้

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. เพลงลูกทุ่ง หมายถึง เพลงที่มีท่วงทำนอง ลีลา มีความเป็นพื้นบ้าน คำร้องใช้ภาษาและสำนวนโวหารง่าย ๆ มีเนื้อหาสาระสะท้อนวิถีชีวิต สภาพสังคมชนบท และวัฒนธรรมไทย

2. เพลงราชานิเกลิง หมายถึง เพลงที่ใช้สำหรับการลิเกเพลงแหล่ หมายถึง เพลงพื้นบ้านเป็นการด้นกลอนสด กลอนที่นิยมใช้ด้นกลอนแปด

3. เพลงราชานิเกลิง หมายถึง เพลงที่ใช้สำหรับการลิเก

4. การประพันธ์คำร้อง หมายถึง ผู้ประพันธ์ได้จินตนาการเรียบเรียงถ้อยคำต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความหมายและทำนองเพลง

5. กระสวนจังหวะ หมายถึง รูปแบบจังหวะที่ใช้ในการประพันธ์เพลงแต่ละเพลง

6. การแปรทำนอง หมายถึง การนำกระสวนจังหวะหลักไปพัฒนาโดยการเพิ่มเติมโน้ตหรือตัดโน้ตบางตัวออกไป

7. ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง หมายถึง การเคลื่อนที่ของทำนองในแต่ละวลี

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย

คณพล จันทร์หอม (2539 : 26) กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่จะฝึกหัดขับร้องเพลงไทยเดิม คือ ผู้ที่สนใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็มักจะศึกษาเรื่องนั้นจนเกิดความชำนาญเป็นพิเศษ ผู้ที่สนใจเครื่องดนตรีไทยชนิดใดก็สามารถและฝึกฝนจนชำนาญ แต่เนื่องจากผู้ที่สนใจทางด้านการขับร้องก็มีอาจขับร้องได้ทุกคน เพราะผู้ที่จะสามารถขับร้องเพลงให้ไพเราะจนเกิดศรัทธาได้ได้นั้น ต้องมีคุณลักษณะเฉพาะตัวหลายประการ ซึ่งโดยทั่วไปแล้ว ผู้ที่สามารถในการฝึกหัดขับร้อง ควรมีลักษณะดังนี้

มานพ วิสุทธแพทย์ (2533 : 27) ได้ให้ทัศนะถึงวรรคเพลงว่า วรรคเพลงคือการแบ่งทำนองเพลงออกเป็นส่วนๆ ในกรรแยะวรรคยี่ดื้อคือ “ทำนองเพลง” เป็นหลัก การแบ่งทำนองเพลงทำนองหนึ่งๆ นั้นสามารถแบ่งได้เป็นยาวหรือเป็นส่วนสั้นๆ ซึ่งจะได้ความหมายและความสมบูรณ์แตกต่างกัน

พูนพิศ อมาตยกุล (2532 : 36) ได้สรุปเกี่ยวกับเพลงลูกทุ่งไว้ว่า เพลงลูกทุ่งคือ เพลงที่ได้จากการประสานของเพลงแบบต่างๆ หลายประเภทรวมกัน ได้แก่ เพลงพื้นบ้าน เพลงไทยเดิม เพลงชีวิตและเพลงไทยสากล เพลงลูกทุ่งมีลักษณะเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว คือ

1. ร้อยเนื้อหาหนึ่งทำนอง
2. บรรยายความอันเกี่ยวเนื่องชีวิตไทยชนบท
3. ดนตรีไม่สนใจแยกเสียงประสาน สนใจเสียงร้องและคำร้องมากกว่า
4. นักร้องเพลงลูกทุ่ง คือ นักร้องที่มีเสียงดี ร้องเต็มเสียงใช้เสียงแท้
5. ใช้สำนวนลีลาว่ากันตรงไปตรงมาอย่างชาวบ้าน จึงคล้ายเพลงพื้นบ้านมาก
6. ใช้วิธีพูดอย่างซื่อๆ กว่าการใช้แสงสี เครื่องแต่งกายและผู้ประกอบการจำนวนมาก

ก่อให้เกิดภาพรวมที่ตระการตาตระการใจ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (2533 : 36) ทรงพระราชนิพนธ์เรื่อง “ลูกทุ่งไทยกับเพลงไทย” ทรงกล่าวว่าเพลงลูกทุ่งเป็นสมบัติทางวัฒนธรรมของชาติเช่นเดียวกับเพลงไทยประเภทอื่นๆ เพลงลูกทุ่งมีความดีหลายประการ คือ

1. เป็นหลักฐานข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของสังคมประเทศ
2. เป็นที่รวบรวมของภูมิปัญญาและทรัพย์สินทางปัญญาของชาวบ้าน
3. เป็นเพลงที่เรียบง่าย คือ เข้าใจง่าย ร้องง่าย จำง่าย ความสามารถเข้าถึงสังคมทุกชั้น
กระจายได้กว้างไกลถึงชนบททุกแห่ง

4. มีความเป็นไทยทั้งในเรื่องของภาษา ทำนองและการขับร้อง

สุกรี เจริญสุข (2533 : 135 – 144) ได้กล่าวเอาไว้ในการประชุมเชิงวิชาการและการสัมมนา เส้นทางเพลงลูกทุ่งไทย ในหัวข้อเรื่อง “แนววิเคราะห์เพลงพื้นบ้านกับเพลงลูกทุ่ง” ว่า เพลงลูกทุ่งเป็นเพลงชาวบ้านสมัยพัฒนาแล้ว คำว่า “เพลงลูกทุ่ง” แต่ตัวเพลงลูกทุ่งจริงๆ นั้นเกิดมาก่อนชื่อ เพลงลูกทุ่งเป็นเพลงที่เกิดจากการผสมผสานกันหลาวัฒนธรรมด้วยกันคือ วัฒนธรรมพื้นบ้าน วัฒนธรรมพื้นเมืองและวัฒนธรรมต่างถิ่น ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นเพลงที่มีลีลาจังหวะพื้นบ้าน เน้นความสนุกสนานครึกครื้นสำคัญ

2. ทำนองเพลงลูกทุ่งเป็นทำนองเพลงง่าย ๆ สั้น ๆ ซ้ำ ๆ แบบทำนองเพลงพื้นบ้าน

3. เนื้อร้องเป็นเรื่องของชาวบ้านพูดกันโดยตรงไปตรงมา ไม่มีสำนวนวิจิตรพิสดาร นิยมชมชอบธรรมชาติ บรรยายชีวิต ความตลกขบขัน เสียดสีสังคม ฯลฯ

4. สำเนียงที่ใช้ในการฝักร้อง ถ่ายทอดอารมณ์เป็นสำเนียงพื้นบ้าน มีลักษณะเด่นในการใช้ลูกคอ และการเอื้อนเสียงสามัญ

5. เครื่องดนตรีที่ใช้ประกอบการบรรเลงเพลงลูกทุ่งแล้วแต่สะดวก แต่ที่สำคัญคือเครื่องประกอบจังหวะ เช่น กลองชุด กลองคองโก ฉิ่งฉาบ เป็นต้น

6. การเรียบเรียงเสียงประสาน จะสืบทอดมาจากเพลงพื้นบ้าน มีลักษณะคล้ายๆ เพลงแนวเดียว คือ อาศัยแนวทำนองของเนื้อเรื่องร้องเป็นหลัก

กาญจนา อินทรสุนานท์ (2540 : 59) ลักษณะของการร้องประสานเสียงและเสียงร้องเดี่ยว (Vocal Music) ลักษณะการขับร้องที่เป็น Vocal Music นั้นแตกต่างจากการร้องเพลงธรรมดา ตรงที่เพลงร้องธรรมดานั้นใครจะร้องก็ได้ ส่วนพวก Vocal Music นั้นผู้ร้องจะต้องผ่านการฝึกมาอย่างดีเป็นเวลานาน น้ำเสียงจะต้องได้รับการแก้ไขให้มีความสูงต่ำเท่ากับเสียงดนตรี เช่นผู้หญิงร้องเสียงโซปราโน ก็ต้องร้องให้มีน้ำหนักเสียงสูง สดใสงังวานเท่ากับเครื่องดนตรีในกลุ่มโซปราโน ผู้ชายเสียงเทเนอร์ก็ต้องร้องให้มีน้ำหนักเสียงเท่ากับ เครื่องเทนเนอร์ ผู้ร้องจะต้องใช้อวัยวะออกเสียงให้ถูกต้องทั้งปอด หลอดเสียง ฆากรไรกร และโพรงปาก ริมฝีปาก การร้องไม่นิยมใช้เครื่องขยายเสียง แต่จะใช้เสียงธรรมชาติ ที่มีอยู่ให้เกิดผลเต็มที่ บทเพลงที่นำมาร้องมักจะนำมาจากวรรณคดีหรือบทกวีนิพนธ์ที่มีความหมายลึกซึ้ง การฝึกฝนทางการร้องมีความยากง่ายไม่แพ้กับการฝึกทางดนตรี

โสมฉาย อรุณฉาน (สทท.11. 2545 : 7) มีหลักในการร้องเพลงว่าการร้องเพลงก็คือการฝึกสมาธิขั้นตอนต้นโดยอาศัยหลักปฏิบัติของการฝึกสมาธิ คือ การหายใจเข้า – ท้องปอง และการหายใจออก – ท้องแฟบ เป็นแนวทางกำหนดลมหายใจขณะร้องเพลง การร้องเพลงจะต้องขับร้องอย่างมีความสุข

แม้ว่าบทเพลงที่กำลังร้องอยู่นั้นเป็นเพลงเศร้าจนผู้ร้องน้ำตาซึมก็ตาม เธอให้หลักการง่ายๆ ของการร้องเพลงไว้ 4 ประการ คือ

1. เปล่งเสียงให้เต็ม เสียงจากช่องท้อง
2. ออกเสียงอักขระวิธีให้ชัดเจน
3. ถ่ายทอดบทเพลงอย่างเข้าถึงอารมณ์เพลง
4. ขับร้องเพลงไทยด้วยสำเนียงไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ลักษณะ สุขสุวรรณ (2521 : 302 – 303) ได้สรุปผลการศึกษาวิจัยเรื่องวรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง ผลการศึกษาพบว่า เพลงไทยได้คลี่ คลายออกเป็นเพลงประเภทต่างๆ ด้วยเหตุผลทางวัฒนธรรมซึ่งเพลงไทยแยกประเภทเป็น

เพลงพื้นเมือง เป็นเพลงที่ใช้ประกอบการละเล่นในเวลาทำงานอาชีพ หรือยามว่างของชาวไทยมาก่อน

เพลงไทยเดิม เป็นเพลงที่ยอมรับกันว่าไพเราะเต็มไปด้วยศิลปะในการบรรเลงและขับร้อง ซึ่งเนื้อร้องมักจะตัดตอนมาจากวรรณคดีและบทละครต่างๆ เป็นส่วนใหญ่

เพลงไทยสากล เกิดขึ้นเพราะรับเอาเครื่องดนตรีสากลเข้ามาบรรเลง

เพลงลูกทุ่ง เป็นเพลงที่แตกออกไปจากเพลงไทยสากล เรื่องลักษณะการร้องของนักร้องที่ผิดไปจากการร้องเพลงไทยสากล

เพลงเพื่อชีวิต เป็นเพลงที่พยายามจดจำเอาลักษณะความเป็นพื้นบ้านมาแสดงออกโดยใช้เนื้อร้องของเพลงกล่าวถึงการต่อสู้และอุดมการณ์ทางการเมือง

1. เพลงลูกทุ่งมีกำเนิดขึ้นมาเพราะการแสวงหาความอบอุ่นใจของชาวชนบทที่เข้าประกอบอาชีพในเมืองหลวงเพื่อให้คลายความคิดถึงบ้านจึงมีลักษณะต่างๆ ที่แสดงความเป็นชนบท เช่น การขับร้อง เนื้อร้อง เครื่องดนตรีบางชิ้นที่นำมาประกอบ แต่ยังมีได้แบ่งแยกเป็นกลุ่มของตนเพลงลูกทุ่งเป็นเพลงที่มีลักษณะผสมผสานระหว่างเพลงไทยเดิม เพลงพื้นบ้านและเพลงอื่นๆ เช่น เพลงตะวันตก เพลงของประเทศเพื่อนบ้าน เห็นได้จากทำนอง เนื้อร้องและลักษณะเบ็ดเตล็ดอื่นๆ แต่เพลงลูกทุ่งมีลักษณะเฉพาะตัวบางประการที่น่าสนใจ เช่น การสร้างเนื้อร้องในลักษณะที่ทำให้ผู้ฟังเกิดอารมณ์ขัน การแทรกบทเจรจาและเสียงหัวเราะแต่งเนื้อเรื่องที่ทันเหตุการณ์เป็นต้น

2. สาระของเพลงลูกทุ่งมีครบทุกประเภท คือ กล่าวถึงความรักทั้งที่เป็นความรักส่วนรวม คือ ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความรักส่วนตัวคือ ความรักระหว่างพ่อ แม่ ลูก ความรักระหว่าง

หนุ่มสาว ซึ่งก่อให้เกิดความสุขและทุกข์ การสอนจริยธรรมอย่างน่าสนใจ การกล่าวถึงชีวิตชนบทในแง่มุมต่างๆ ปัญหาสังคม เช่น ปัญหาเกี่ยวกับอาชีพ เศรษฐกิจ การแบ่งชนชั้น เป็นต้น การบันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ทั้งเหตุการณ์ปัจจุบันและเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์บางตอน ตลอดจนอารมณ์ขัน เพลงลูกทุ่งนับว่าเป็นวรรณกรรมที่ทำหน้าที่บันทึกเหตุการณ์ต่างๆ ได้ดี

3. การใช้ภาษาในเพลงลูกทุ่งมีลักษณะต่างๆ กันคือ การใช้คำ มีการใช้คำง่ายๆ สะใจ เลียนเสียงธรรมชาติและคำอุทาน การซ้ำคำ การเล่นคำ การใช้คำขยายแปลกๆ การใช้คำไพเราะ ทั้งที่ไพเราะด้วยฉันทลักษณ์และการเลือกใช้ได้อย่างเหมาะสมอารมณ์เพลง การใช้คำที่มีนัยประวัติ ภาษาถิ่น ภาษาต่างประเทศ ในอุปลักษณ์ บุคคลอธิษฐานคำพิงเพยและสุภาษิต คำแสดง ซึ่งการใช้ภาษาไทยในเพลงลูกทุ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เพลงลูกทุ่งแพร่หลาย เพราะการใช้ภาษาที่มีทั้ง ตรงไปตรงมาและตีความส่วนมากก็ใช้ภาษาง่ายๆ ทำให้ผู้ฟังเข้าใจตรงกับความหมายที่ผู้ประพันธ์ต้องการ

4. สังคมกับเพลงลูกทุ่งมีความสัมพันธ์กันอย่างแน่นแฟ้น เพราะเพลงลูกทุ่งได้รับอิทธิพลจากสังคมในฐานะผู้ประพันธ์เพลงเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม จึงต้องมีปฏิกริยาต่อสังคมกลุ่มนั้นๆ และในขณะเดียวกันเพลงลูกทุ่งก็ช่วยแพร่ค่านิยมต่างๆ ไปสู่คนในสังคมอย่างกว้างขวางรวดเร็ว

5. เพลงลูกทุ่งที่ถูกรสนิยมของผู้ฟัง คือ เพลงที่มีเนื้อร้องเกี่ยวกับความรักเหตุการณ์ต่างๆ ในสังคมและอารมณ์ขัน ส่วนทำนองต้องง่ายๆ เหมาะแก่การจำไปขับร้องต่อ มักนิยมทำนองเพลงไทยเดิม เพลงพื้นบ้านมาดัดแปลง

มาลินี ไชยชำนาญ (2535) ได้วิเคราะห์เรื่อง “วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของ ชลธี ธารทอง ” เพื่อศึกษาด้านศิลปะการประพันธ์ สภาพสังคมวัฒนธรรมและทัศนะของผู้ประพันธ์ผลการศึกษาพบว่า ด้านศิลปะการประพันธ์ประเภทกลอนที่ใช้คำไม่แน่นอนมากที่สุด เขียนบทเพลงที่มีความยาว 4 ท่อนมากที่สุด ใช้สัมผัสในหลายแบบ นิยมใช้คำและสำนวนใหม่ๆ ด้านสภาพสังคมและวัฒนธรรมได้สะท้อนให้เห็นภาพความเป็นอยู่และการดำเนินชีวิตของชาวไทยในสังคมชนบทและสังคมเมือง นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นทัศนคติของชลธี ธารทองที่มีต่อสภาพสังคมอย่างกว้างขวาง

วินิจ คำแหง (2542) ได้ศึกษาและวิเคราะห์เพลงลูกทุ่งคารบอย ในชุดลูกทุ่งเสียงทองจำนวน 12 เพลง ซึ่งขับร้องโดยเพชร พนมรุ้ง ผลจากการศึกษาวิเคราะห์พบว่า คำร้องส่วนใหญ่ประพันธ์ขึ้นอยู่ในรูปแบบกลอนเพลง และกลอนสุภาพหรือกลอนแปดเนื้อหาของบทเพลงทุกเพลงจึงมุ่งเน้นให้เกิดภาพลักษณ์ที่มีลักษณะเป็นเพลงลูกทุ่งแบบผสมระหว่างลูกทุ่งไทยและลูกทุ่งตะวันตก คือ คำร้องเป็นภาษาไทยจะมีลักษณะสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตในชนบทของไทยซึ่งเกี่ยวกับธรรมชาติ ความรัก ความสนุกสนาน และคติสอนใจ วิธีการให้ ได้ใช้คำต่างๆ ตามอย่างเพลงไหของชาติตะวันตก ให้นำมา

ดัดแปลงใหม่ให้เข้ากับบทเพลงไทยๆ ที่ประพันธ์ขึ้นมาใหม่ และเสียงที่ใช้ในการให้เป็นเสียงธรรมชาติผสมกับเสียงนาสิกในบางคำ โดยใช้คู่เสียงประเภท คู่ 6 คู่ 4 คู่ 8 เป็นหลัก

รูปแบบของเพลง (Form) เป็นรูปแบบไบนารีฟอร์ม 6 เพลง และจัดอยู่ในรูปแบบเทอร์นารีฟอร์ม 6 เพลง ในแต่ละเพลงส่วนใหญ่จะมีการซ้ำท่อน A และบางเพลงจะไม่มีซ้ำใดๆ รูปแบบในแต่ละท่อนเพลงจะมีวิธีการในการปรับปรุงแต่งทำนองไม่ซ้ำกันในแต่ละเพลง และจุดเด่นของการปรุงแต่งทำนองได้แก่ การอิมโพรไวเซชัน การผลักดันบรรเลงเดี่ยว การสอดประสานหยอกล้อกัน การบรรเลงเดี่ยวสำหรับให้ นอกจากนั้นในบทเพลงบางเพลงยังได้ใช้จังหวะที่นิยมใช้ในดนตรีประเภทลูกทุ่งความยาวของตะวันตกมาประกอบ

บุบผา เมฆศรทองคำ (2534) ได้วิเคราะห์ “การศึกษายทบาทของเพลงลูกทุ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิต : วิเคราะห์เนื้อหาของเพลงลูกทุ่งในช่วงปี พ.ศ. 2532 - 2535 ” เพื่อศึกษาเนื้อหาเพลงลูกทุ่งที่สะท้อนถึงลักษณะสังคมชนบทไทย ขนบธรรมเนียมประเพณีและค่านิยม ผลการศึกษาพบว่า เนื้อหาของเพลงลูกทุ่ง สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของสังคมไทยชนบทไทย และค่านิยมของคนไทยในสังคมชนบทได้หลายด้าน ส่วนในด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวชนบทนั้นสอดคล้องกับแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 พอสมควร

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Research) โดยอาศัยข้อมูลทางวิชาการเอกสารวิจัย หนังสือทางวิชาการ เอกสารสิ่งพิมพ์ แผ่นบันทึกเสียง วิทยุทัศน์และผู้ที่มีการประสบการณ์โดยตรง เพื่อให้การวิจัยศึกษาวิจัยบรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงดำเนินการศึกษาค้นคว้าตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

1.1 รวบรวมข้อมูล ชีวประวัติ พร ภิรมย์ จากสิ่งพิมพ์ (Printed Materials) ดังนี้

1.1.1 ข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ วารสาร บทความ บทวิเคราะห์ ที่มีเนื้อหา

เกี่ยวข้องกับชีวิตของพร ภิรมย์

1.1.2 บทสัมภาษณ์ของพร ภิรมย์

1.1.3 วิทยานิพนธ์และผลงานการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเล่มนี้

1.2 รวบรวมข้อมูลบทเพลงข้อมูลบทเพลงของพร ภิรมย์

ที่ได้รับรางวัลแผ่นเสียงทองคำ จำนวน 2 บทเพลง และบทเพลงที่ได้รับความนิยมจำนวน 4 บทเพลง รวม 6 บทเพลง จากแผ่นบันทึกเสียงและบทสัมภาษณ์พร ภิรมย์เรื่องวิธีการขับร้องเพลงลูกทุ่งไทย

2. ศึกษาข้อมูล

2.1 นำข้อมูลจากข้อที่ 1.1 มาศึกษาชีวประวัติและผลงานของพร ภิรมย์เพื่อมาประมวลเรียบเรียง จัดหมวดหมู่เพื่อใช้ในการวิเคราะห์

2.2 นำข้อมูลบทเพลงของพร ภิรมย์ ที่ได้รับรางวัลแผ่นเสียงทองคำ จำนวน 2 บทเพลง และบทเพลงที่ได้รับความนิยมจำนวน 4 บทเพลง รวม 6 บทเพลงมาเขียนเป็นโน้ตสากลทางทำนอง (Melody) เพื่อศึกษาทำนองร้อง ทำนองดนตรี และเนื้อร้อง

3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 นำข้อมูลที่ประมวลเรียบเรียงและจัดหมวดหมู่จากข้อ 2.1 มาศึกษาวิเคราะห์โดยแบ่งออกดังนี้

1. ชีวประวัติของพร ภิรมย์ ประมวลเรียบเรียงและจัดหมวดหมู่เป็นข้อๆ

1.1 ชีวิตก่อนเข้าสู่อาชีพนักร้อง

1.2 การศึกษา

1.3 ชีวิตอาชีพนักร้อง

1.4 ผลงานการขับร้อง

1.5 ชีวิตในปัจจุบัน

2. วิเคราะห์บทเพลงของพร ภิรมย์

นำบทเพลงลูกทุ่งจำนวน 4 เพลง และเพลงแหล่จำนวน 2 บทเพลง บทเพลงที่ได้คัดเลือกมานี้มี 2 บทเพลงที่ได้รับพระราชทานรางวัลแผ่นเสียงทองคำ พ.ศ. 2509 คือ ดาวลูกไก่ (เพลงแหล่) และเพลงบัวตูมบัวบาน (เพลงลูกทุ่ง) และ 4 บทเพลงที่ได้รับความนิยมในสมัยนั้นโดยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พร ภิรมย์ โดยการนำโน้ตเพลงในแนวทำนอง(Melody) พร้อมเนื้อร้องและแผ่นเสียงรวม 6 เพลง มาวิเคราะห์ดังนี้

วิเคราะห์เพลง

1. ลักษณะทั่วไป

1.1 ประวัติความเป็นมาของบทเพลง

1.2 ความหมายเนื้อเพลงโดยสรุป

1.3 รูปแบบเพลง

2. คำร้อง

2.1 รูปแบบการประพันธ์คำร้อง

2.1.1 สัมผัสนอก

2.1.2 สัมผัสใน

3. ทำนอง

3.1 ขึ้นคู่

3.2 การแปรทำนอง

3.3 การเคลื่อนที่ของทำนอง

3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงลูกตกกับเสียงวรรณยุกต์

4. สรุปผลการวิเคราะห์บทเพลงในภาพรวม

4. ขั้นสรุป

4.1 สรุปผลการศึกษาและวิจัย

4.2 นำเสนอผลงานการวิจัยแบบเชิงพรรณนา

4.3 ข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาบทเพลงของพร ภิรมย์ ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อในการวิเคราะห์ไว้ 2 หัวข้อใหญ่ๆ ดังนี้

1. นำข้อมูลเกี่ยวกับชีวประวัติของพร ภิรมย์ ประมวลเรียบเรียงและจัดหมวดหมู่เป็นข้อๆ

- 1.1 ชีวิตก่อนเข้าสู่อาชีพนักร้อง
- 1.2 การศึกษา
- 1.3 ชีวิตอาชีพนักร้อง
- 1.4 ผลงานการขับร้อง
- 1.5 ชีวิตในปัจจุบัน

2. วิเคราะห์บทเพลงของพร ภิรมย์

ผู้วิจัยได้นำบทเพลงลูกทุ่งจำนวน 4 เพลง เพลงราชินีเกลิงจำนวน 1 บทเพลงแหล่จำนวน 1 บทเพลง บทเพลงที่ได้คัดเลือกมานี้มี 2 บทเพลงที่ได้รับพระราชทานรางวัลแผ่นเสียงทองคำ ปีพ.ศ. 2509 คือเพลงดาวลูกไก่ (เพลงราชินีเกลิง) และเพลงบัวตูมบัวบาน (เพลงลูกทุ่ง) ผู้วิจัยได้บันทึกทำนองร้องเป็นโน้ตสากลพร้อมเนื้อร้องทั้ง 6 เพลง และทำการวิเคราะห์ตามหัวข้อต่อไปนี้

วิเคราะห์เพลง

1. ลักษณะทั่วไป
 - 1.1 ประวัติความเป็นมาของบทเพลง
 - 1.2 ความหมายเนื้อเพลงโดยสรุป
 - 1.3 รูปแบบเพลง
2. คำร้อง
 - 2.1 รูปแบบการประพันธ์คำร้อง
 - 2.1.1 สัมผัสนอก
 - 2.1.2 สัมผัสใน
3. ทำนอง
 - 3.1 ขึ้นคู่
 - 3.2 การแปรทำนอง
 - 3.3 การเคลื่อนที่ของทำนอง

3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงลูกตกกับเสียงวรรณยุกต์

4. สรุปผลการวิเคราะห์บทเพลงในภาพรวม

3. ขั้นสรุป

3.1 สรุปผลการศึกษาและวิจัย

3.2 นำเสนอผลงานการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ

3.3 ข้อเสนอแนะ

1. เพื่อศึกษาชีวประวัติของ พร ภิรมย์

1.1 ชีวิตก่อนเข้าสู่อาชีพนักร้อง

พร ภิรมย์ เกิดเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2471 ชื่อจริงนายบุญสม มีสมวงษ์ ภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นบุตรคนโตในพี่น้อง 11 คน บิดาชื่อ นายประเสริฐ มีสมวงษ์ มารดาชื่อ นางสัมฤทธิ์ มีสมวงษ์ และได้สมรสกับนางระเบียบ ภาคนาม มีบุตรชายด้วยกัน 1 คน คือ นายรังสรรค์ มีสมวงษ์

นายบุญสม มีสมวงษ์ ประกอบอาชีพ ในทางลิเกมาก่อน โดยการเป็นพระเอกลิเก และใช้นามตอนเล่นลิเกว่า บุญสม อยุธยา กระทั่งโด่งดังมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป โดยเฉพาะย่านอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ต่อมาได้เข้าร่วมแสดงหับคณะลิเกเจดีย์ศรีอยุธยา ของครูเจดีย์ ย้งประดิษฐ์ แต่บังเอิญแม่ประสาน ภรรยาของครูเจดีย์ ซึ่งเป็นนางเอกได้ถูกรถชนตาย คณะเจดีย์ศรีอยุธยา จึงยุบ วงไป บุญสม มีสมวงษ์ จึงชวนครูเจดีย์ไปเป็นพระเอกลิเกที่โคราช คณะนายเติก แม่เสียม ซึ่งเป็นคณะใหญ่ที่สุดในภาคอีสาน

ขณะที่บุญสม อยุธยา ได้แสดงลิเกอยู่กับคณะนายเติก มีนักพากย์หนึ่งคนหนึ่ง ชื่อ เทพได้ไปดูลิเกอยู่ 7 - 8 คืน นายเทพชอบการร้องลิเกของบุญสม อยุธยา จึงชักชวน บุญสม อยุธยา ไปพากย์หนัง นายบุญสม จึงขอลาแม่เสียมไปพากย์หนังเนื่องจากรายได้ดีกว่า บุญสม อยุธยาจึงได้พากย์หนัง ใช้นามพากย์หนังว่า เทพารักษ์ ตอนนั้นประมาณปี พ.ศ. 2498 - 2499 นายบุญสม อายุประมาณ 27 - 28 ปี

พ.ศ. 2500 จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีจัดการประกวดลิเกครั้งใหญ่ เพื่อปลุกกระแสการปราบปรามคอมมิวนิสต์ โดยอาศัยสื่อ นานา ภูตดนตรี ลิเกคณะต่าง ๆ หลังจากทราบว่าการประกวดชิงรางวัลก็ให้ความสนใจเป็นพิเศษ ตามระเบียบลิเกที่จะประกวดต้องมีการส่งบทไปให้คณะกรรมการล่วงหน้า

ครูบุญยงค์ เกตุคง เป็นผู้ชำนาญการตีระนาดเอกได้ไพเราะยิ่ง ตั้งคณะลิเก ชื่อ “เกตุคงดำรงศิลป์” มีความสนิทสนมคุ้นเคยกับบุญสม อยุธยาเหมือนกับพี่น้องกัน เมื่อครูบุญยงค์ เกตุคง ตัดสินใจเข้าประกวดลิเก ในงานที่จอมพล ป. พิบูลสงครามจัดขึ้น ครูบุญยงค์จึงขอให้นายบุญสม

ร่วมแสดงในคณะเกตุคงดำรงศิลป์และขอให้เขียนบทให้ด้วย ผลปรากฏว่าได้รางวัลชนะเลิศอันดับ 1 ในช่วงนั้นทำให้นุญสมได้รับ สมญานามว่า นุญสม พระเอกถ้วยทอง ต่อมางานลิเกเริ่มหมดเพราะเป็นช่วงหน้าฝน มีคณะ ลิเกหอมหวล ต้องการพระเอกเรื่องผู้ชนะสิบทิศ ได้มาติดต่อ นุญสม อยุธยา โดยให้เล่นเป็นตัวจะได้

1.2 การศึกษา

นายบุญสม มีสมวงศ์ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากวัดรัตนชัยหรือวัดจันทน์หวัดพระนครหรืออยุธยา ต่อจากนั้นได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนวัดบพิตรพิมุข ในกรุงเทพมหานคร จนจบการศึกษาชั้นมัธยม 3

การศึกษาด้านดนตรีนายบุญสม ไม่ได้ร่ำเรียนดนตรีกับบุคคลใดอย่างเป็นทางการ ก็จะลักษณะ แต่นายบุญสมเป็นคนขยันศึกษาดนตรีโดยใช้วิธีครูพักลักจำ แม้ว่าท่านจะไม่ได้ร่ำเรียนมาโดยตรงแต่ท่านก็ประสบความสำเร็จในด้านหน้าที่การงาน

1.3 ชีวิตอาชีพนักร้อง

เมื่อบุญสม อยุธยา ได้ย้ายมาอยู่คณะหอมหวล และที่นี่ยุญสม อยุธยา ก็โด่งดังสุดขีดในบทจะเด็ด แห่งเรื่องผู้ชนะสิบทิศ จนในปี 2501 ครูมงคล อมาตยกุล หัวหน้าวงดนตรีจุฬารัตน์ มาดูอยู่สองคืน แล้วชวน นายบุญสม มานั่งคุยที่ร้านข้าวต้มข้างร้านนพรัตน์ อันเป็นร้านขายเสื้อผ้าชื่อดังย่านบางลำพู เพื่อชวนมาเป็นนักร้องในวง วันรุ่งขึ้นครูมงคลนัด บุญสม อยุธยา ให้ไปพบที่ห้างแผ่นเสียงดีคูเปอร์ ที่อาคาร 4 ราชดำเนิน เพื่อคุยนักร้องดังๆ อัดแผ่นเสียงกัน แล้วพาไปเลี้ยงอาหารที่ห้องวีไอพี ร้านอาหารเฉลิมชาติ (ต่อมาก็คือโรงภาพยนตร์พาราไดส์) แล้วต่อเพลงกันที่นี้ บุญสม อยุธยา ร้องไป ครูมงคลก็เคาะนิ้วเป็นจังหวะพร้อมเขียนโน้ตเสร็จสรรพ 3 เพลงที่พระเอกลิเกร้องเองแต่งเอง ทั้งสองรู้จักกันวันอังคาร มาต่อเพลงกันวันพุธ อัดเสียงวันพฤหัสบดี ในเพลง 'ลมเจ้า'

เมื่อบุญสม อยุธยา ได้ก้าวเข้าวงการร้องเพลง ได้ใช้นามว่า พร ภิรมย์ 3 เพลงแรกที่อัดเสียงคือ “ลมเจ้า” , “ กระต๋อมทองกวาว “ , “ ลานรักลานเท “ ยังไม่ดัง จากนั้นก็หันไปร้อง “ ดอกฟ้าลับแล ” ของ ไพฑูรย์ ไก่แก้ว ก็ยังไม่ดังอีกจนเริ่มท้อ และอยากกลับไปเล่นลิเกตามเดิม แต่ในเพลงที่ 5 “ บัวตูมบัวบาน “ ที่พร ภิรมย์ ร้องเองแต่งเองอีกครั้ง และกะว่าจะเป็นเพลงสุดท้าย ถ้าไม่ดังก็จะเลิกร้องเพลง แต่เพลงนี้ทำให้เขาแจ้งเกิดสำเร็จในปี 2503 และทำให้เขามีชื่อเสียงคับบ้านคับเมือง จนกลายมาเป็นหนึ่งในสี่ทหารเสือของวงจุฬารัตน์ บุญสม มีสมวงศ์มีชื่อเสียงโด่งดังในฐานะเป็นนักร้องเพลงลูกทุ่งโดยใช้ชื่อว่า พร ภิรมย์ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

พร ภิรมย์ ร้องเพลงอยู่กับวงดนตรีจุฬารัตน์หลายปี มีผลงานบันทึกเสียงประมาณ 260 เพลง โดยเพลงที่ร้องส่วนใหญ่ เขาเป็นผู้แต่งเอง โดยใช้นามปากกาผู้แต่งเพลงว่าบุญสม อยุธยา

1.4 ผลงานการขับร้อง ผลงานการขับร้องที่มีชื่อเสียงของท่านได้แก่ เพลงบัวตูมบัวบาน เพลงดาวลูกไก่ เพลงวังแม่ลูกอ่อน เพลงดาวจระเข้ เพลงตำนานรอยพระพุทธรูป เพลงเห่จิมพลี

เพลงลูกทุ่ง

1. ลมจำ
2. กระพ้อมทองกวาว
3. ลานรักลานเท
4. ดอกฟ้าลับแล
5. บัวตูมบัวบาน
6. จำใจจาก
7. เมียจำ
8. เมียจาก
9. พ่อม่ายตามเมีย
10. สวรรค์สวาท
11. ตกเตียง
12. พรหมบุปผา
13. ไม้หลักปักเลน
14. ดาวเดี่ยว
15. ฟ้าพิโรธ
16. กลับเกิดลูกไทย

เพลงแหล่

1. ดาวลูกไก่ ตอน1 ตอน2
2. ริมไกรลาศ ตอน1 ตอน2
3. วังแม่ลูกอ่อน ตอน1 ตอน2
4. จระเข้ ตอน1 ตอน2
5. เศรษฐีนาถา ตอน1 ตอน2
6. แหล่ประวัติองค์ลีมาร
7. ปุโรหิตตราจารย์ใต้ดาวโจร
8. ปัสเสนทิโกศล

9. ทารกไร้เดียงสา
10. อหิงสกะกุมาร
11. ฟีนดวง
12. ลาแม่
13. สอนลูก
14. ผู้ตักกะศิลา
15. กำนันครู
16. มาลัยนิวมมนุษย์
17. น้ำตาแม่
18. ผู้ปราบโจร
19. ธรรมมานุภาพ
20. มาลัยกิเลสองค์คู่มือ
21. ตำนานรอยพระพุทธรูป
22. พระบาท 5 รอย
23. สัจจพันธดาบ
24. พุทธทำนาย
25. หนองโสน
26. อยู่ยาดม
27. รอยพระพุทธรูป
28. สาส์นฝากจากลังกา
29. คันรอยพระบาท
30. นายพรานแห่งปรั้นนคร
31. บ่อพรานล้างเนื้อ
32. ฤๅษีเสียดญาณ
33. สัจธรรมของพราน
34. เนื่อน้อยลอยน้ำ
35. น้ำทิพย์ในรอยเท้า
36. ลายกงจักร
37. ใ้รรอยพระบาท
38. เหมิมพลี

39. พรหมทัต (กาเกี1)
40. เหน่ครุฑ (กาเกี2)
41. เหน้ฉิมพลี (กาเกี3)
42. คนธรรพ์ (กาเกี4)
43. นกกระเจา
44. พ่อกับแม่
45. ลูกใจเปลี่ยนใจ
46. รักเดียวใจเดียว
47. แผลใจใจ

แหล่งนิทานอิสป

1. กระต่ายกับเต่า
2. กระต่ายตื่นตูม
3. เด็กเลี้ยงแกะ ตอน1 ตอน2
4. ราชสีห์กับหนู ตอน1 ตอน2
5. กบกับวัว

1.5 ชีวิตในปัจจุบัน

พร ภิรมย์ อุปสมบทเป็นพระภิกษุอยู่ที่วัดรัตนชัย ตำบลหอรรัตนชัย อำเภอ

พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 จนถึงปัจจุบัน

ด้วยอุปนิสัยส่วนตัวของพร ภิรมย์ ที่เป็นคนตรงไปตรงมา เป็นคนสมถะ แม้ท่านจะ
 ร่ำรวยท่านก็ไม่ได้ถือเจ้ายศเจ้าอย่างแต่อย่างใด กระทั่งท่านได้มาอุปสมบทตอนอายุได้ 60 ปี มี
 บุคคลต่าง ๆ ได้มาขอโน้ตเพลงไป ท่านก็ให้หมด จนปัจจุบันนี้ไม่มีโน้ตเพลงหรือบทประพันธ์ที่ท่าน
 ประพันธ์ไว้หลงเหลืออยู่ที่ตัวท่านเลย กฎที่ท่านอาศัยอยู่ก็เป็นเพียงกฎหมายหลังเล็ก ๆ อยู่ติดชายน้ำ ท่าน
 มีรายได้จากค่าลิขสิทธิ์เพลงของท่านและปัจจุบันนี้ท่านได้ใช้ชีวิตบั้นปลายอย่างสงบอยู่ที่วัดรัตนชัย
 จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2. วิเคราะห์บทเพลงของพร ภิรมย์

ผู้วิจัยได้นำบทเพลงลูกทุ่งจำนวน 4 เพลง เพลงราชินีเกลิงจำนวน 1 บทเพลงแท้จำนวน 1 บทเพลงบทเพลงที่ได้คัดเลือกมานี้มี 2 บทเพลงที่ได้รับพระราชทานรางวัลแผ่นเสียงทองคำ พ.ศ. 2509 ดาวลูกไก่ (เพลงราชินีเกลิง) และเพลงบัวตูมบัวบาน (เพลงลูกทุ่ง) โดยการนำโน้ตเพลงในแนวทำนอง(Melody) พร้อมเนื้อร้องและแผ่นเสียงรวม 6 เพลง มาวิเคราะห์ตามหัวข้อดังนี้

วิเคราะห์เพลง

1. ลักษณะทั่วไป

- 1.1 ประวัติความเป็นมาของบทเพลง
- 1.2 ความหมายเนื้อเพลงโดยสรุป
- 1.3 รูปแบบเพลง

2. คำร้อง

- 2.1 รูปแบบการประพันธ์คำร้อง
 - 2.1.1 สัมผัสนอก
 - 2.1.2 สัมผัสใน

3. ทำนอง

- 3.1 ขึ้นคู่
- 3.2 กระสวนจังหวะ
- 3.3 การเคลื่อนที่ของทำนอง
- 3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงลูกตกกับเสียงวรรณยุกต์

4. สรุปผลการวิเคราะห์บทเพลงในภาพรวม

2.1 การวิเคราะห์เพลงบัวตูมบัวบาน เพลงบัวตูมบัวบานมีทำนองเพลงและเนื้อร้องที่ได้บันทึกเป็นโน้ตสากลแล้วดังนี้

บัวตุมบัวบาน

F#m A C#m F#m C#m

A F#m A1 F#m

7 ลงเรือน้อย ลอย วน ในสายชล ห้วยละหาน
ทวน บัว หอมชวน ออกสะท้าน

13 E A Bm A G#dim C#7 B1 F#m E F#m

มี ทั้ง บัว ตุม บัวบานดอกใบไหวก้านงามดมมือลมพัดมา ชื่นใจ ผึ่ง ตอม หอมบินดม กลิ่นบัว ช่อน
งามทั้ง บัวตุม บัวบาน เทพไท่ทุกแดนพิมาประทานสมดัง ตั้งใจ เอื้อม มือ หมายถึงดอกตูมก่อน ดอก

19 E7 A F#m A E C#7 F#m

ตัว รำพัน ผืนไฟ เหมือนดนตรี ชะโลม กล่อมใจ ฟังยั้งฟังไป โลมเร้า ฤทัย ลำพอง
บาน ก็ต้อน แสงนอนไปไยจะเด็ดดอกบานดอกตูมกลิ่น แก้วแก้ว จะเด็ดดอกไหน กันหนอบัวตุมบัวบาน

25 F#m A2 F#m E A Bm

ป่องจะเด็ด บัวบาน ครวญคิดนาน หวันเจ้าของ ใจหมายถึงน้มน้ำ ไร่มองหากบัวไม่มี เจ้าของ
จะเด็ดทีเดียว เสียทั้งคู่ ครวญคิดดู อยู่ไม่นาน พอดอกตูมแย้ม ตะการ ดอกบานก็คง แห้ง

31 A G#dim C#7 B2 F#m E F#m E7 A

จะชมทั้งสอง ประทุม เอื้อม มือ หมายถึง เพียงดอกบาน ก็เกรง สะท้าน ถึงกันดอกตูม แสนเสียดาย
กลีบลาร่วงโรย น่าซึ้ง ต้อง ลา แล้วหนอ บัวชองาม บาบเคราะห์และกรรม ประดัง แล้วจ้ำเรือ

37 F#m A E C#7 1. 2.

เหมือนชาย หมดภูมิ จะเด็ดดอกตูม ยังนึกเสียดาย ดอกบาน เรือเร็วไปหนอยค่อย ๆ
น้อยค่อยลอย เข้าฝั่ง ไม่ยอมกลีบหลัง หมดหวังทั้งตุม ทั้งบาน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์บทเพลงตามหัวข้อที่กำหนดไว้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไป

1.1 ประวัติความเป็นมาของเพลงบัวตูมบัวบาน

เพลงนี้ พร ภิรมย์ ได้แต่งทั้งทำนองและเนื้อร้องเอง โดยแต่งจากชีวิตจริงในด้านความรักของท่าน โดยพร ภิรมย์ได้พบรักกับผู้หญิงทั้งสองคนตั้งแต่มัธยมหนึ่งสมัยเรียนที่บพิณภูมิ ข ซึ่งในสมัยนั้นไม่มีประหม่นท่า ประหม่นทก เหมือนสมัยนี้ ท่านได้รักกับผู้หญิงทั้งสองเรื่อยมา จนท่านอายุได้ยี่สิบสองปี ผู้หญิงหนึ่งคนต้องจำใจแต่งงาน ทำให้เหลืออีกคน ท่านจึงได้แต่งงานกับผู้หญิงอีกคน นั่นก็คือ ภรรยาของท่าน ชื่อ ระเบียบ ภาคนาม

1.2 ความหมายเนื้อเพลงโดยสรุป

เป็นเรื่องชายหนุ่มหนึ่งคนที่ได้พบรักสาวสองคนซึ่งมีวัยที่แตกต่างกันในเวลาเดียวกัน โดยการประพันธ์เพลงของผู้แต่งได้ใช้วิธีการเปรียบเทียบโดยนำวิถีชีวิตของชาวบ้านในสมัยก่อนโดยการใช้เส้นทางสัญจรทางเรือ และได้เปรียบเทียบหญิงสาวสองคนที่มีวัยแตกต่างกันเปรียบเสมือนดอกบัวที่เกิดก่อนและหลัง โดยเอาบัวที่เกิดก่อนเรียกว่าบัวบาน บัวที่เกิดหลังเรียกว่าบัวตูมมาเปรียบเทียบทำให้มีความรู้สึกที่เกิดความเสียหายในความสวยงามของทั้งบัวตูมและบัวบาน โดยสภาพดอกบัวทั้งสองที่เกิดก่อนและหลังตามธรรมชาติ จึงทำให้มีความรู้สึกอยากได้ทั้งบัวตูมและบัวบาน เมื่อคิดเปรียบเทียบก็ทำให้คิดไปว่าบัวบานจะโรยราไปก่อน บัวตูมจะผลิบานทีหลัง แต่ไม่รู้จะทำอย่างไรเลยต้องหันหลังจากไปโดยไม่เลือกดอกไหนเลย

1.3 รูปแบบเพลง

จากการวิเคราะห์โครงสร้างเพลงของบัวตูมบัวบาน เพลงนี้มีโครงสร้างเพลงแบบทวิบท (Binary Form) ร้องซ้ำทำนองท่อนละ 2 เที่ยว ทำนองเพลงอยู่ใน Key F ชาร์ปไมเนอร์ ทำนองเพลงมีความยาวทำนองเพลงละ 8 ห้องเพลง รูปแบบที่สำคัญของเพลงเริ่มที่ Intro ตามด้วยท่อน A1 ท่อน B1 ท่อน A2 และท่อน B2 ตามลำดับ ในแต่ละท่อนมีจำนวนห้องเพลงตามแผนผังข้างล่าง

ท่อน	Introduction	8	ห้อง
	ท่อน A1	8	ห้อง
ท่อน	B1	8	ห้อง
	ท่อน A2	8	ห้อง
	ท่อน B2	8	ห้อง

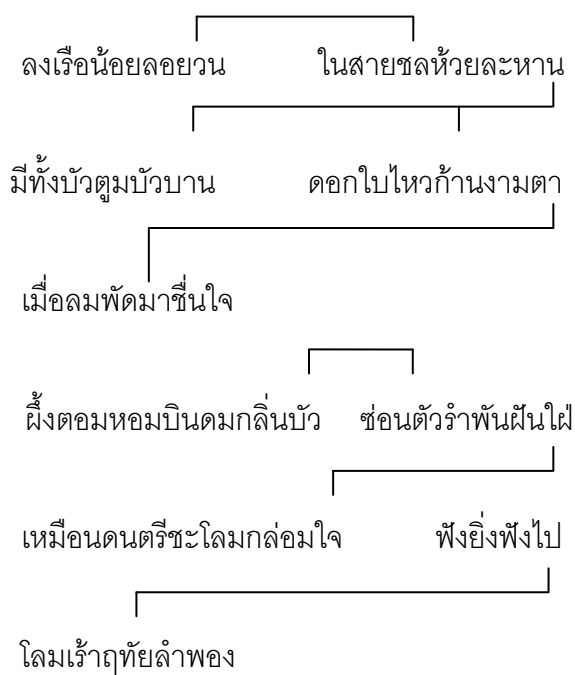
2. คำร้อง

2.1 **รูปแบบการประพันธ์คำร้อง** เพลงบัวตูมบัวบานเป็นคำประพันธ์ประเภทเพลงกลอนตลาด แต่ละวรรคจะมีจำนวนคำตั้งแต่ 5 – 7 คำ เป็นไปตามหลักการสัมผัสประเภทกลอนตลาด เพลงบัวตูมบัวบานใช้ถ้อยคำที่สละสลวย มีทั้งสัมผัสนอกและสัมผัสใน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 สัมผัสนอก สัมผัสนอกของกลอนตลาดมีสัมผัสนอกดังนี้

- คำสุดท้ายของวรรคแรกสัมผัสกับคำที่สอง คำที่สาม คำที่สี่ คำที่สี่ หรือคำที่สามวรรคที่ 2
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 และสัมผัสกับคำที่สี่ของวรรคที่ 4
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 สัมผัสกับคำที่ 4 ของวรรคที่ 5 ดูได้ในบทต่อไป

สัมผัสนอกเพลงบัวตูมบัวบานแสดงตามแผนผังข้างล่าง

2.1.2 สัมผัสในเป็นสัมผัสที่ปรากฏภายในวรรค ซึ่งส่วนใหญ่มีสัมผัสใน ทุก วรรค เช่น น้อย กับลอย ใบกับไหว เป็นสัมผัสสระ บัวกับบาน เป็นสัมผัสอักษร โดยสัมผัสสระจะ ใช้ตัวอักษรตัวหนา สัมผัสอักษรจะใช้ตัวอักษรเอียงและหนา

สัมผัสในเพลงบัวตูมบัวบานแสดงตามแผนผังข้างล่าง

	ลงเรือน้อยลอยวน	ในสายชลห้วยละหาน
	มีทั้งบัวตูมบัวบาน	ดอกใบไหวก้านงามตา
เมื่อลมพัดมาชื่นใจ		
ฝั่ง	ตอมหอมบินดมกลิ่นบัว	ซ่อนตัวรำพันฝันไผ่
	เหมือนดนตรีชะโลมกล่อมใจ	ฟังยั้งฟังไปโลมเร้าฤทัยลำพอง
	ปองจะเด็ดบัวบาน	ครวญคิดน่านหวนเจ้าของ
	ใจหมายดิ่งโน้มน้ำโลมรอง	หากบัวไม่มีเจ้าของ
	จะชมทั้งสองปทุม	เอื้อมือหมายดิ่งเพียงดอกบาน
	ก็เกรงสะท้านถึงก้านดอกตูม	แสนเสียดายเหมือนชายหมดภูมิ
	จะเด็ดดอกตูม	ยังนึกเสียดายดอกบาน
	เร็วเร็วไปหน่อยค่อยค่อยทวน	บัวหอมชวนออกสะท้าน
	งามทั้งบัวตูมบัวบาน	เทพไททุกแดนพิมาน
	ประทานสมดังตั้งใจ	เอื้อมือหมายดิ่งดอกตูมก่อน
	ดอกบานก็คั่นแสงอนไปไย	จะเด็ดดอกบานดอกตูมก็สิ้นแกว่งไกว
	จะเด็ดดอกไหน	กันหนอบัวตูมบัวบาน
	จะเด็ดทีเดียวเสียทั้งคู่	ครวญคิดดูอยู่ไม่นาน
	พอดอกตูมแย้มตระการ	ดอกบานก็คงแห้งโหย
	กลีบราร่วงโรยน่าชัง	ต้องลาแล้วหนอบัวช่องาม
	บาปเคราะห์และกรรมประดัง	แล้วจำเรือน้อยค่อยเข้าฝั่ง
	ไม่ยอมกลับหลัง	หมดหวังทั้งตูมทั้งบาน

อย่างไรก็ตามวรรคที่ 2 ของบทที่ 1 ซึ่งมีคำร้องว่า “ในสายชลห้วยละหาน” ไม่ปรากฏสัมผัสใน และวรรคที่ 3 ของบทที่ 1 ซึ่งมีคำร้องว่า “ในสายชลห้วยละหาน” ไม่ปรากฏสัมผัสในเช่นกัน

3. ทำนอง

3.1 ชั้นคู่

● ท่อน A1

ท่อน A1 ประกอบด้วย 2 ประโยคหลักซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประโยคที่ 1 ประโยคที่ 1 มีความยาว 4 ห้องเพลง ประกอบด้วยทำนองเพลง 2 วลี มีความยาววลีละ 2 ห้องเพลง วลีที่ 1 เริ่มต้นด้วยโน้ต C ชาร์ป ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 9 จบวลีด้วยโน้ต D ที่จังหวะที่ 4 ของห้องที่ 10 วลีที่ 2 เริ่มต้นด้วยโน้ต C ชาร์ป ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 11 จบวลีด้วยโน้ต C ชาร์ป ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 12

- **วลีที่ 1** การเคลื่อนของทำนองในวลีที่ 1 ในช่วงต้นของวลีเคลื่อนที่ขึ้นโน้ต C จากนั้นวลีเคลื่อนที่ลงตามลำดับขั้นและจบวลีด้วยโน้ต พบชั้นคู่ 3 Major ระหว่างโน้ต C ชาร์ปกับโน้ต A

- **วลีที่ 2** ทำนองค่อย ๆ เคลื่อนที่ลงจนถึงโน้ต A จากนั้นทำนองเคลื่อนที่ขึ้นสู่โน้ต C ชาร์ป พบชั้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต C ชาร์ปกับโน้ต A

ทำนองเพลงในประโยคที่ 1 มีรายละเอียดในการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังนี้

The image shows a musical staff with a treble clef and a key signature of one sharp (F#). The melody is written in 4/4 time. The first measure (measure 9) starts with a whole rest, followed by a quarter note G#4, an eighth note A4, and a quarter note B4. The second measure (measure 10) starts with a quarter note C5, followed by a quarter note D5, and a half note E5. Above the staff, there are two boxes labeled 'วลีที่ 1' and 'วลีที่ 2'. Box 1 covers measures 9 and 10, with an arrow pointing to the interval between G#4 and A4 labeled '3 Major'. Box 2 covers measures 10 and 11, with an arrow pointing to the interval between D5 and E5 labeled '3 Major'. There is also a label 'A1' above measure 9 and a label 'F#m' above measure 10.

ประโยคที่ 2 ประโยคที่ 1 มีความยาว 4 ห้องเพลง ประกอบด้วยทำนองเพลง 2 วลี มีความยาววลีละ 2 ห้องเพลง วลีที่ 3 เริ่มต้นด้วยโน้ต F ชาร์ป ที่จังหวะที่ 3 ของห้องที่ 36 จบวลีด้วยโน้ต A ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 38 วลีที่ 4 เริ่มต้นด้วยโน้ต G ชาร์ป ที่จังหวะที่ 2 ของห้องที่ 38 จบวลีด้วยโน้ต F ชาร์ป ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 40

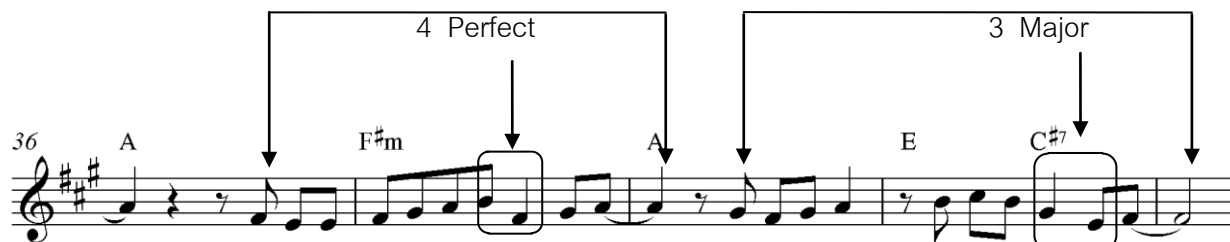
- **วลีที่ 3** การเคลื่อนที่ของวลีเคลื่อนที่ขึ้นตามลำดับขั้นและเคลื่อนที่ลงเมื่อถึงจุดกึ่งกลางของวลี พบขั้นคู่ก้าวกระโดดลงคู่ 4 Perfect จากนั้นเคลื่อนที่สูงขึ้นจนถึงโน้ตตัวสุดท้ายและจบวลีด้วยโน้ต A

- **วลีที่ 4** การเคลื่อนที่ของวลีที่ 4 เคลื่อนที่สูงขึ้นจนถึงโน้ตตัวที่ 8 คือโน้ต C ชาร์ป เคลื่อนที่ต่ำลงพบขั้นคู่ก้าวกระโดดลงคู่ 3 Major ระหว่างโน้ต G ชาร์ปกับโน้ต E ทำนองเคลื่อนที่สูงขึ้นไปสู่โน้ตตัวสุดท้ายและจบวลีด้วยโน้ต F

ทำนองเพลงในประโยคที่ 2 การวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังนี้

วลีที่ 3

วลีที่ 4

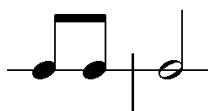
3.2 กระสวนจังหวะ

กระสวนจังหวะ เพลง บัวตูมบัวบาน ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ขึ้น โดยใช้ การแปร ทำนองที่ซ้ำกันเป็นหลัก ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์และอธิบายตัวอย่างกระสวนจังหวะที่ซ้ำกัน มีดังนี้

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 1 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะคือ

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 2 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะคือ

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 3 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะคือ

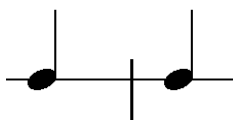
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 4 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะคือ

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 5 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะ คือ

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 6 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 6 คือ

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 7 เป็นกระสวนจังหวะ พัฒนามาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 5 หรือ การแปรทำนอง มาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 5 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 7

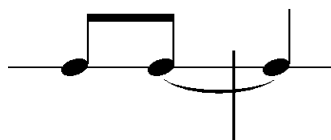
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 8 เป็นกระสวนจังหวะ พัฒนามาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 6 หรือ การแปรทำนอง มาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 6 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 8 คือ

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 9 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 7 คือ

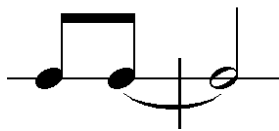
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 10 เป็นกระสวนจังหวะ พัฒนามาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 4 หรือ การแปรทำนอง มาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 4 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 10 คือ

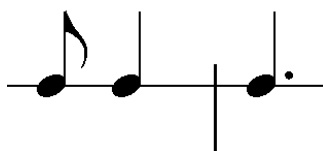
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 11 เป็นกระสวนจังหวะ พัฒนามาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 5 หรือ การแปรทำนอง มาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 5 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 11 คือ

- รูปแบบกระสวนจังหวะ แบบที่ 12 เป็นกระสวนจังหวะ พัฒนามาจาก กระสวนจังหวะแบบที่ 2 หรือ การแปรทำนองมาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 2 มีรูปแบบของกระสวน จังหวะแบบที่ 12 คือ

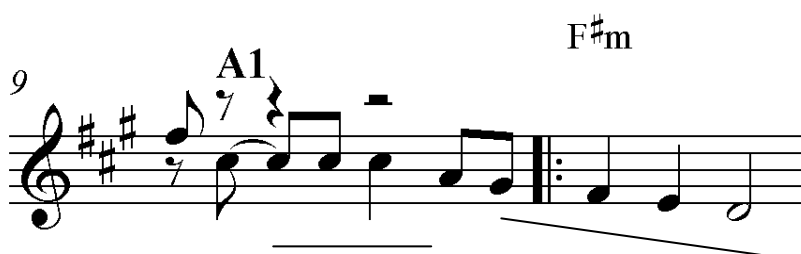
- รูปแบบการแปรทำนอง แบบที่ 13 เป็นกระสวนจังหวะ พัฒนามาจาก กระสวนจังหวะแบบที่ 8 หรือ การแปรทำนองมาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 8 มีรูปแบบของกระสวน จังหวะแบบที่ 13 คือ

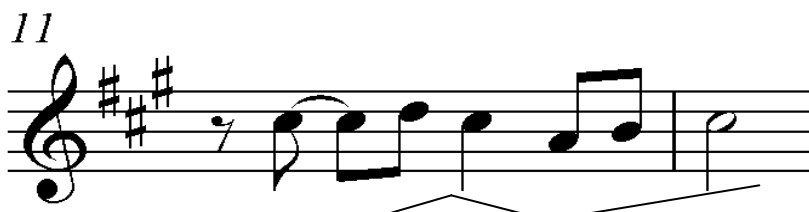
3.3 การเคลื่อนที่ของทำนอง

การเคลื่อนที่ของทำนอง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และอธิบายทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง ในที่นี้ได้วิเคราะห์เฉพาะท่อน A1 เนื่องจากทำนองเพลงท่อน A2-A4 มีทำนองที่ซ้ำกับท่อน A1 และ วิเคราะห์เฉพาะท่อน B1 เนื่องจากมีทำนองท่อน B เพียงท่อนเดียว ซึ่งมีทิศทางการเคลื่อนที่ของ ทำนองมีรายละเอียดดังนี้

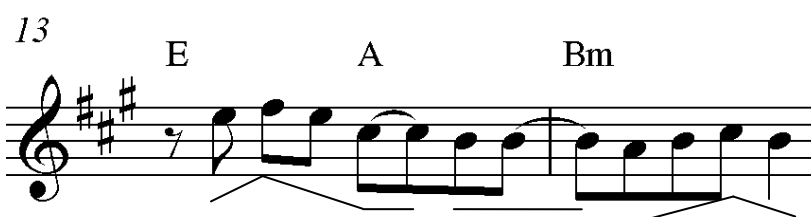
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 1 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้โน้ต 3 ตัวโน้ตเคลื่อนที่ในระดับเสียงเดิม ส่วนรูปแบบที่ 2 ใช้โน้ต 5 ตัว ทำนองเพลงเคลื่อนที่ต่ำลง ตามลำดับขั้น

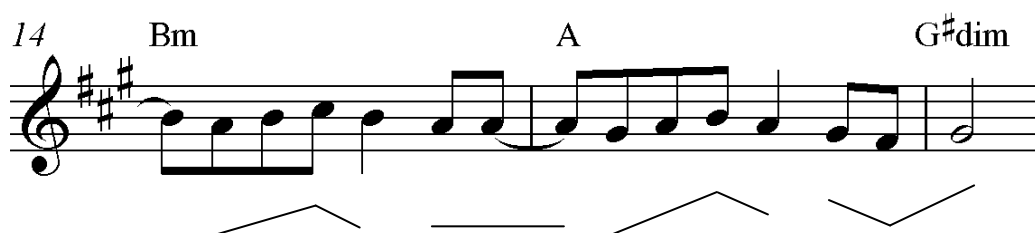
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 2 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้โน้ต 4 ตัว เป็นการเคลื่อนที่สูงขึ้นและเคลื่อนที่ต่ำลงที่โน้ตตัวสุดท้าย รูปแบบที่ 2 ใช้โน้ต 3 ตัว เป็นการเคลื่อนที่สูงขึ้น

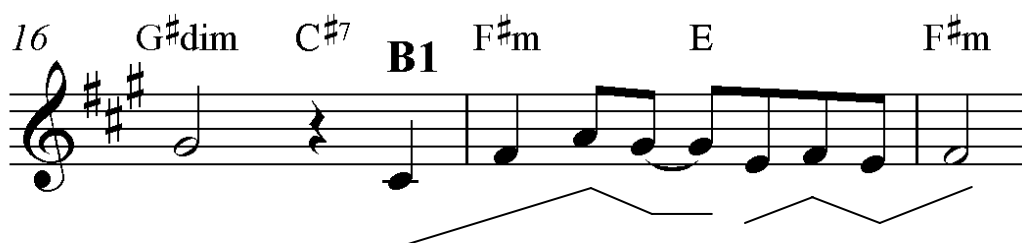
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 3 มี 3 รูปแบบ ทั้ง 3 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้โน้ต 5 ตัว ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่สูงขึ้นและเคลื่อนที่ลง รูปแบบที่ 2 ใช้โน้ต 3 ตัว ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองอยู่ในระดับเสียงเดียวกัน รูปแบบที่ 3 ใช้โน้ต 4 ตัว ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่สูงขึ้นและเคลื่อนที่ลง

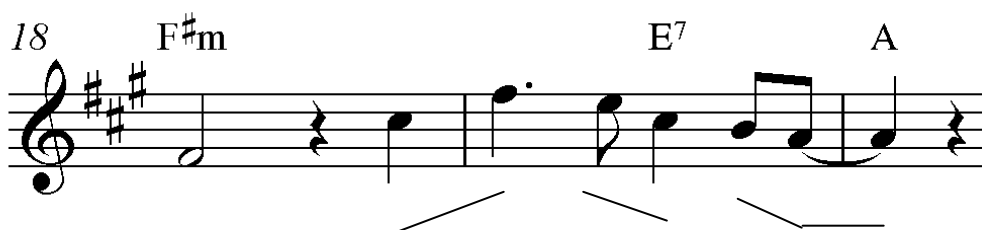
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 4 มี 4 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้โน้ต 4 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่สูงขึ้นและเคลื่อนที่ต่ำลง รูปแบบที่ 2 ใช้โน้ต 2 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองอยู่ในระดับเสียงเดิม รูปแบบที่ 3 ใช้โน้ต 4 ตัวการเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่สูงขึ้นและเคลื่อนที่ลง รูปแบบที่ 4 ใช้โน้ต 3 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ลงและเคลื่อนที่สูงขึ้น

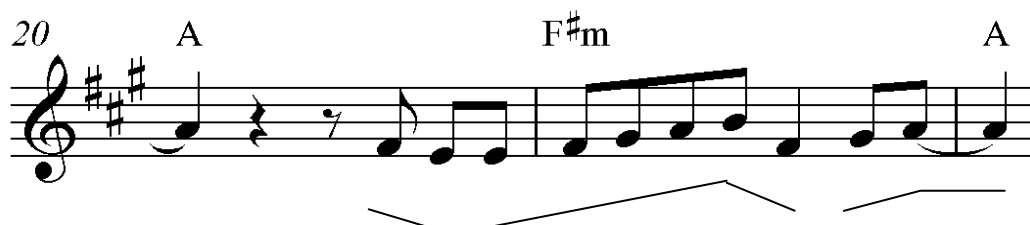
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน B1 วลีที่ 1 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้โน้ต 4 ตัว โน้ตเคลื่อนที่ขึ้นและเคลื่อนที่ต่ำลงที่โน้ตตัวสุดท้าย ส่วนรูปแบบที่ 2 ใช้โน้ต 4 ตัว ทิศทางการเคลื่อนที่ของตัวโน้ตเคลื่อนที่ขึ้นเคลื่อนที่ลงและเคลื่อนที่ขึ้น

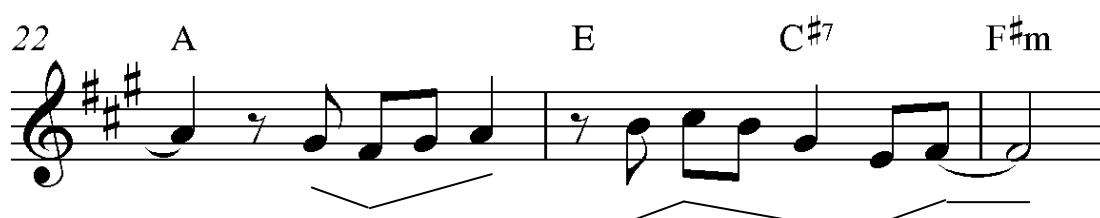
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน B1 วลีที่ 2 มี 3 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้โน้ต 2 ตัว เป็นการเคลื่อนที่ที่สูงขึ้น รูปแบบที่ 2 ใช้โน้ต 2 ตัว เป็นการเคลื่อนที่ที่สูงขึ้น รูปแบบที่ 3 ใช้โน้ต 3 ตัว ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ต่ำลงและมีการ ซ้ำโน้ตตัวสุดท้ายที่ระดับเสียงเดิม

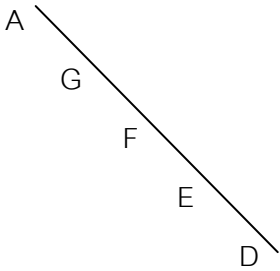
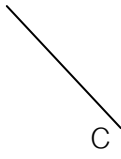
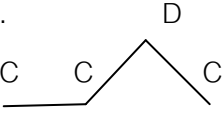
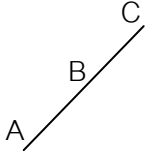
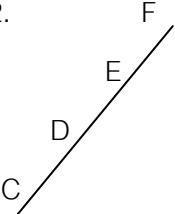
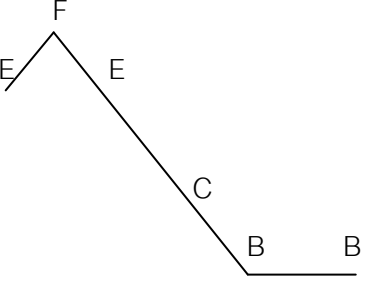
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน B1 วลีที่ 3 มี 2 รูปแบบ ทั้ง 3 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้โน้ต 8 ตัว ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ลงและค่อย ๆ เคลื่อนที่ขึ้นและเคลื่อนที่ลงที่โน้ตตัวสุดท้าย รูปแบบที่ 2 ใช้โน้ต 3 ตัว ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ขึ้นและโน้ตตัวสุดท้ายเป็นระดับเสียงเดิมกับโน้ตตัวที่ 2

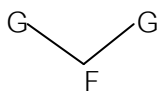
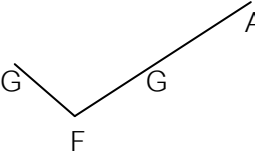
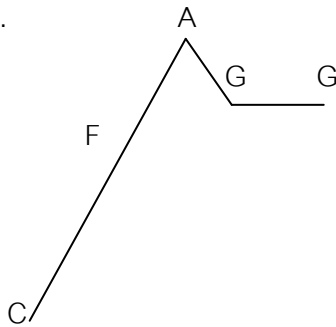
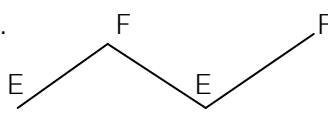
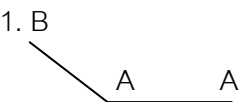
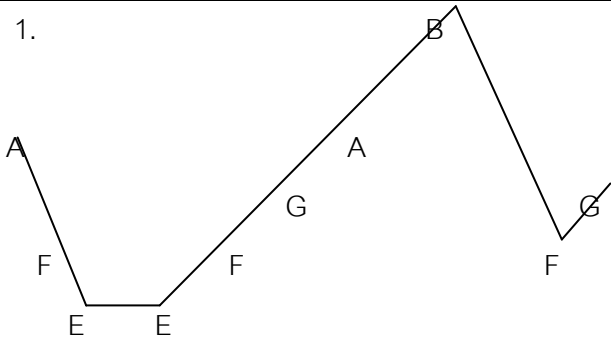
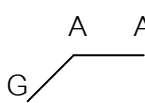
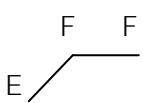
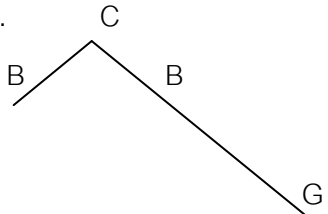

- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน B1 วลีที่ 4 มี 3 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้โน้ต 4 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ต่ำลงและเคลื่อนที่สูงขึ้น รูปแบบที่ 2 ใช้โน้ต 4 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่สูงขึ้นและเคลื่อนที่ต่ำลง รูปแบบที่ 3 ใช้โน้ต 3 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่สูงขึ้นและโน้ตตัวสุดท้ายมีระดับเสียงเดิม

ทิศทางการเคลื่อนของทำนองทั้ง 12 แบบ มีจำนวนครั้งที่ปรากฏในเพลงบัวตุมบัวบานตามตาราง
ข้างล่าง

รูปแบบที่	รูปแบบทำนอง	คำอธิบายทำนอง
1.	1. <u>C C C</u> 2. <u>B B</u> 3. <u>A A</u>	ปรากฏ 3 ทำนอง คือ - ทำนองที่ 1 คือ C C C - ทำนองที่ 2 คือ B B - ทำนองที่ 3 คือ A A
2.	1. 2. 	ปรากฏ 2 ทำนอง - ทำนองที่ 1 คือ A G F E D - ทำนองที่ 2 คือ E C
3.	1. 	ปรากฏ 1 ทำนอง - ทำนองที่ 1 คือ C C D C
4.	1. 2. 3. 	ปรากฏ 3 ทำนอง คือ - ทำนองที่ 1 คือ A B C - ทำนองที่ 2 คือ C D E F - ทำนองที่ 3 คือ C F
5.	1. 	ปรากฏ 1 ทำนอง - ทำนองที่ 1 คือ E F E C B B

รูปแบบที่	รูปแบบทำนอง	คำอธิบายทำนอง
6.	1. 2. 	ปรากฏ 2 ทำนอง - ทำนองที่ 1 คือ G F G - ทำนองที่ 2 คือ G F G A
7.	1. 	ปรากฏ 1 ทำนอง คือ C F A G G
8.	1. 	ปรากฏ 1 ทำนอง คือ E F E F
9.	1. 	ปรากฏ 1 ทำนอง คือ B A A
10.	1. 	ปรากฏ 1 ทำนอง คือ F E E F G A B F G A
11.	1. 2. 	ปรากฏ 2 ทำนอง - ทำนองที่ 1 คือ G A A - ทำนองที่ 2 คือ E F F
12.	1. 	ปรากฏ 1 ทำนอง คือ B C B G

4. สรุปผลการวิเคราะห์บทเพลงในภาพรวม

1. จากการวิเคราะห์รูปแบบของบทเพลงบัวตูมบัวบาน เป็นเพลงในบันไดเสียง F ชาร์ปไมเนอร์ จัดอยู่ในลักษณะเพลง แบบทวิบท (Binary Form) ร้องซ้ำทำนองท่อนละ 2 เที้ยว โดยแบ่งเป็นท่อน A1 A2 และ B1 B2
2. รูปแบบกระสวนจังหวะที่พบในเพลงมี 13 รูปแบบ
3. รูปแบบทำนองพบมี 12 รูปแบบ รูปแบบทำนองที่พบมากที่สุด คือ รูปแบบที่ 1 กับรูปแบบที่ 4
4. เพลงบัวตูมบัวบาน บทประพันธ์ประเภทกลอนตลาด จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่ 5 - 7 คำ

2.2 การวิเคราะห์เพลงน้ำตالاไทร เพลงน้ำตالاไทร มีทำนองเพลงและเนื้อร้องที่ได้บันทึกเป็นโน้ตสากลแล้วดังนี้

น้ำตาลาทร

C Am C G⁷ C A1 G

มาแล้วแก้วตา สัญญาให้ไว้ยัง

7 Am Dm C E⁷ Am

จำ บัญนี้บาปนำ พี่มาไม่เจอนวลนาง ทัว ถิ่น พนตามหาหมดทาง เจ้าที่สัญญาหรือนางพี่อ้างอ้าง อา

13 G⁷ A2 G Am Dm

รมย์ นาง ไม้แม่เอ๋ย โยเจยให้ข้า รัญญา นวลนางไม่มา ยิ่งพาอุราระ บม หรือเจ้า เขาไพรบังไว้ซ่อน

19 C E⁷ Am B1 G C

ชม ข้าขอจอมไพร พนมยอมนั้นลมบวงสรวงจอมไพรทพา รัช ร่ม ไทร สาขา อุ่มสมพานางน้องมา ให้ข้าเถิดหนาพระ

25 G Am Dm C G A3 G

ไทร มี น้ำตา ข้าหลังรินมาจากใจ ขอ หลังไว้ ล้างเท้า เทว ดา ขอหนนดัก นาง จน สาง อรุ โณ

31 Am Dm C E⁷ Am

ทัย ยอมแม่สิ้น ใจ เช่นสรวงแต่ปางเทว คอย เจ้า แม่เงาไม่เห็นเจ้ามา พี่ นี้ มีเพียงน้ำตา ริน หลัง ลารากไม้ไทร

37 Solo G C G Am

งาม

43 Dm C G⁷ A4 G Am

ขอ หนนดัก นางจนสาง อรุ โณ ทัย ยอมแม่สิ้น ใจ เช่น สรวงแต่ปางเท

49 Dm C E⁷

วา คอย เจ้า แม่เงาไม่เห็นเจ้ามา พี่ นี้ มีเพียงน้ำ

52 Am C Am

ตา ริน หลัง ลา ราก ไม้ ไทร งาม

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์บทเพลงตามหัวข้อที่ได้กำหนดไว้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไป

1.1 ประวัติความเป็นมาของเพลงน้ำตาลาไพร

เพลงนี้ พร ภิรมย์ ได้แต่งทั้งทำนองและเนื้อร้องเอง เพื่อประกวดในงานแผ่นเสียงทองคำ เหมือนกับเพลงบัวตมบัวบาน แต่ไม่ได้รางวัล แต่เป็นเพลงที่ท่านภูมิใจมากที่สุด

1.2 ความหมายเนื้อเพลงโดยสรุป

สะท้อนวิถีชีวิตชาวบ้านหญิงชายคู่หนึ่งซึ่งต่างให้สัญญารักกันไว้ ต่อมาชายคนนั้นได้เดินทางกลับมา ไม่พบนางอันเป็นที่รัก ชายหนุ่มได้พยายามเที่ยวหาจนทั่วป่าแต่ก็ไม่พบ แล้วจึงได้รำพึงตัดพ้อหญิงโดยคิดไปเองว่า นางลืมคำสัญญา ที่ให้ไว้ ทั้งให้ชายหนุ่มเหงาอยู่คนเดียว แล้วตัดพ้อนางไม่ว่า ทำไมยังนิ่งเฉย ไม่ยอมช่วยเหลือตน ชายหนุ่มได้วิงวอนขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ เทพารักษ์ ให้ช่วยนำพาหญิงอันเป็นที่รักกลับมา ขอเพียงได้เจอนางเพียงสักคืน แม้ต้องสังเวยชีวิตก็ยอม เมื่อชายหนุ่มได้คอยหญิงสาวอันเป็นที่รักอยู่ใต้ต้นไทรแต่ก็ไม่ได้พบเจอ ชายหนุ่มจึงร้องให้คร่ำครวญอยู่ใต้ต้นไทร

1.3 รูปแบบเพลง

ทำนองเพลงอยู่ใน Key A ไมเนอร์ รูปแบบที่สำคัญของเพลงเริ่มที่ Intro ตามด้วยท่อน A1 ท่อน A2 ท่อน B1 และท่อน A3 ท่อน Solo และท่อน A4 ตามลำดับ ในแต่ละท่อนมีจำนวนห้องเพลงตามแผนผังข้างล่าง

ท่อน	Intro	5	ห้อง
ท่อน	A1	8	ห้อง
ท่อน	A2	8	ห้อง
ท่อน	B1	8	ห้อง
ท่อน	A3	8	ห้อง
ท่อน	Solo	9	ห้อง
ท่อน	A4	8	ห้อง

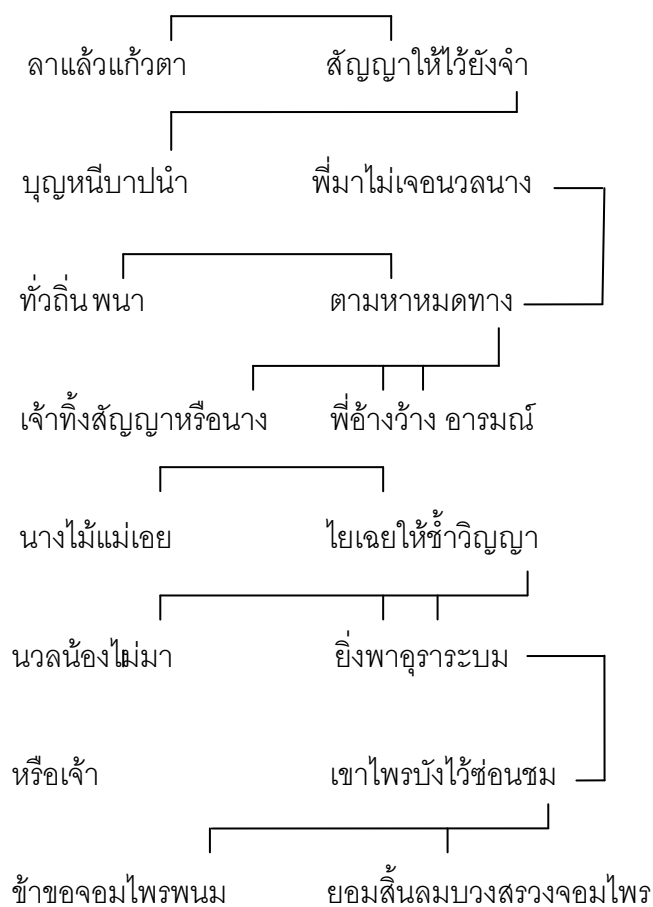
2. คำร้อง

2.1 รูปแบบการประพันธ์คำร้อง เพลงน้ำตาลาไทโร เป็นคำประพันธ์ประเภทเพลงกลอนตลาด แต่ละวรรคจะมีจำนวนคำตั้งแต่ 4 – 7 คำ เป็นไปตามหลักการสัมผัสประเภทกลอนตลาด เพลงน้ำตาลาไทโรใช้ถ้อยคำที่สละสลวย มีทั้งสัมผัสนอกและสัมผัสใน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 สัมผัสนอก สัมผัสนอกของกลอนตลาดมีสัมผัสนอกดังนี้

- คำสุดท้ายของวรรคแรกสัมผัสกับคำที่สอง คำที่สาม หรือคำที่สี่ของวรรคที่ 2
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ของบทต่อไป

สัมผัสนอกเพลงน้ำตาลาไทโรแสดงตามแผนผังข้างล่าง

2.1.2 **สัมผัสใน** เป็นสัมผัสที่ปรากฏภายในวรรค ซึ่งส่วนใหญ่มีสัมผัสใน ทุกวรรค เช่น
 แล้วยกับแก้ว ใ้กับไว้ ลากับตา เป็นสัมผัสสระ ลากับแล้ว บุญกับบาป นวลกับนาง เป็นสัมผัส
 อักษร โดยสัมผัสสระจะใช้ตัวอักษรตัวหนา สัมผัสอักษรจะใช้ตัวอักษรเอียงและหนา

สัมผัสในเพลงน้ำตาตาไพรแสดงตามแผนผังข้างล่าง

	ลาแล้ว แก้วตา	สัญญาให้ไว้ยังจำ
	บุญหนีบาปนำ	พี่มาไม่เจอ นวลนาง
	ทั่วถิ่น นพนา	ตามหาหมดทาง
	เจ้าทั้งสัญญาหรือนาง	พี่ อ้างว่าง อารมณ์
นาง	ไม่ว่าเลย	โยเคยให้ข้าวิญญา
	นวลน้องไม่มา	ยิ่งพาอุราระบม
หรือ	เจ้าเขาไพร	บังไว้ซ่อนนม
	ข้าขอจอมไพรพนม	ยอมสิ้นลมบวงสรวงจอมไพร
	เทพารักษ์ ร่มไพรสาชา	
	คุ้มสมพานางน้องมา	ให้ข้าเถิดหนาพระไพร
	มีน้ำตา	ข้าหลังริน จากใจ
	ขอหลังไว้	ล้าง เท้าเทวดา
	ขอหนุนตักนาง จนสาธุโอรุโณทัย	
	ยอมแม้สิ้นใจ เช่น	สรวงแต่ปวงเทวา
	คอยเจ้า	แม้เงาไม่เห็นเจ้ามา
	พินนี้มีเพียงน้ำตา	รินหลังลารากไม้ไทรงาม

อย่างไรก็ตามวรรคที่ 1 ของบทที่ 2 ซึ่งมีคำร้องว่า “ทั่วถิ่น นพนา ” ไม่ปรากฏสัมผัสใน และ
 วรรคที่ 3 ของบทที่ 2 ซึ่งมีคำร้องว่า “เจ้าทั้งสัญญาหรือนาง” ไม่ปรากฏสัมผัสใน เช่นกัน

3. ทำนอง

3.1 ชั้นคู่

● ท่อน A1

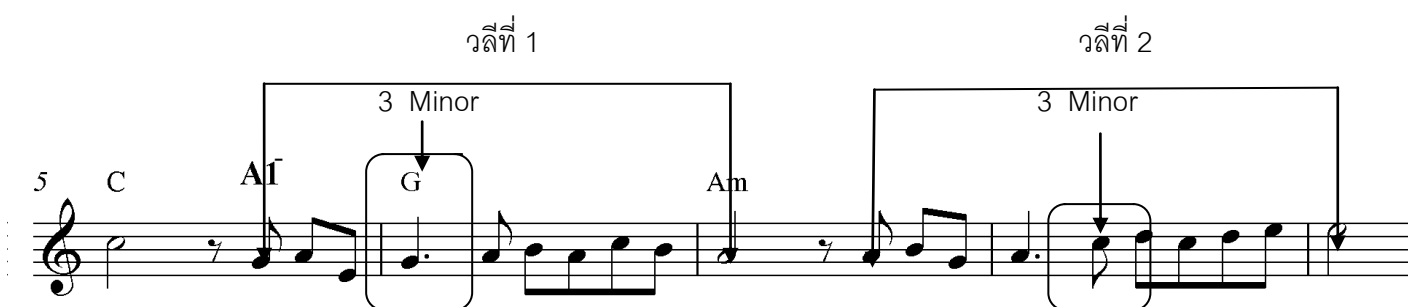
ท่อน A1 ประกอบด้วย 2 ประโยคหลักซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประโยคที่ 1 ประโยคที่ 1 มีความยาว 4 ห้องเพลง ประกอบด้วยทำนองเพลง 2 วลี มีความยาววลีละ 2 ห้องเพลง วลีที่ 1 เริ่มต้นด้วยโน้ต G ที่จังหวะที่ 3 ของห้องที่ 5 จบวลีด้วยโน้ต A ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 7 วลีที่ 2 เริ่มต้นด้วยโน้ต A ที่จังหวะที่ 4 ของห้องที่ 7 จบวลีด้วยโน้ต E ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 9

- **วลีที่ 1** การเคลื่อนของทำนองในวลีที่ 1 ทำนองเคลื่อนที่ขึ้นลงสลับกัน พบชั้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต E กับโน้ต G

- **วลีที่ 2** ทำนองค่อย ๆ เคลื่อนที่ขึ้นลงคล้ายกับวลีที่ 1 พบชั้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต A กับโน้ต C

ทำนองเพลงในประโยคที่ 1 มีรายละเอียดในการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังนี้

ประโยคที่ 2 ประโยคที่ 2 มีความยาว 4 ห้องเพลง ประกอบด้วยทำนองเพลง 2 วลี มีความยาววลีละ 2 ห้องเพลง วลีที่ 3 เริ่มต้นด้วยโน้ต E ที่จังหวะที่ 4 ของห้องที่ 9 จบวลีด้วยโน้ต C ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 11 วลีที่ 4 เริ่มต้นด้วยโน้ต A ที่จังหวะที่ 2 ของห้องที่ 11 จบวลีด้วยโน้ต D ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 13

- **วลีที่ 3** การเคลื่อนของทำนองในวลีที่ 3 ในช่วงต้นของวลี ทำนองเคลื่อนที่ก้าวกระโดดข้ามขั้นขึ้นคู่ 5 Augmented ระหว่างโน้ต E โน้ต A ทำนองเคลื่อนที่ก้าวกระโดดไปที่โน้ต E ทำนองค่อย ๆ เคลื่อนที่ลง และพบขั้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต A กับโน้ต C

- **วลีที่ 4** ในช่วงต้นของวลีพบขั้นคู่ก้าวกระโดดขึ้นคู่ 5 Augmented ระหว่างโน้ต A กับโน้ต E ทำนองค่อย ๆ เคลื่อนที่ลงจนถึงโน้ต G ตอนกลางของวลี ทำนองเคลื่อนที่ขึ้นและจบวลีด้วยโน้ต D

ทำนองเพลงในประโยคที่ 2 มีรายละเอียดในการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังนี้

วลีที่ 3

วลีที่ 4

5 Augmented

3 Minor

5 Augmented

9

Dm

C

E7

Am

G7

● ท่อน B1

ท่อน B1 ประกอบด้วย 2 ประโยคหลักซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประโยคที่ 1 ประโยคที่ 1 มีความยาว 4 ห้องเพลง ประกอบด้วยทำนองเพลง 2 วลี มีความยาววลีละ 2 ห้องเพลง วลีที่ 1 เริ่มต้นด้วยโน้ต G ที่จังหวะที่ 4 ของห้องที่ 21 จบวลีด้วยโน้ต C ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 23 วลีที่ 2 เริ่มต้นด้วยโน้ต A ที่จังหวะที่ 2 ของห้องที่ 23 จบวลีด้วยโน้ต B ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 24

- **วลีที่ 1** การเคลื่อนที่ของทำนองในวลีที่ 1 ทำนองค่อยๆ เคลื่อนที่สูงขึ้นและจบวลีด้วยโน้ต C ซึ่งเป็นจุดสูงสุดของทำนอง พบขึ้นคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต E กับโน้ต G และพบคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต A กับโน้ต C

- **วลีที่ 2** ในตอนต้นของวลี พบขึ้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 5 Augmented ระหว่างโน้ต A กับ E พบขึ้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต D กับโน้ต B

ทำนองเพลงในประโยคที่ 1 มีรายละเอียดในการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังนี้

The musical notation shows two phrases of the melody. The first phrase, labeled 'วลีที่ 1', begins at measure 21 with a B1 chord. It features a G note, followed by a 3 Minor interval between G and C. The second phrase, labeled 'วลีที่ 2', starts with a 5 Augmented interval between A and E, followed by a 3 Minor interval between D and B. The notation includes a treble clef, a key signature of one flat (B-flat), and a common time signature. Arrows and labels indicate the intervals and chords discussed in the text.

ประโยคที่ 2 ประโยคที่ 2 มีความยาว 4 ห้องเพลง ประกอบด้วยทำนองเพลง 2 วลี มีความยาววลีละ 2 ห้องเพลง วลีที่ 3 เริ่มต้นด้วยโน้ต G ที่จังหวะที่ 4 ของห้องที่ 21 จบวลีด้วยโน้ต C ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 23 วลีที่ 4 เริ่มต้นด้วยโน้ต A ที่จังหวะที่ 2 ของห้องที่ 23 จบวลีด้วยโน้ต B ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 24

- **วลีที่ 3** การเคลื่อนของทำนองในวลีที่ 3 ทำนองค่อยๆ เคลื่อนที่ต่ำลงและเคลื่อนที่สูงขึ้นและจบวลีด้วยโน้ต D ซึ่งเป็นจุดสูงสุดของทำนอง พบขึ้นคู่ ก้าวกระโดดลงคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต G กับโน้ต E

- **วลีที่ 4** การเคลื่อนที่ของทำนองในวลีที่ 4 เคลื่อนที่ลงและเคลื่อนที่สูงสลับกัน พบขึ้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 4 Perfect ระหว่างโน้ต D กับโน้ต A พบขึ้นคู่ก้าวกระโดดขึ้นคู่ 3 Major ระหว่างโน้ต C กับโน้ต E และคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต B กับโน้ต D

ทำนองเพลงในประโยคที่ 2 มีรายละเอียดในการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังนี้

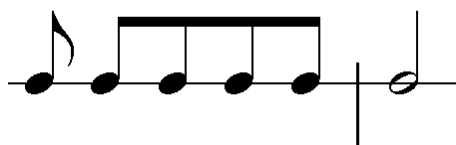
3.2 กระสวนจังหวะ

รูปแบบ กระสวนจังหวะ เพลง น้ำตาลไหม้ ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ขึ้น โดยใช้ กระสวนจังหวะที่ซ้ำกันเป็นหลัก ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์และอธิบายตัวอย่าง กระสวนจังหวะที่ซ้ำกัน มีดังนี้

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 1 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะคือ

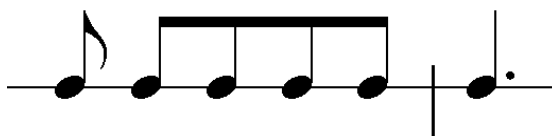
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 2 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะคือ

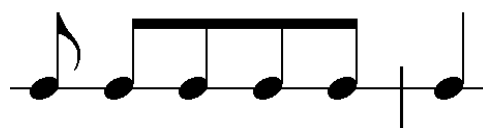
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 3 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะคือ

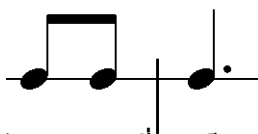
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 4 เป็นกระสวนจังหวะพัฒนามาจากกระสวนจังหวะที่ 2 หรือ การแปรทำนองมาจากกระสวนจังหวะที่ 2 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 4 คือ

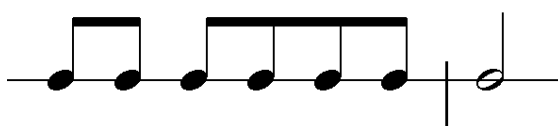
- รูปแบบกระสวนจังหวะ แบบที่ 5 เป็นกระสวนจังหวะหลักพัฒนามาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 1 หรือ การแปรทำนองมาจากแบบที่ 2 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 5 คือ

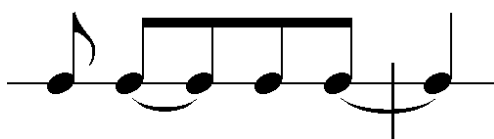
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 6 เป็นกระสวนจังหวะหลัก มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 6 คือ

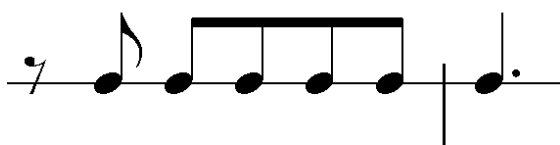
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 7 เป็นกระสวนจังหวะ พัฒนามาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 2 หรือ การแปรทำนองมาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 2 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 7 คือ

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 8 เป็นกระสวนจังหวะหลัก มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 8 คือ

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 9 เป็นกระสวนจังหวะ พัฒนามาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 2 หรือ การแปรทำนองมาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 2 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 9 คือ

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 10 เป็นกระสวนจังหวะหลัก มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 10 คือ

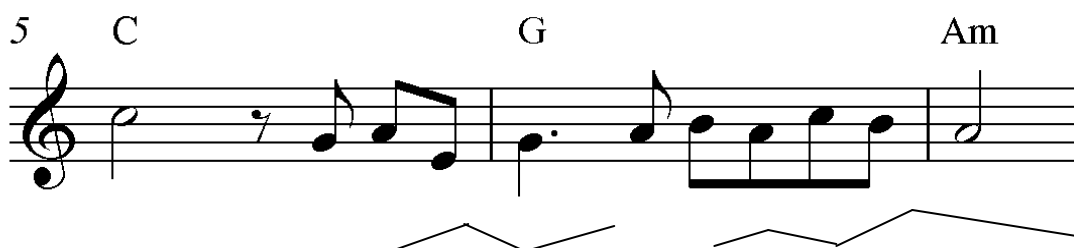
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 11 เป็นกระสวนจังหวะ พัฒนามาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 6 หรือ การแปรทำนองมาจากรีสจังหวะแบบที่ 6 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 11 คือ

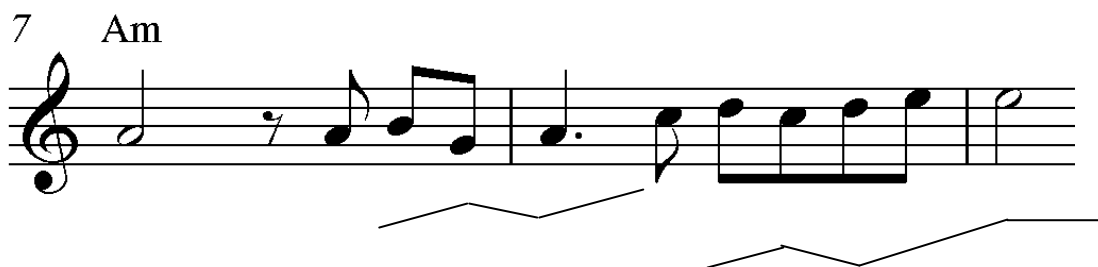
3.3 การเคลื่อนที่ของทำนอง

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และอธิบายทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง ในที่นี้ได้วิเคราะห์เฉพาะท่อน A1 และ B1 เนื่องจากทำนองเพลงท่อน A2-A4 มีทำนองที่ซ้ำกับท่อน A1 ส่วนทำนองท่อน B เพลงน้ำตالاไทรมีท่อน B1 เพียงท่อนเดียว ซึ่งทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองมีรายละเอียดดังนี้

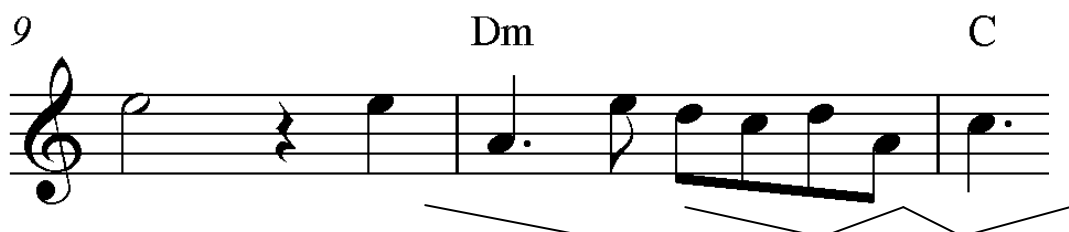
- ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 1 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 มีการใช้ โน้ต 4 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ขึ้นเคลื่อนที่ลงและเคลื่อนที่ขึ้นที่โน้ตตัวสุดท้าย รูปแบบที่ 2 มีการใช้โน้ต 6 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ขึ้นและเคลื่อนที่ลงจำนวน 2 ครั้ง

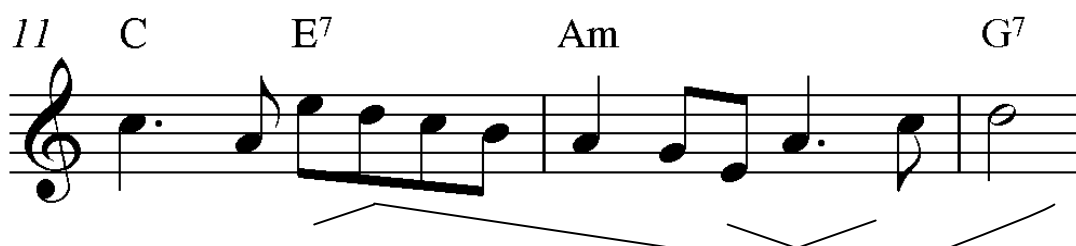
- ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 2 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้โน้ต 4 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ขึ้นเคลื่อนที่ลงและเคลื่อนที่ขึ้นที่โน้ตตัวสุดท้าย รูปแบบที่ 2 มีการใช้โน้ต 6 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ขึ้นเคลื่อนที่ลงและเคลื่อนที่ขึ้นอีกครั้ง โน้ตตัวสุดท้ายมีระดับเสียงเดิม

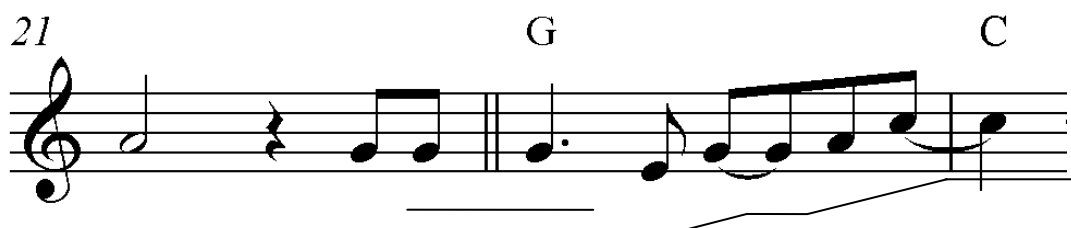
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 3 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้โน้ต 2 ตัว ทำนองเคลื่อนที่ลง รูปแบบที่ 2 ใช้โน้ต 6 ตัว ทำนองเคลื่อนที่ลงตามลำดับขั้นที่โน้ต 3 ตัวแรก และเคลื่อนที่ขึ้นที่โน้ตตัวที่ 4 เคลื่อนที่ลงที่โน้ตตัวที่ 5 และเคลื่อนที่ขึ้นที่โน้ตตัวสุดท้าย

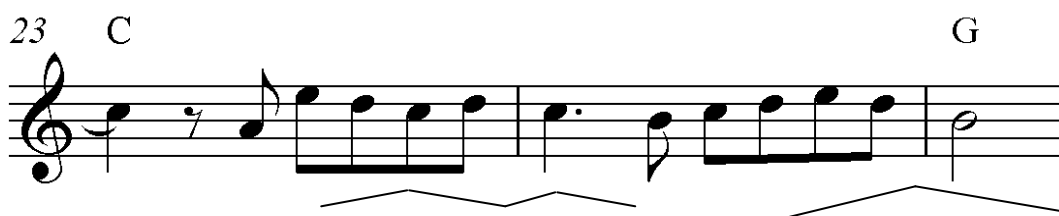
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 4 มี 3 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้โน้ต 6 ตัว ทำนองเคลื่อนที่สูงขึ้นและเคลื่อนที่ลงตามลำดับขั้นมาสู่โน้ตตัวสุดท้าย รูปแบบที่ 2 ใช้โน้ต 3 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ขึ้นและเคลื่อนที่ลง รูปแบบที่ 3 ใช้โน้ต 2 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่สูงขึ้น

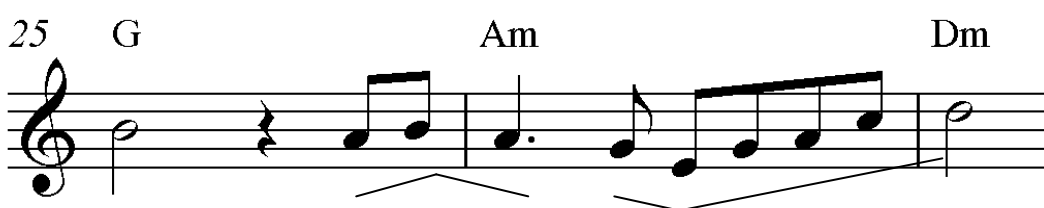
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน B1 วลีที่ 1 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้โน้ต 3 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองอยู่ในระดับเสียงเดียวกัน รูปแบบที่ 2 ใช้โน้ต 6 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่สูงขึ้น

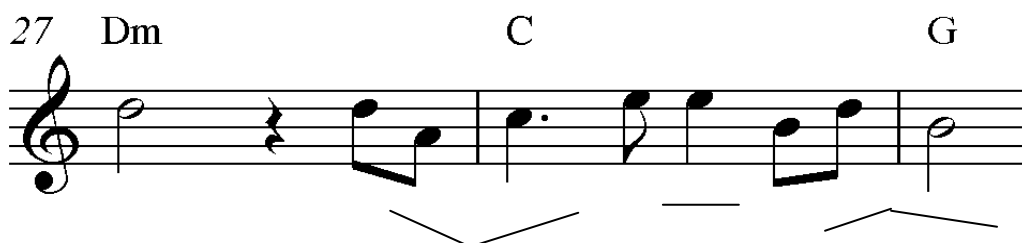
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน B1 วลีที่ 2 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 กับรูปแบบที่ 2 มีการใช้ตัวโน้ต 6 ตัวเท่ากัน แต่การไล่ระดับเสียงตัวโน้ตต่างกัน

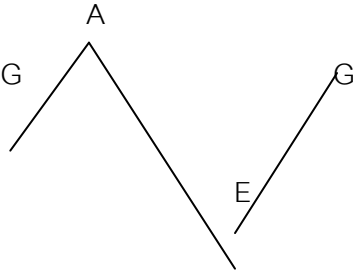
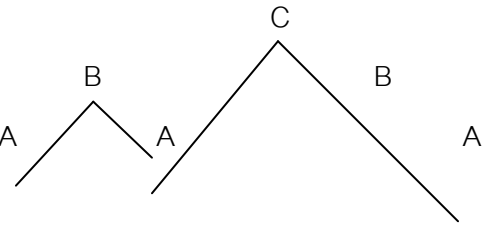
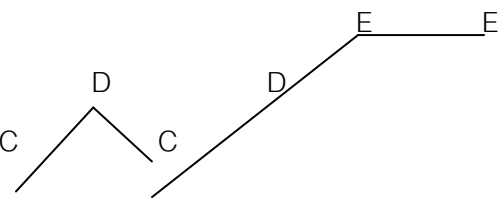
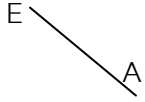
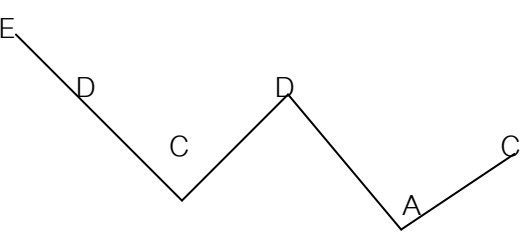
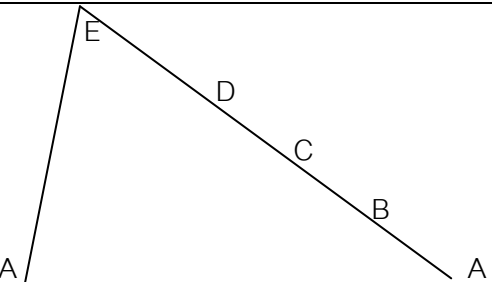
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน B1 วลีที่ 3 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 กับรูปแบบที่ 2 มีการใช้โน้ต 3 ตัวเท่ากัน แต่รูปแบบที่ 1 โน้ตตัวที่ 2 กับโน้ตตัวที่ 3 มีระดับเสียงเดียวกัน ส่วนรูปแบบที่ 2 ทำนองเคลื่อนที่ไล่เรียงเสียงตามลำดับขั้น

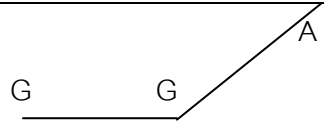
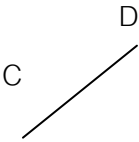
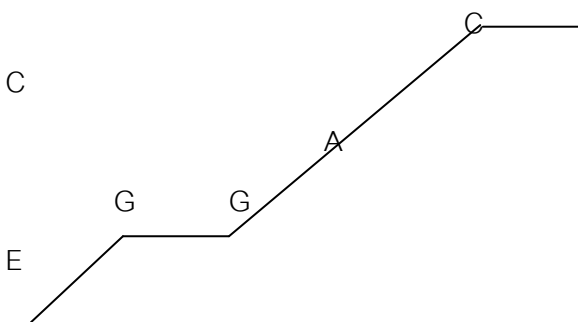
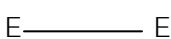
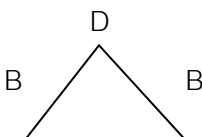

- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน B1 วลีที่ 4 มี 3 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 มีการใช้โน้ต 3 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนต่ำลงและเคลื่อนที่สูงขึ้น รูปแบบที่ 2 มีการใช้โน้ต 2 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ในระดับเสียงเดิม รูปแบบที่ 3 มีการใช้โน้ต 3 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่สูงขึ้นและเคลื่อนที่ต่ำลง

รูปแบบกระสวนจังหวะทั้ง 11 แบบ มีจำนวนครั้งที่ปรากฏในเพลง น้ำตาลาทิร ตามตารางข้างล่าง

ลำดับ	รูปแบบทำนอง	คำอธิบายทำนอง
1.		รูปแบบนี้มี 2 ทำนอง ในท่อน A1 คือ D C F และในท่อน B1 คือ G E F Ab B
2.		รูปแบบนี้มี 1 ทำนอง คือ A B A C B A
3.		รูปแบบนี้ปรากฏ 1 ทำนอง คือ C D C D E E มีลักษณะคล้ายคลึงกับรูปแบบทำนองที่ 2 แต่รูปแบบทำนองนี้เคลื่อนที่ขึ้น
4.		รูปแบบนี้ปรากฏ 1 ทำนอง คือ E A พบในท่อน A1 A2 A3 A4
5.		รูปแบบนี้ปรากฏ 1 ทำนอง คือ E D C D A C พบในท่อน A1 A2 A3 A4
6.		รูปแบบนี้ปรากฏ 1 ทำนอง คือ A E D C B A 1 พบในท่อน A1 A2 A3 A4

ลำดับ	รูปแบบทำนอง	คำอธิบายทำนอง
7.		รูปแบบนี้ปรากฏ 1 ทำนอง คือ G G A พบในท่อน A1 A2 A3 A4
8.		รูปแบบนี้ปรากฏ 1 ทำนอง คือ C D พบในท่อน A1 A2 A3 A4
9.		รูปแบบนี้ปรากฏ 1 ทำนอง คือ E G G A C C พบในท่อน B1
10.		รูปแบบนี้ปรากฏ 1 ทำนอง คือ E E พบในท่อน B1
11.		รูปแบบนี้ปรากฏ 1 ทำนอง คือ B D B พบในท่อน B1

4. สรุปผลการวิเคราะห์บทเพลงในภาพรวม

1. จากการวิเคราะห์รูปแบบของบทเพลงน้ำตالاไทร เป็นเพลงโน้บันโดเสียง A ไมเนอร์ จัดอยู่ในลักษณะเพลงแบบทวิบท (Binary Form) ร้องซ้ำทำนองท่อน A 4 เที้ยว โดยแบ่งเป็นท่อน A1 A2 A3 A4 และซ้ำท่อน B 1 เที้ยว คือ ท่อน B1

2. รูปแบบกระสวนจังหวะที่พบในเพลงมี 11 รูปแบบ รูปแบบกระสวนจังหวะที่พบมากที่สุด คือ รูปแบบที่ 2

3. รูปแบบทำนองพบมี 11 รูปแบบ

4. เพลงน้ำตالاไทร บทประพันธ์ประเภทกลอนตลาด จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่

4 - 7 คำ

2.3 การวิเคราะห์เพลงกระท่อมทองกวาว เพลงกระท่อมทองกวาว มี
ทำนองเพลงและเนื้อร้องที่ได้บันทึกเป็นโน้ตสากลแล้วดังนี้

กระท่อมทองกวาว

6 F B^b Cm B^b Cm B^b F
 ลม ไชย
 11 B^b Cm B^b E^b Fm B1A^b Fm E^b Fm
 อบอุ่นหวานชวนดม ชื่นอารมณ์ไม่วาย ลม พัด ร่วง หอม ชื่น ทรวง กลีบร่วง กระ
 17 F Fm F B^b A2
 จาย ช่อพยอม กลิ่นหอม อยู่ไม่คลาย กลิ่นนี้ พี่ไม่เคยหน่าย ชวนฝันไฟ ถึง สาว กระท่อม
 22 F B^b Cm B^b Cm B^b F B^b Cm
 น้อย เน้นร่มรินสายธาร เปรียบดังทิพย์วิมาน ร่มเงาไม้ทองกวาว นวลเจ้าเอ๋ย พี่ได้เคยพบเจ้า ก่อนเคยว่าจันทราจ
 เอ๋ย พี่ไม่เคยคิดหน่าย พี่ยังรักไม่คลาย ไม่ลืมเนื้อนวลปราง รักยัง ผ่องใจ พี่หวังทุกอย่าง กลับมาหมายพบนาง
 28 B^b E^b Fm B2A^b Fm E^b Fm F
 สร้างสวรรค์จากใจ ถ้า ทุก ถ้า พี่ จด จำ ถ้อยคำ ผากให้ไว้ ช่อทองกวาว ดอกพราว อยู่ใส:
 อยากเอ๋ยว่าเฝ้าออน ทูน หัว พี่ หายโกรธที่ เกิดดวง สมร ช่อทองกวาดอกพราว อยู่สละน
 35 Fm Fm B^b Fm F B^b
 พี่เคยโน้มน้ำ ดึงมาให้ แหมผมใส ให้ นาง น้องพี่
 40 B^b Cm B^b Cm B^b
 คุจออนสองเราพร้อมใจ ในกระท่อม ทอง กวาว

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์บทเพลงตามหัวข้อที่กำหนดไว้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไป

1.1 ประวัติความเป็นมาของเพลงกระท่อมทองกวาว

เพลงนี้ พร ภิรมย์ ได้แต่งทั้งทำนองและเนื้อร้องเอง เป็นเพลงที่แต่งสมัยเล่นลิเก ประมาณ 20 ต้น หลังจากบวชเรียบร้อยแล้ว สมัยก่อนมีต้นกระท่อมทองกวาว อยู่ชิดริมแม่น้ำ ดอกทองกวาวดอกเหลืองอร่าม กระท่อมอยู่ใกล้ต้นทองกวาว ตอนนั้นหลวงพ่olenลิเกอยู่ยังไม่ได้เป็นนักร้อง เนื้อเพลงได้บรรยายกาศรอบ ๆ บ้าน หลวงพ่อได้ไปหลงรักสาวแถวนั้น

1.2 ความหมายเนื้อเพลงโดยสรุป

เป็นการบรรยายรอบ ๆ กระท่อม เปรียบเสมือนกระท่อมหนึ่งหลัง ซึ่งตั้งอยู่ริมลำธาร โดยมีต้นทองกวาวอยู่ใกล้ ๆ กันเปรียบเสมือนนิมานในฝัน บทเพลงนี้ผู้ประพันธ์ได้มองเห็นแล้วทำให้เกิดความรู้สึกและจินตนาการและสุนทรีย์ กรณีที่มีลมเกิดขึ้นทำให้ครวญคิดว่า เสียงลมเปรียบเหมือนเสียงรำพึงรำพัน แล้วได้กลิ่นดอกไม้ลอยมาตามลม ทำให้ได้กลิ่นที่ชื่นใจ กลิ่นนี้ทำให้คิดถึงหญิงสาว

1.3 รูปแบบเพลง

จากการวิเคราะห์โครงสร้างเพลงกระท่อมทองกวาว เพลงนี้มีโครงสร้างเป็นเพลงแบบทวิบท หรือ เพลงสองตอน (Binary Form) ทำนองเพลงอยู่ใน Key B แฟลตเมเจอร์ ทำนองเพลงมีความยาว 8 ห้องเพลง รูปแบบที่สำคัญของเพลงเริ่มที่ Intro ตามด้วยท่อน A1 ท่อน A2 ตามลำดับ ในแต่ละท่อนมีจำนวนห้องเพลงตามแผนผังข้างล่าง

ท่อน Introduction	5	ห้อง
ท่อน A1	8	ห้อง
ท่อน B1	8	ห้อง
ท่อน A2	8	ห้อง
ท่อน B2	8	ห้อง

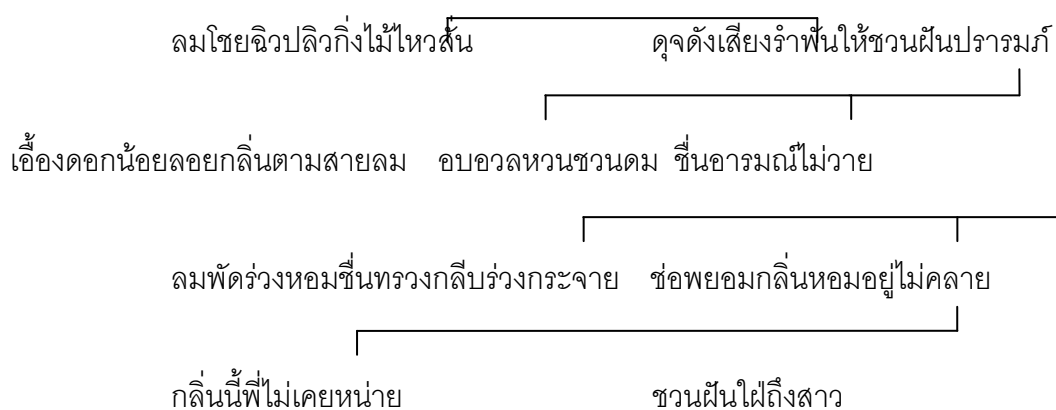
2. คำร้อง

2.1 **รูปแบบการประพันธ์คำร้อง** เพลงกระท่อมทองกวาว เป็นวรรณกรรมประเภทเพลงกลอนตลาด แต่ละวรรคจะมีจำนวนคำไม่แน่นอน ตั้งแต่ 5 – 10 คำ เป็นไปตามการสัมผัสประเภทกลอนตลาด เนื่องจากผู้แต่งคำนึงถึงการเรียบเรียงถ้อยคำ และการใช้ถ้อยคำที่สละสลวยมีทั้งสัมผัสนอกและสัมผัสใน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

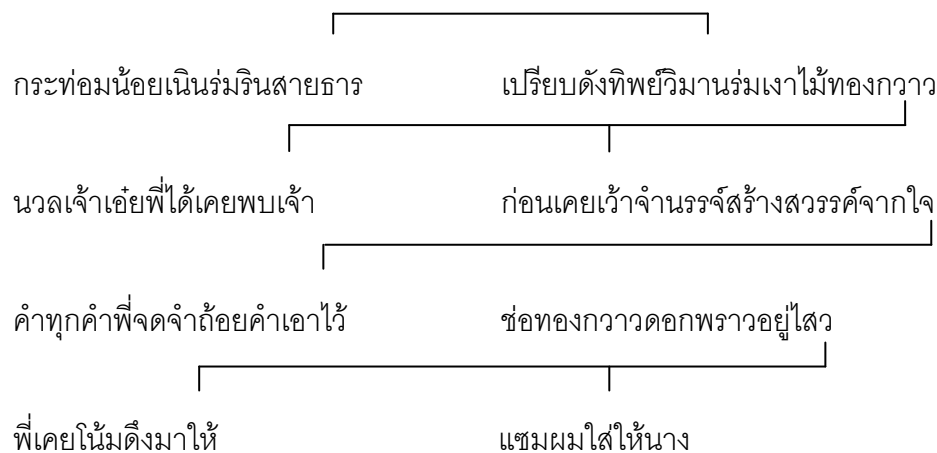
2.1.1 **สัมผัสนอก** กลอนตลาดโดยทั่วไปสามารถส่งสัมผัสลงที่คำที่สาม คำที่สี่ คำที่ห้า หรือคำที่หกได้

- คำสุดท้ายของวรรคแรกสัมผัสกับคำที่สอง คำที่สาม คำที่ห้า หรือคำที่วรรคที่ 2
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 และสัมผัสกับคำที่ 5 ของวรรคที่ 4
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ 5 หรือสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 6 ดูได้ในบทต่อไป

สัมผัสนอกเพลงกระท่อมทองกวาวแสดงตามแผนผังข้างล่าง

สัมผัสนอกเพลงกระท่อมทองกวาว (ต่อ)

2.1.2 **สัมผัสในสัมผัสใน** สัมผัสสระ เช่น จิว กับ ปลิว น้อย กับ ลอย สัมผัสอักษร เช่น ดุจดั่ง อบอวล โดยสัมผัสสระจะใช้ตัวอักษรตัวหนา สัมผัสอักษรจะใช้ตัวอักษรเอียงและหนา

สัมผัสในเพลงกระท่อมทองกวาวแสดงตามแผนผังข้างล่าง

ลมโชย จิ ว ปล ิวกิ่งไม้ไหวสั้น	ด ุ จ ดั่งเสียงรำพันให้ชวนฝันปรารมณ
เอื้องดอก น ้อย ล อยกลืนตามสายลม	อ บ อ วลชวนชวนดม ชื่นอารมณ์ไม่วาย
ลมพัดร่วงหอมขึ้น ท รวงกลีบ ร ่วงกระจาย	ช่อ พ ย อ มกลิ่น ห อมอยู่ไม่คลาย
กลืน นี้ พี่ไม่เคยหน่าย	ช วน ฝ ันใฝ่ถึงสาว
กระท่อม น ้อย น ีน ร ่ม ร ินสายธาร	เปรียบดังทิพย์วิมานร่มเงาไม้ทองกวาว
นวลเจ้าเอ๋ยพี่ได้เคยพบเจ้า	ก่อนเคยเฝ้า จ ัน ร ร จ รัส ร ัง ส ก ร ฎ ร จากใจ
คำทุกคำพี่ จ ด จ ำถ้อยคำให้ไว้	ช่อทองกวาวดอก พ ราวอยู่ไสว
พี่เคยโน้มคิ่งมาให้	แซมผม ใส่ ให้นาง
น้องพี่ เอ ๋ย พี่ ไม่เคยคิดหน่าย	พี่ยังรักไม่คลายไม่ลืม น ี อ นวลปราง
รักยังฝังใจพี่หวังทุกอย่าง	กลับมา ห มา ย พบนาง
อยากเอยเฝ้า เ ้า ว อน	ทูนหัวพี่ ห าย ไ กร ธ ที่ เ ิด ด วง ส ม ร
ช่อทองกวาวดอก พ ราวอยู่สลอน	ดูจวนสอง เร า ร ่วม ใจ ในกระท่อมทองกวาว

อย่างไรก็ตามวรรคที่ 2 ของบทที่ 3 ซึ่งมีคำร้องว่า “เปรียบเทียบพยานร่วมเงาไม้ทองกวาว ” ไม่ปรากฏสัมผัสใน และวรรคที่ 3 ของบทที่ 3 ซึ่งมีคำร้องว่า “นวลเจ้าเอ๋ยพี่ได้เคยพบเจ้า” ไม่ปรากฏสัมผัสใน วรรคที่ 2 ของบทที่ 6 ซึ่งมีคำร้องว่า “ทูนหัวพี่หายโกรธที่เถิดดวงสมร ” ไม่ปรากฏสัมผัสใน เช่นกัน

3. ทำนอง

3.1 ขั้นคู่

• ท่อน A1

ท่อน A1 ประกอบด้วย 2 ประโยคหลักซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประโยคที่ 1 ประโยคที่ 1 มีความยาว 4 ห้องเพลง ประกอบด้วยทำนองเพลง 2 วลี มีความยาววลีละ 2 ห้องเพลง วลีที่ 1 เริ่มต้นด้วยโน้ต G ที่จังหวะที่ 4 ของห้องที่ 5 จบวลีด้วยโน้ต B ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 7 วลีที่ 2 เริ่มต้นด้วยโน้ต G ที่จังหวะที่ 3 ของห้องที่ 9 จบวลีด้วยโน้ต B ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 9

- **วลีที่ 1** การเคลื่อนของทำนองในวลีที่ 1 ในช่วงต้นของวลีค่อย ๆ เคลื่อนที่สูงขึ้น จนถึงโน้ต F จากนั้นทำนองเคลื่อนที่ต่ำลง โดยพบขั้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 4 Perfect ระหว่างโน้ต C กับ โน้ต F พบขั้นคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต D กับ F

- **วลีที่ 2** การเคลื่อนที่ของทำนองสูงขึ้นแล้วต่ำลง เป็นรูปสามเหลี่ยมกว่า 2 ครั้ง พบขั้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต G กับ B Flat และขั้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 4 Perfect ระหว่างโน้ต B Flat กับ F และขั้นคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต G กับ B Flat

ทำนองเพลงในประโยคที่ 1 มีรายละเอียดในการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังนี้

The image shows a musical staff in G major (one sharp) with a treble clef. The melody is divided into two waltzes (วลีที่ 1 and วลีที่ 2). Waltz 1 consists of two phrases: the first phrase starts on B^b and moves up to A1 (labeled A1) and then to F; the second phrase starts on B^b and moves down to B^b. Waltz 2 also consists of two phrases: the first phrase starts on C^m and moves up to B^b and then to C^m; the second phrase starts on B^b and moves down to C^m and then to B^b. Interval analysis is provided for each phrase: Waltz 1, Phrase 1 has a 4 Perfect interval (A1 to F) and a 3 Minor interval (D to F); Waltz 1, Phrase 2 has a 3 Minor interval (B^b to C^m); Waltz 2, Phrase 1 has a 3 Minor interval (C^m to B^b) and a 4 Perfect interval (B^b to F); Waltz 2, Phrase 2 has a 3 Minor interval (G to B Flat) and a 4 Perfect interval (B Flat to F).

ประโยคที่ 2 ประโยคที่ 2 มีความยาว 4 ห้องเพลง ประกอบด้วยทำนองเพลง 2 วลี มีความยาววลีละ 2 ห้องเพลง วลีที่ 3 เริ่มต้นด้วยโน้ต D ที่จังหวะที่ 4 ของห้องที่ 9 จบวลีด้วยโน้ต B ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 11 วลีที่ 4 เริ่มต้นด้วยโน้ต G ที่จังหวะที่ 3 ของห้องที่ 11 จบวลีด้วยโน้ต F ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 13

- **วลีที่ 3** การเคลื่อนของทำนองในวลีที่ 1 ในช่วงต้นของวลีค่อย ๆ เคลื่อนที่สูงขึ้น จนถึงโน้ต F จากนั้นทำนองเคลื่อนที่ต่ำลงและเคลื่อนที่ขึ้นอีกครั้งเป็นรูปสามเหลี่ยมคว่ำ โดยพบขั้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 4 Perfect ระหว่างโน้ต C กับโน้ต F พบขั้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต D กับ F

- **วลีที่ 4** การเคลื่อนที่ของทำนองสูงขึ้นแล้วต่ำลง เป็นรูปสามเหลี่ยมคว่ำ 2 ครั้ง พบขั้นคู่ก้าวกระโดดขั้นคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต G กับ B Flat และขั้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 4 Perfect ระหว่างโน้ต B Flat กับ F

ทำนองเพลงในประโยคที่ 2 มีรายละเอียดในการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังนี้

The image shows a musical staff in treble clef with a key signature of one flat (Bb). The melody is divided into two phrases, วลีที่ 3 and วลีที่ 4. Above the staff, arrows indicate intervals between notes, with labels '4 Perfect' and '3 Minor' for both phrases. The notes are: Bb (measure 9), F (measure 10), Bb (measure 11), Cm (measure 12), Bb (measure 13), Eb (measure 14), and Fm (measure 15). The notes are grouped into two phrases: วลีที่ 3 (Bb, F, Bb) and วลีที่ 4 (Cm, Bb, Eb, Fm). The intervals are: 4 Perfect (Bb to F), 3 Minor (F to Bb), 3 Minor (Cm to Bb), 4 Perfect (Bb to Eb), and 3 Minor (Eb to Fm).

● ท่อน B1

ท่อน B1 ประกอบด้วย 2 ประโยคหลักซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประโยคที่ 1 ประโยคที่ 1 มีความยาว 4 ห้องเพลง ประกอบด้วยทำนองเพลง 2 วลี มีความยาววลีละ 2 ห้องเพลง วลีที่ 1 เริ่มต้นด้วยโน้ต C จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 14 จบวลีด้วยโน้ต F จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 15 วลีที่ 2 เริ่มต้นด้วยโน้ต G จังหวะที่ 3 ของห้องที่ 15 จบวลีด้วยโน้ต C จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 17

- **วลีที่ 1** การเคลื่อนของทำนองในวลีที่ 1 ในช่วงต้นของวลีค่อย ๆ เคลื่อนที่สูงขึ้น จนถึงโน้ต E จากนั้นทำนองเคลื่อนที่ต่ำลง โดยพบขั้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต C กับโน้ต E Flat

- **วลีที่ 2** การเคลื่อนที่ของทำนองต่ำลงแล้วเคลื่อนที่สูงขึ้น พบขั้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต G กับ E Flat และ พบขั้นคู่ก้าวกระโดดขึ้นคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต F กับโน้ต A Flat

ทำนองเพลงในประโยคที่ 1 มีรายละเอียดในการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังนี้

วลีที่ 1

วลีที่ 2

14 B A^b 3 Minor Fm

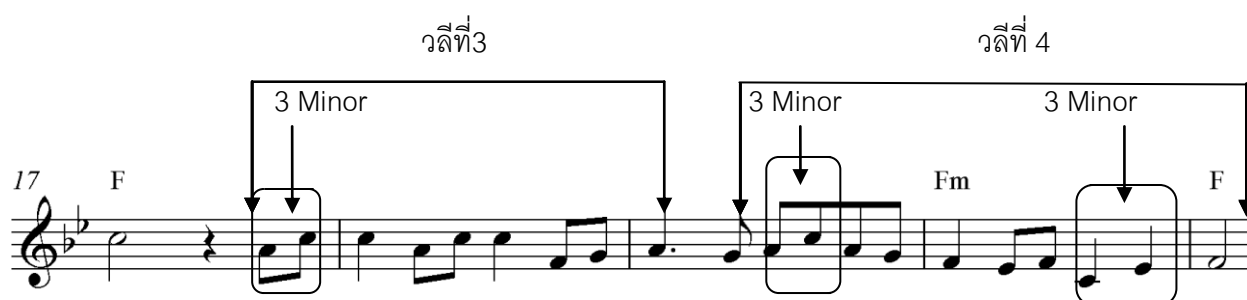
E^b 3 Minor Fm 3 Minor F

ประโยคที่ 2 ประโยคที่ 2 มีความยาว 5 ห้องเพลง ประกอบด้วยทำนองเพลง 2 วลี วลีที่ 3 มีความยาว 2 ห้องเพลง วลีที่ 4 มีความยาว 3 ห้องเพลง วลีที่ 3 เริ่มต้นด้วยโน้ต A ที่จังหวะที่ 4 ของห้องที่ 17 จบวลีด้วยโน้ต A ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 19 วลีที่ 4 เริ่มต้นด้วยโน้ต G ที่จังหวะที่ 2 ของห้องที่ 19 จบวลีด้วยโน้ต F ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 21

- **วลีที่ 3** การเคลื่อนที่ของทำนองในวลีที่ 1 ในช่วงต้นเริ่มต้นวลีด้วยโน้ต A เคลื่อนที่สูงขึ้นสู่โน้ต C พบขั้นคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต A กับ C จากนั้นมีการซ้ำทำนองอีกครั้งระหว่างโน้ต A กับ C

- **วลีที่ 4** การเคลื่อนที่ของทำนองสูงขึ้นสู่โน้ต C จากนั้นทำนองค่อยๆเคลื่อนที่ต่ำลง พบขั้นคู่ก้าวกระโดดขึ้นคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต A กับ C และขั้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต C กับ E Flat

ทำนองเพลงในประโยคที่ 2 มีรายละเอียดในการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังนี้

3.2 กระสวนจังหวะ

รูปแบบกระสวนจังหวะ เพลงกระท่อมทองกวาว ผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ขึ้น โดยใช้กระสวนจังหวะที่ซ้ำกันเป็นหลัก ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์และอธิบายตัวอย่างกระสวนจังหวะที่ซ้ำกัน มีดังนี้

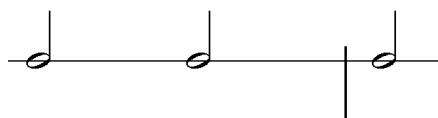
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 1 เป็นกระสวนจังหวะที่พบตอนขึ้นต้นของประโยคเพลง

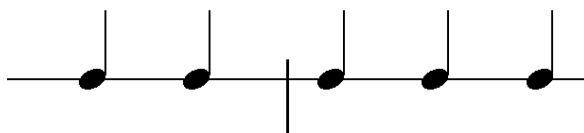
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 2 เป็นกระสวนจังหวะหลัก พบทั่วไปในเพลง

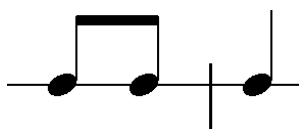
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 3 เป็นกระสวนจังหวะที่พบตอนขึ้นต้นท่อน B1

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 4 เป็นกระสวนจังหวะหลัก พบในท่อน B1 และ B2

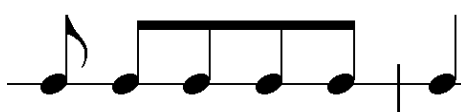
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 5 เป็นกระสวนจังหวะหลักที่พบตอนขึ้นต้นท่อน B1 และ B2

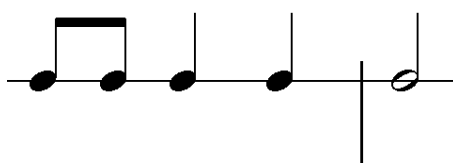
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 6 เป็นกระสวนจังหวะที่แปรทำนอง มาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 5

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 7 เป็นกระสวนจังหวะที่แปรทำนอง มาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 2

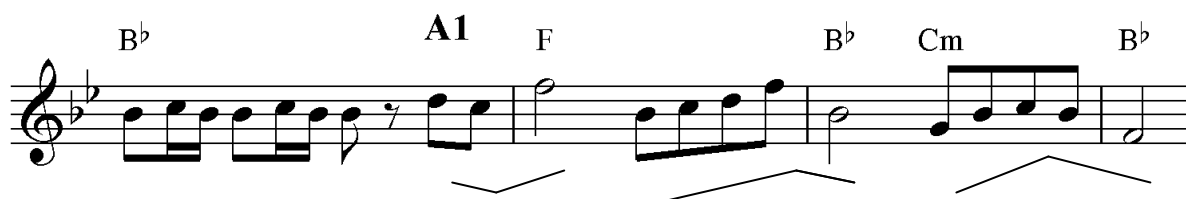
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 8 เป็นกระสวนจังหวะที่แปรทำนอง มาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 2

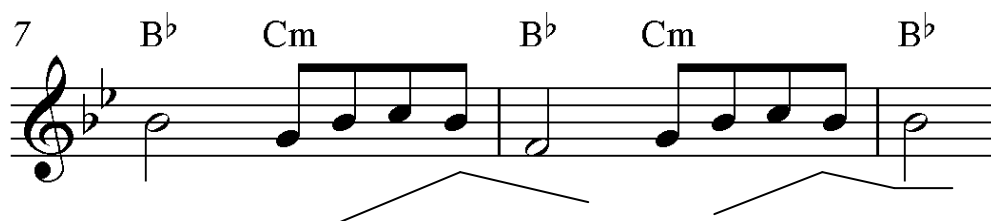
3.3 การเคลื่อนที่ของทำนอง

การเคลื่อนที่ของทำนอง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และอธิบายทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง ในที่นี้ได้วิเคราะห์เฉพาะท่อน A1 เนื่องจากทำนองเพลงท่อน A2-A4 มีทำนองที่ซ้ำกับท่อน A1 ซึ่งทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองมีรายละเอียดดังนี้

- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 1 มี 3 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 มีการใช้โน้ต 3 ตัว รูปแบบที่ 2 กับ รูปแบบที่ 3 มีการใช้ตัวโน้ต 5 ตัวเท่ากัน แต่วิธีการไล่ระดับเสียงตัวโน้ตต่างกัน โดยรูปแบบที่ 2 ระดับเสียงตัวโน้ตที่สูงที่สุดอยู่ที่โน้ตตัวที่ 4 แต่รูปแบบที่ 3 ระดับเสียงตัวโน้ตที่สูงที่สุดอยู่ที่โน้ตตัวที่ 3

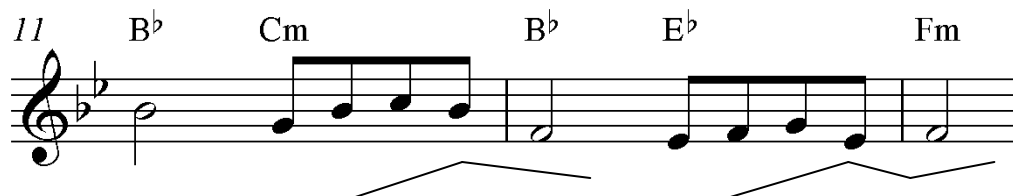
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 2 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 มีการใช้โน้ต 5 ตัว มีโน้ตจุดสูงสุดของทำนองอยู่ที่โน้ตตัวที่ 3 รูปแบบที่ 2 มีการใช้โน้ต 5 ตัว มีโน้ตจุดสูงสุดของทำนองอยู่ที่โน้ตตัวที่ 3 เหมือนรูปแบบที่ 1 แต่โน้ตตัวที่ 4 และ ตัวที่ 5 มีระดับเสียงเดียวกัน

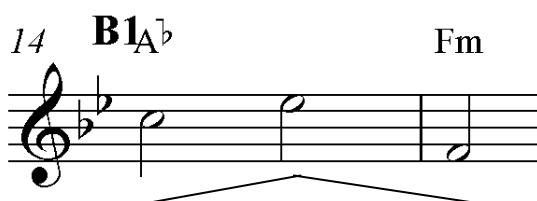
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 3 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 มีการใช้โน้ต 3 ทำนองเคลื่อนที่ลงและเคลื่อนที่ขึ้น ตัวรูปแบบที่ 2 มีการใช้โน้ต 5 ตัว ทำนองเคลื่อนที่ลงเคลื่อนที่ขึ้นและเคลื่อนที่ลง

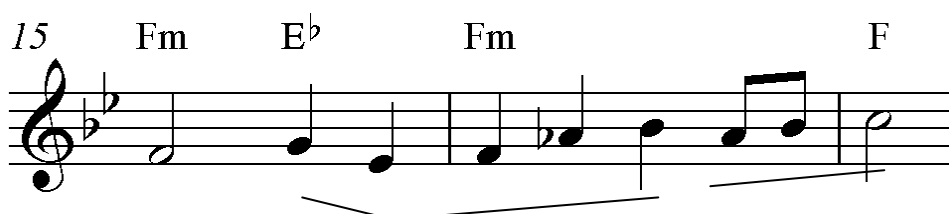
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 4 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 กับรูปแบบที่ 2 มีการใช้ตัวโน้ต 5 ตัวเท่ากัน แต่รูปแบบที่ 1 การไล่ระดับเสียงตัวโน้ตขึ้นลงตามลำดับขั้น รูปแบบที่ 2 มีการเคลื่อนที่ลงและขึ้นจากโน้ตตัวที่ 4 ไปโน้ตตัวที่ 5

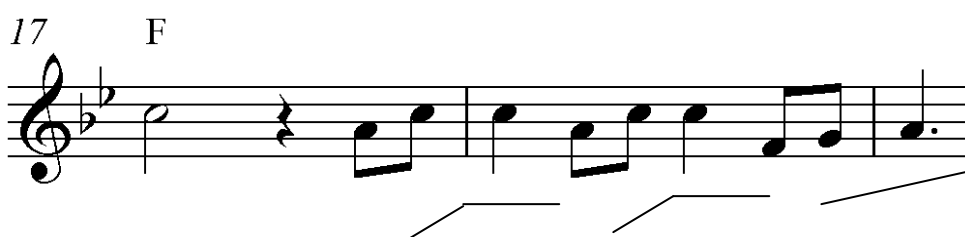
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน B1 วลีที่ 1 มี 1 รูปแบบ มีการใช้โน้ต 3 ตัว ทำนองเคลื่อนที่ขึ้นแล้วเคลื่อนที่ลง

- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน B1 วลีที่ 2 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 กับ รูปแบบที่ 2 มีการใช้ตัวโน้ต 5 ตัว รูปแบบที่ 2 มีการใช้โน้ต 3 ตัว

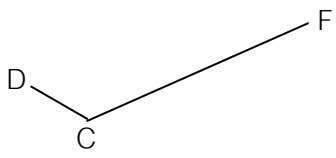
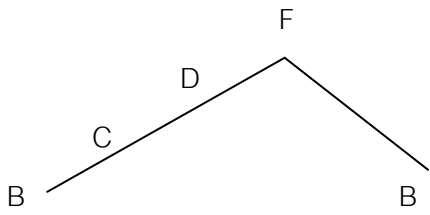
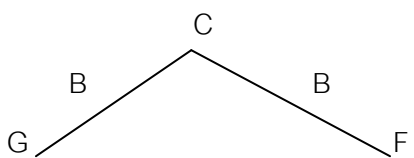
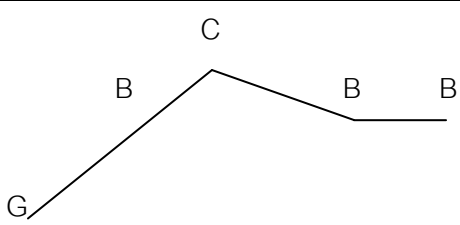
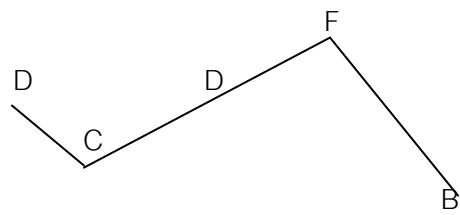
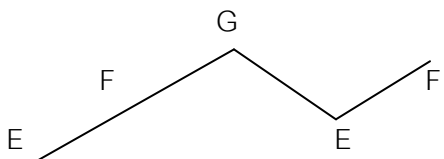
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน B1 วลีที่ 3 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 กับ รูปแบบที่ 2 มีการใช้โน้ต 3 ตัวเท่ากัน แต่รูปแบบที่ 1 โน้ตตัวที่ 2 กับโน้ตตัวที่ 3 มีระดับเสียงเดียวกัน ส่วนรูปแบบที่ 2 ทำนองเคลื่อนที่ไล่เรียงเสียงตามลำดับขึ้น

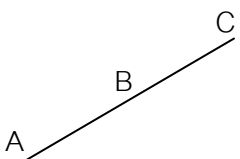
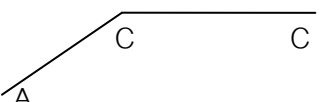
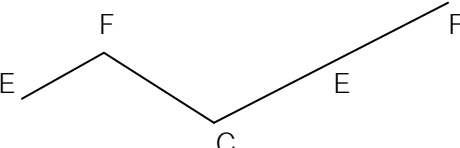

- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน B1 วลีที่ 4 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 มีการใช้โน้ต 6 ตัว ทำนองเคลื่อนที่ขึ้นแล้วเคลื่อนที่ลง รูปแบบที่ 2 มีการใช้โน้ต 5 ตัว ทำนองเคลื่อนที่ขึ้นเคลื่อนที่ลงและเคลื่อนที่ขึ้นไปสู่โน้ต F

สรุปรูปแบบการเคลื่อนของทำนองทั้ง 9 แบบ มีจำนวนทำนองที่ปรากฏในเพลง กระต๋อมทองกวาว
ตามตารางข้างล่าง

ลำดับ	รูปแบบทำนอง	คำอธิบายทำนอง
1.		รูปแบบนี้มี 2 ทำนอง ในท่อน A1 คือ D C F และในท่อน B1 คือ G E F Ab B
2.		รูปแบบนี้ปรากฏ 1 ครั้งในท่อน A1 คือ B C D F B
3.		รูปแบบทำนองที่ 3 มีลักษณะคล้ายคลึงกับ ทำนองแบบที่ 2 แต่มีการใช้โน้ตที่แตกต่างกัน มี 2 ทำนอง คือ ในท่อน A1 คือ G B C B F ในท่อน B1 คือ C E F
4.		รูปแบบนี้ ปรากฏ 1 ทำนอง ในท่อน A1 คือ G B C B B
5.		ปรากฏ 1 ทำนอง ในท่อน A1 วลีที่ 3 คือ
6.		ปรากฏ 1 ทำนอง พบในท่อน A1 วลีที่ 4

ลำดับ	รูปแบบทำนอง	คำอธิบายทำนอง
7.		ปรากฏ 2 ทำนอง คือ A B C ในท่อน B1 วลีที่ 2 และ F G A ในท่อน B1 วลีที่ 3
8.		ปรากฏ 1 ทำนอง ในท่อน B1 วลีที่ 3
9.		มีลักษณะคล้ายกับรูปแบบทำนองที่ 6 ปรากฏ 1 ทำนอง พบในท่อน B1 วลีที่ 4

4. สรุปผลการวิเคราะห์บทเพลงในภาพรวม

- จากการวิเคราะห์รูปแบบของบทเพลงกระท่อมทองกวาว เป็นเพลงในบันไดเสียง บันไดเสียง B แฟลตเมเจอร์ จัดอยู่ในลักษณะเพลงแบบทวิบท (Binary Form) ร้องซ้ำทำนองท่อนละ 2 เที้ยว โดยแบ่งเป็นท่อน A1 A2 และ B1 B2
- รูปแบบกระบวนจังหวะที่พบในเพลงมี 8 รูปแบบ
- รูปแบบทำนองพบมี 9 รูปแบบ รูปแบบทำนองที่พบมากที่สุด คือ รูปแบบที่ 1 กับรูปแบบที่ 3
- เพลงกระท่อมทองกวาว บทประพันธ์ประเภทกลอนตลาด จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่ 5 - 10 คำ

2.4 การวิเคราะห์เพลงจำใจจาก เพลงจำใจจาก มีทำนองเพลงและเนื้อร้องที่
ได้บันทึกเป็นโน้ตสากลแล้วดังนี้

จำใจจาก

B^b Gm
 6 F Gm Dm Gm A¹ B^b
 11 Gm B^b Dm F Cm Gm G
 16 A² B^b
 21 Dm F Cm Gm B^b Gm 2.
 26 Solo B^b Gm B^b Dm
 31 F Cm Gm F Cm Gm Dm
 36 Gm B^b Gm B^b Dm
 41 F Cm Gm G G A⁴ B^b
 46 Gm B^b Dm Cm Gm
 51 B^b 1. Gm 2.
 55

สุตระ กำ ขำตรม ระ ทม อุ
 เอ้ย แสนอวย แม่ยายประ
 รา หนีเมียจากมา ด้วยอุรา แม่ ยาย เราเป็นเขย ถูกแม่ขัง ตั้งเป็นควาย ออก ลูกผู้ชาย
 จาน ยุ เมีย ให้ พาล ต่ำประจัญญาติ ผ้า กลับคิดเลย ว่าไม่กลัว กลับตำทูลหัว
 แสนอวยยามอับอภัยจากจน แม่ยายเรา เข้ามาเย็นเมือก เอย ข้างยังไม่ เคย จะทำบุญ ลัก
 รัก ผัวทอนอยู่ ผู้รู้จิต ใจ พี่ชวนน้อง หนีมา ประสาชาก จน น้องยังสี ทน กตัญญู อยู่
 หน อบาย มุข เข้าคลุกใน ดวง กมล ไม่มี มงคล เหลือทนเหลือทนผลาญเราหมดตัว ออกเรา
 ไป แม่กับพี่ แม่ของตัว ผัวขอ ไกล เจ้าตัดสินใจ ที่ไปบนความรุ้คุณแม่
 เออ
 พี่ ยัง รัก ขวัญใจ ไม่มี กลับ กลาย รักเมียไม่คลาย ปีกใจหมาย เสมอ ยังคง
 ยาย สาทกล เขยจนไม่ ดี รักเขยมี มี ประเพณี อะ ไร โลภปน
 ฝัน อยู่เหมือนวันฉันเคียงเธอ กอดหอมนอนเพื่อละเมอว่ากอดนอนแนบนอน ดื่น ผวา น้องเอย รียอคโศก
 หลง ไม่คิดปลง ยามสิ้น ใจ ไม่ว่าใครใคร พันตายเมื่อไรจนหรือมี ก่อนเป็นเขย คัดมี เมียแนบเนียน
 ใจ น้ำตา พี่ไหล จรว่ารณหาอา วรณ พี่ ยัง รัก ปีกซึ่งใจ ใน บัง อร พี่ จากเมียจร
 กาย คัดเลือกแม่ยาย ที่ไม่หม้าย ภา ษี เป็นลูก เขย ต้องหาแต่ แม่ยาย ดี แม่ ยายผมนี้
 น้อง เอย อา วรณ ทุก ลม หาย ใจ โอ้ แม่
 ขอ ลา กัน ที่ เขย จน จาก ลา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์บทเพลงตามหัวข้อที่กำหนดไว้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไป

1.1 ประวัติความเป็นมาของเพลงจำใจจาก

เนื้อร้องให้สมโภช เศลากุล โดยได้รับค่าจ้าง 10 บาท โดยพร ภิรมย์ได้แต่งเพลงตามคำบอกเล่าของสมโภช เศลากุล เนื้อร้องของเพลงนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของแม่ยายของสมโภชเอง

1.2 ความหมายเนื้อเพลงโดยสรุป

เป็นเรื่องของคู่สามี ภรรยา ที่แม่ยายเอาแต่กินเหล้า ฝากเงินสามีจนแทบหมดตัว ทั้งลูกเขยที่ขยันทำมาหากินหมั่นเก็บหอมรอมริบ อีกทั้งยังด่าสามีให้ญาติ ของฝ่ายสามีฟัง แต่สามีมีความรักที่มั่นคงต่อภรรยาจึงได้ชวนภรรยาหนี แต่ฝ่ายภรรยาทั้ง ๆ ที่รักสามีมากแต่ไม่สามารถหนีไปด้วยได้ ด้วยความกตัญญูจึงเลือกที่จะอยู่กับแม่ของตนเพื่อตอบแทนบุญคุณ

1.3 รูปแบบเพลง

จากการวิเคราะห์โครงสร้างเพลงจำใจจาก เพลงนี้มีโครงสร้างเป็นเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) ร้องซ้ำทำนอง 4 เที้ยว ทำนองเพลงอยู่ใน Key G ไมเนอร์ทำนองเพลงมีความยาว 8 ห้องเพลง ยกเว้น ท่อน Solo มี 9 ห้องเพลง รูปแบบที่สำคัญของเพลงเริ่มที่ Intro ตามด้วยท่อน A ท่อน A2 ท่อน Solo ท่อน A3 และท่อน A4 ตามลำดับ ในแต่ละท่อนมีจำนวนห้องเพลงตามแผนผังข้างล่าง

ท่อน Introduction	8	ห้อง
ท่อน A1	8	ห้อง
ท่อน A2	8	ห้อง
ท่อน Solo	9	ห้อง
ท่อน A3	8	ห้อง
ท่อน A4	8	ห้อง

2. คำร้อง

2.1 **รูปแบบการประพันธ์คำร้อง** เพลงจำใจจาก เป็นคำประพันธ์ประเภทเพลงกลอนตลาด แต่ละวรรคจะมีจำนวนคำตั้งแต่ 9 – 14 คำ เป็นไปตามหลักการสัมผัสประเภทกลอนตลาด เพลงจำใจจากใช้ถ้อยคำที่สละสลวย มีทั้งสัมผัสนอกและสัมผัสใน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 สัมผัสนอก สัมผัสนอกของกลอนตลาดมีสัมผัสนอกดังนี้

- คำสุดท้ายของวรรคแรกสัมผัสกับคำที่สี่ คำที่ห้าหรือคำที่หกวรรคที่ 2
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 และสัมผัส กับคำที่ 4 ของวรรคที่ 4
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 2 ของบทต่อไป

สัมผัสนอกเพลงจำใจจากแสดงตามแผนผังข้างล่าง

2.1.2 **สัมผัสใน** เป็นสัมผัสที่ปรากฏภายในวรรค ซึ่งส่วนใหญ่มีสัมผัสใน ทุกระวรรค เช่น กำกับซ้ำ ตรีภพกับทมิฬ จากกับมา ชังกับดั่ง ซายกับอายเป็นสัมผัสสระ อาย อับ อาภัพ เป็นสัมผัสอักษรโดยสัมผัสสระจะใช้ตัวอักษรตัวหนา สัมผัสอักษรจะใช้ตัวอักษรเอียงและหนา

สัมผัสในเพลงจำใจจากแสดงตามแผนผังข้างล่าง

สุดระกำซ้ำตรมระทมอุรา	หนีเมียจากมาด้วยระอาแม่ยาย
เราเป็นเขยถูกแม่ชังดั่งเป็นควาย	อกถูกผู้ซายแสนอายยามอับอาภัพยากจน
แม่ยายเราเข้าเฝ้าเฝ้าเฝ้าเฝ้าเฝ้า	ซ้ำยังไม่เคยจะทำบุญสักหน
อบายมุข เข้าคลุกในดวงกมล	ไม่มีมิ่งคลเหลือทนเหลือทานผลาญเราหมดตัว
อกเราเอ๋ยแสนอายแม่ยายประจาน	ยุเมียให้พาลด่าประจานญาติมิตร
ลูกสาวเจยกลับคิดเลยว่าไม่กลัว	กลับด่าทูลหัวรักผิวทนอยู่ผิวรู้จิตใจ
พี่ชวนน้องหนีมาประสาชยากจน	น้องยังสู้ทน กตัญญูอยู่ไป
แม่กับผิวแม่ของตัวผิวขอไกล	เจ้าตัดสินใจทิ้งไปบนความรู้คุณแม่เธอ

อย่างไรก็ตามวรรคที่ 2 ของบทที่ 2 ซึ่งมีคำร้องว่า “ซ้ำยังไม่เคย จะทำบุญ สักหน” ไม่ปรากฏสัมผัสใน วรรคที่ 1 ของบทที่ 4 ซึ่งมีคำร้องว่า “พี่ชวนน้องหนีมาประสาชยากจน ” ไม่ปรากฏสัมผัสใน และวรรคที่ 2 ของบทที่ 4 ซึ่งมีคำร้องว่า “น้องยังสู้ทน กตัญญูอยู่ไป” ไม่ปรากฏสัมผัสใน เช่นกัน

ประโยคที่ 2 มีประโยคที่ 2 มีความยาว 4 ห้องเพลง ประกอบด้วยทำนองเพลง 2 วลี มีความยาววลีละ 2 ห้องเพลง วลีที่ 3 เริ่มต้นด้วยโน้ต C ที่จังหวะที่ 4 ของห้องที่ 13 จบวลีด้วยโน้ต G ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 15 วลีที่ 4 เริ่มต้นด้วยโน้ต A ที่จังหวะที่ 2 ของห้องที่ 15 จบวลีด้วยโน้ต A ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 17

- **วลีที่ 3** การเคลื่อนของทำนองในวลีที่ 3 เป็นการเคลื่อนที่สูงขึ้นในช่วงต้นของวลี จากนั้นค่อย ๆ เคลื่อนที่ต่ำลง มีการใช้ขั้นคู่ก้าวกระโดดขึ้นคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต D กับ F และคู่ 3 Major ระหว่างโน้ต B Flat กับ D ตอนท้ายวลีทำนองค่อย ๆ เคลื่อนที่ลง จบวลีด้วยโน้ต G
- **วลีที่ 4** ในช่วงต้นของวลีพบขั้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 4 Perfect ว้างโน้ต D กับ G คู่ 4 Perfect ระหว่างโน้ต D กับ B คู่ 3 Minor มีการใช้เครื่องหมายหยุดโน้ตเข้บัตหนึ่งชั้นทำให้เกิดจังหวะขาด

ทำนองเพลงในประโยคที่ 2 มีรายละเอียดในการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังนี้

The image shows a musical staff in G major (one sharp) with a treble clef. The melody is divided into two phrases, วลีที่ 3 and วลีที่ 4, each spanning two measures. Above the staff, intervals are labeled with arrows indicating the direction of the interval.

- วลีที่ 3 (Measures 13-15):**
 - Measure 13: Starts with a whole note Dm (D4, F4, A4).
 - Measure 14: Starts with a half note F4 (labeled '3 Minor' from D4), followed by a half note Cm (C4, Bb4, D5).
 - Measure 15: Starts with a half note Gm (G4, F4, Eb5), followed by a half note G4.
- วลีที่ 4 (Measures 15-17):**
 - Measure 15: Starts with a half note A4 (labeled '4 Perfect' from G4), followed by a half note G4.
 - Measure 16: Starts with a half note G4 (labeled '3 Minor' from A4), followed by a half note G4.
 - Measure 17: Ends with a half note Cm (C4, Bb4, D5).

● ท่อน A2

ท่อน A2 นี้ ประกอบด้วย 2 ประโยคหลัก มีรายละเอียดดังนี้

ประโยคที่ 1 มี 2 วลี มีความยาว 4 ห้องเพลง วลีที่ 1 เริ่มต้นด้วยโน้ต G จังหวะที่ 4 ของห้องที่ 17 และจบวลีที่ 4 ด้วยโน้ต G จังหวะแรก ของห้องที่ 19 วลีที่ 2 เริ่มต้นด้วยจังหวะที่ 3 ห้องที่ 19 ด้วยเครื่องหมายหยุดเข้บัตหนึ่งชั้น และจบวลีที่ 2 ด้วยโน้ต G ซึ่งเป็นจังหวะแรก ของห้องที่ 21

- **วลีที่ 1** การเคลื่อนของทำนองในวลีที่ 1 เหมือนกับวลีที่ 1 ของท่อน A1
- **วลีที่ 2** การเคลื่อนของทำนองในวลีที่ 2 เหมือนกับวลีที่ 2 ของท่อน A1

ทำนองเพลงในประโยคที่ 1 มีรายละเอียดในการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังนี้

The musical notation shows two measures of music on a single staff. The first measure is labeled 'วลีที่ 1' and the second measure is labeled 'วลีที่ 2'. Above the first measure, there is a bracket labeled '3 Minor' pointing to the first three notes (A, Bb, G) and another bracket labeled 'Motive' pointing to the last two notes (G, A). Above the second measure, there is a bracket labeled 'Motive' pointing to the first two notes (A, Bb) and another bracket labeled '3 Minor' pointing to the last three notes (Bb, D, G). The notes are written in a treble clef with a key signature of one flat (Bb).

ประโยคที่ 2 มีทำนองเพลง 2 วลี มีความยาว 4 ห้องเพลง วลีที่ 3 เริ่มต้นด้วยโน้ต C ที่จังหวะที่ 4 ของห้องที่ 21 จบวลีด้วยโน้ต G ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 23 วลีที่ 4 เริ่มต้นด้วยโน้ต A ที่จังหวะที่ 2 ของห้องที่ 23 จบวลีด้วยโน้ต G ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 25

- **วลีที่ 3** การเคลื่อนของทำนองในวลีที่ 3 เหมือนกับวลีที่ 3 ของท่อน A1
- **วลีที่ 4** การเคลื่อนของทำนองในวลีที่ 4 เหมือนกับวลีที่ 4 ต่างกันเล็กน้อย

ตรงที่วลีที่ 4 ของท่อน A2 จบด้วยโน้ต G

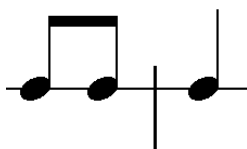
ทำนองเพลงในประโยคที่ 2 มีรายละเอียดในการวิเคราะห์แสดงให้เห็นดังนี้

The image shows a musical staff in G minor (one flat) with a treble clef. The notation starts at measure 21 with a Dm chord. The first melodic line (วลีที่ 3) consists of measures 21-23, with intervals of 3 Minor (F to G) and 3 Minor (Cm to Gm). The second melodic line (วลีที่ 4) consists of measures 23-25, with intervals of 4 Perfect (Gm to Bb) and 3 Major (Bb to Gm). The staff includes chord symbols: Dm, F, Cm, Gm, Bb, and Gm.

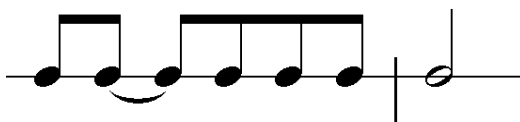
3.2 กระสวนจังหวะ

รูปแบบกระสวนจังหวะ เพลงจำใจจากผู้ประพันธ์ได้ประพันธ์ขึ้น โดยใช้กระสวนจังหวะทำนองที่ซ้ำกันเป็นหลัก ผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์และอธิบายตัวอย่างกระสวนจังหวะทำนองที่ซ้ำกันมีดังนี้

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 1 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะคือ

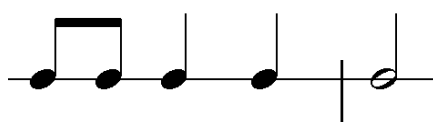
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 2 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะคือ

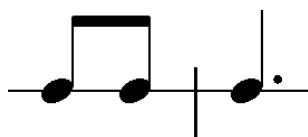
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 3 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะคือ

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 4 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะคือ

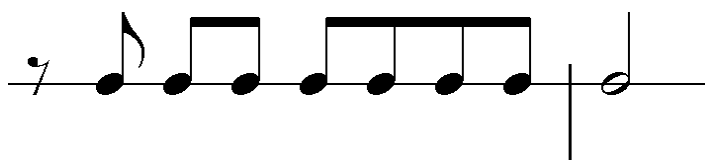
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 5 เป็นกระสวนจังหวะพัฒนามาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 1 หรือ การแปรทำนองจากกระสวนจังหวะแบบที่ 1 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 5 คือ

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 6 เป็นกระสวนจังหวะพัฒนามาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 3 หรือ การแปรทำนองมาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 3 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 6 คือ

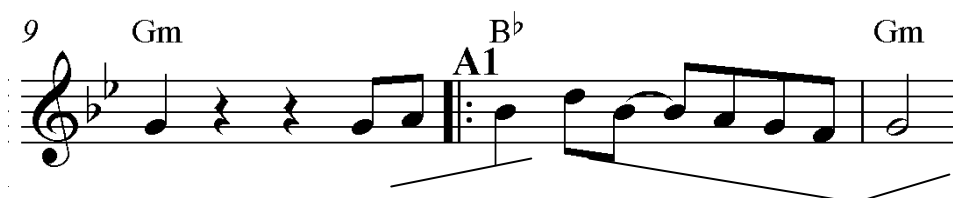
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 7 เป็นกระสวนจังหวะ พัฒนามาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 2 หรือ การแปรทำนองมาจากกระสวนจังหวะแบบที่ 2 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 7 คือ

3.3 การเคลื่อนที่ของทำนอง

การเคลื่อนที่ของทำนอง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และอธิบายทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง ในที่นี้ได้วิเคราะห์เฉพาะท่อน A1 เนื่องจากทำนองเพลงท่อน A2-A4 มีทำนองที่ซ้ำกับท่อน A1 ซึ่งทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองมีรายละเอียดดังนี้

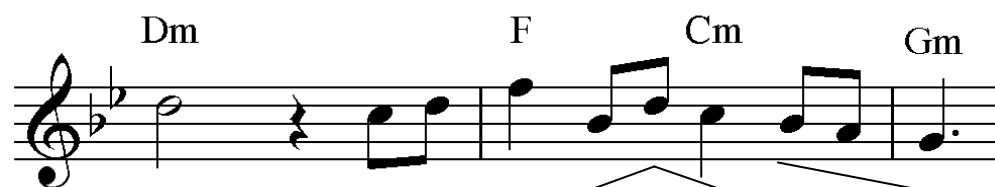
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 1 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้โน้ต 3 ตัวเป็นการเคลื่อนที่สูงขึ้น ส่วนรูปแบบที่ 2 ใช้โน้ต 7 ตัว ทำนองเพลงเคลื่อนที่ต่ำลงเคลื่อนที่สูงขึ้นที่โน้ตตัวสุดท้าย

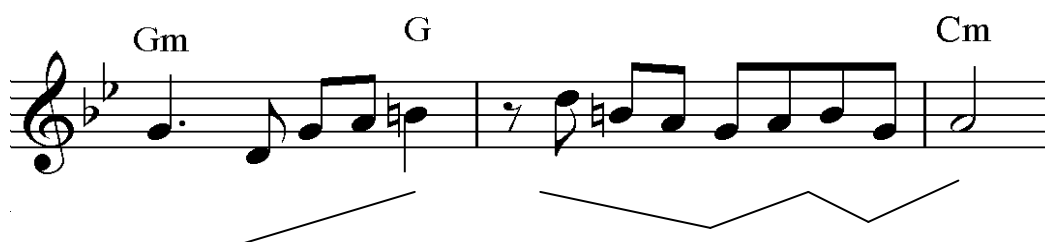
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 2 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้โน้ต 4 ตัว เป็นการเคลื่อนที่ต่ำลงและเคลื่อนที่สูงขึ้นที่โน้ตตัวสุดท้าย รูปแบบที่ 2 ใช้โน้ต 5 ตัว เป็นการเคลื่อนที่สูงขึ้น

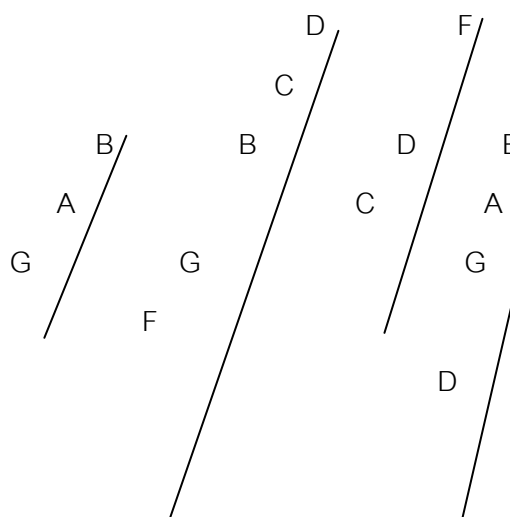
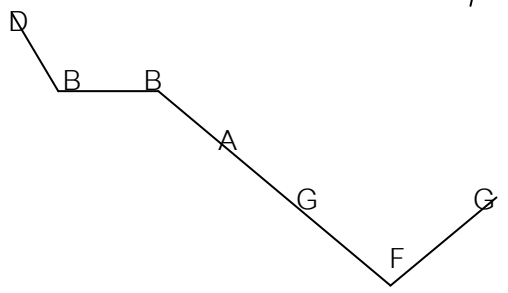
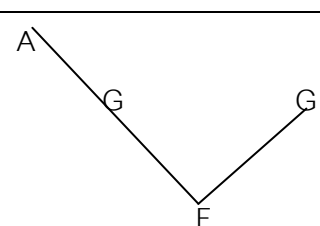
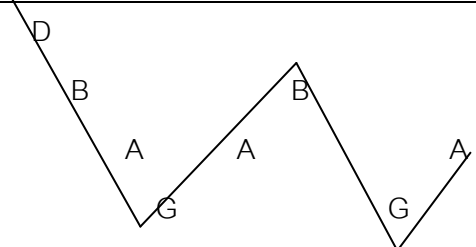
- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 3 มี 3 รูปแบบ ทั้ง 3 รูปแบบ ใช้จำนวนตัวโน้ตจำนวน 3 ตัวเท่ากัน แต่การเคลื่อนที่ของทำนองต่างกัน มีรายละเอียดดังนี้ รูปแบบที่ 1 ทำนองเคลื่อนที่สูงขึ้น รูปแบบที่ 2 ทำนองเคลื่อนที่สูงขึ้นและเคลื่อนที่ต่ำลง รูปแบบที่ 3 ตัวโน้ตเคลื่อนที่ลงตามลำดับขึ้น

- การเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 4 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้โน้ต 4 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่สูงขึ้น รูปแบบที่ 2 ใช้โน้ต 8 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ต่ำลงเคลื่อนที่สูงขึ้นจำนวน 2 ครั้ง

ทิศทางการเคลื่อนของทำนองทั้ง 4 แบบ มีจำนวนครั้งที่ปรากฏในเพลง จำใจจาก ตามตาราง
ข้างล่าง

รูปแบบที่	รูปแบบทำนอง	คำอธิบายทำนอง
1.		การเคลื่อนที่ของทำนอง มี 4 ทำนอง คือ - ทำนองที่ 1 เคลื่อนที่สูงขึ้นโดยใช้โน้ต G A B - ทำนองที่ 2 ใช้โน้ต F G B C D - ทำนองที่ 3 คือ C D F - ทำนองที่ 4 คือ D G A B
2.		ปรากฏ 1 ทำนอง คือ D B B A G A B G A
3.		ปรากฏ 1 ทำนอง คือ A G F G
4.		ปรากฏ 1 ทำนอง คือ D B A G A B G A

4. สรุปผลการวิเคราะห์บทเพลงในภาพรวม

1. จากการวิเคราะห์รูปแบบของบทเพลงจำใจจาก เป็นเพลงในบันไดเสียง G ไมเนอร์ จัดอยู่ในลักษณะเพลงท่อนเดียว (Unitary Form) มีการซ้ำทำนองจำนวน 4 ท่อน โดยแบ่งเป็นท่อน A1 A2 A3 และ A4 แต่ละท่อนมีความยาว 8 ห้องเพลง
2. รูปแบบกระสวนจังหวะที่พบในเพลงมี 7 รูปแบบ มีการซ้ำทำนอง 4 ครั้ง
3. รูปแบบทำนองพบมี 4 รูปแบบ รูปแบบทำนองที่พบมากที่สุด คือ รูปแบบที่ 1 ทำนองเคลื่อนที่สูงขึ้นปรากฏ 4 ทำนอง
4. เพลงจำใจจาก บทประพันธ์ประเภทกลอนตลาด จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่ 9 - 14

คำ

2.5 การวิเคราะห์เพลงดาวลูกไก่ตอน 1 เพลงดาวลูกไก่ตอน 1 มีทำนองเพลงและเนื้อร้องที่ได้บันทึกเป็นโน้ตสากลแล้วดังนี้

ดาวลูกไก่ท่อน 1

6

11

16

21

26

31

36

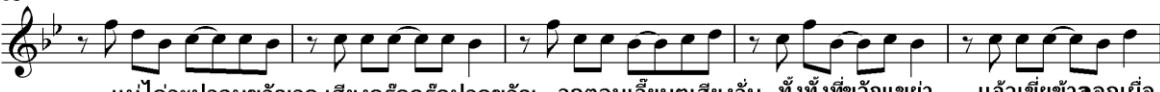
41

46

51

56

ไอ้ชีวิต คิดไหน
ใครหนอใคร ลิขิต ปกาทิต ของคิวงะ หรือของพระพรหมเจ้า บ้างกำเนิด เกิดมา พอลืมตามองโลก
บ้างมีโชค บ้างอัปโชคมีสุขโศกปนเศร้า แต่จอมนราพิสุทธิ์ ท่านสอนพุทธบริ ษัธ เป็นธรรมะ ประมาศ
อ้างถึงอำนาจกรรมเก่า ว่ากุศลธรรมมา มนุษย์เกิดมามีสุข อุตลาพาให้ทุกข์ ตั้งไฟที่ถูกรุมเร้า
บ้างกึ่งดี กึ่งชั่ว เพราะตัวของตัวมัววน สร้างทั้งบุญ ทั้งบาปเหมือนด้ายที่จับด้วยขา ผมมิใช่ บัณเฑิต
อันมีจิตสนหา ที่จะเป็นนักเทศนา มาเจรจาเย้าเย้า จึงตั้งศรัทธาสาทก เรื่องยาวผาถองน
มีตาบยายสองคน ปลุกบ้านอชุนเชิงเขา แก่เลี้ยงแม่ ไก่อู มีลูกอยู่เจ็ดตัว เข้าก็ออกกริมรั้ว
จิกกินเม็ดถั่วเม็ดข้าว เวลาเมื่อเหยี่ยวเฉียวโฉบ ชีแม็กโอบ ปีกอุม กางสองปีกออกคลุม พาลูกทั้งเจ็ดเข้าเฝ้า

61

 แม่ไก่จะปลอบขวัญลูก เสียงกรีกกรีกปลุกขวัญ ลูกตอบเจี๊ยบๆเสียงลั่น ทั้งทั้งที่ขวัญเขย่า แล้วเขี่ยข้าวออกเพื่อ

66

 ต่างค้อยเหยื่อออกให้ ลูกไก่แม่ไก่ไร้ทุกข์ สไม่มีสุขใดเท่า ถึงคราวจะสิ้นชีวิตมือไก่ล่าเหยื่อติดตึง มีภิกษุหนึ่งองค์

72

 เดินออกจากตงชายเขา รุดงเดียวดั้นดั้น เห็นสายฝนห่มมัย หยุดกางกลดพยับันใด หลังบ้านตายาผู้เฒ่า

77

 อยากรู้อะไรต่อก็ต้อง เปิดหน้าสองฟingers

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์บทเพลงที่กำหนดไว้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไป

1.1 ประวัติความเป็นมาของเพลงดาวลูกไก่ ท่อน 1

เพลงนี้ พร ภิรมย์ ได้แต่งทั้งทำนองและเนื้อร้องเอง เพลงนี้ พร ภิรมย์ ได้แต่งทั้งทำนองและเนื้อร้องเอง โดยได้มาจากนิทานเรื่องพระจันทร์ โดยมีคนมาเล่านิทานเรื่องนี้ให้บิดาของพร ภิรมย์ ฟังตอนที่บิดาท่านเล่นลิเกอยู่ที่โคราช ท่านจำได้ จึงได้นำมาแต่งเป็นเพลงดาวลูกไก่

1.2 ความหมายเนื้อเพลงโดยสรุป

อันชีวิตคนเราเกิดมาไม่ทราบว่าเป็นผู้กำหนดแต่หลักพุทธศาสนาสอนว่าคนเราเกิดมามีเรื่องเวรกรรมและบาป-บุญติดตามตัวมาตั้งแต่กำหนด โดยมีการยกตัวอย่างเรื่องเล่าเกี่ยวกับความศรัทธาว่าของคน ว่าครั้งหนึ่งมีตากับยายสองคนฐานะยากจน ปลูกบ้านอยู่ที่เชิงเขาในท้องถิ่นกันดาร และได้เลี้ยงไก่อยู่ตัวเมียซึ่งมีลูกเจ็ดตัว โดยปกติตากับยาย และแม่ไก่และลูกๆทั้งเจ็ดก็ได้หากินตามสภาพที่เป็นอยู่ตามมีตามเกิดอยู่มาวันหนึ่งได้มีพระภิกษุที่อุ่ดงค์มาปักกลดอยู่หลังบ้านตายายทั้งสอง เนื้อเพลงดาวลูกไก่ท่อน 1 พอสรุปได้ประมาณนี้

1.3 รูปแบบเพลง

เพลงดาวลูกไก่ ท่อน 1 เป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้หน้าทับตะโพนในการดำเนินทำนอง หรือเรียกอีกชื่อว่าหน้าทับราชनिเกลิง ใน 1 คำกลอนจะมี 4 หน้าทับ หน้าทับตะโพนเพลงดาวลูกไก่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (อ้างอิงมาจาก อ.ธีรพล น้อยนิคย์)

หน้าทับตะโพนเพลงดาวลูกไก่

__ติง	_เทิง_ เอะอะ	_ติง_ เอะอะ	_ติงเอะอะเอะอะ
-------	--------------	-------------	----------------

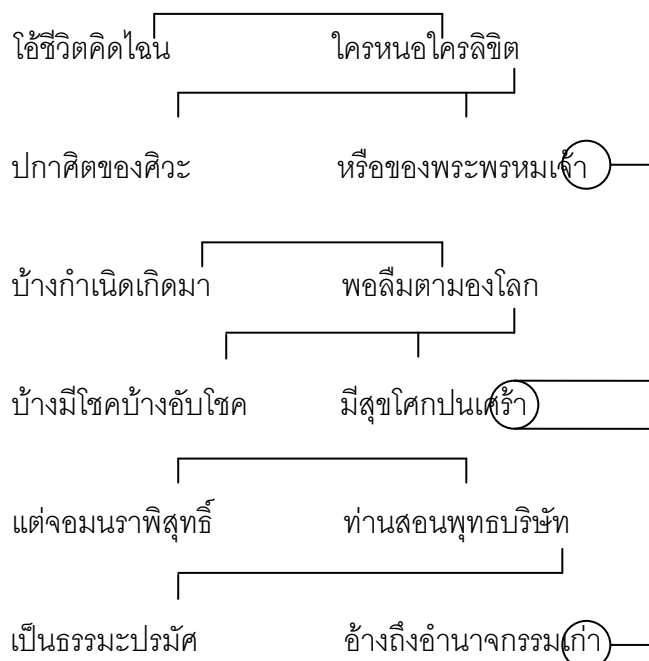
2. คำร้อง

2.1 **รูปแบบการประพันธ์คำร้อง** เป็นคำประพันธ์ประเภทเพลงกลอนหัวเดียว แต่ละวรรคจะมีจำนวนคำตั้งแต่ 5 – 6 คำ เป็นไปตามหลักการสัมผัสประเภทกลอนหัวเดียว เพลงดาวลูกไก่ตอน 1 ใช้ถ้อยคำที่สละสลวย มีทั้งสัมผัสนอกและสัมผัสใน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 สัมผัสนอก สัมผัสนอกของกลอนหัวเดียว มีสัมผัสนอกดังนี้

- คำสุดท้ายของวรรคแรก สัมผัสกับคำที่สี่ ของวรรคที่ 2
 - คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 สัมผัสกับคำที่สาม ของวรรคที่ 4 และคำสุดท้ายของวรรคที่ 4 สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ 8
 - คำสุดท้ายของวรรคที่ 5 สัมผัสกับคำที่สาม ของวรรคที่ 6
 - คำสุดท้ายของวรรคที่ 6 สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ 7 และสัมผัสกับคำที่สี่ ของวรรคที่ 8
 - คำสุดท้ายของวรรคที่ 8 สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ 12
- ดูได้ในบทต่อไป

สัมผัสนอกเพลงดาวลูกไก่ตอน 1 แสดงตามแผนผังข้างล่าง

2.1.2 **สัมผัสใน** เป็นสัมผัสที่ปรากฏภายในวรรค ซึ่งส่วนใหญ่มีสัมผัสใน ทุกวรรค เช่น ชีวิตกับคิด ลิกับชิต เป็นสัมผัสสระ พระพรหม มากับมี สัมผัสอักษร โดยสัมผัสสระจะใช้ **ตัวอักษรตัวหนา** สัมผัสอักษรจะใช้ **ตัวอักษรเอียงและหนา**

สัมผัสในเพลงดาวลูกไก่ตอน 1 แสดงตามแผนผังข้างล่าง

ไ้	ชีวิตคิดโนน	ใครหนอใครลิขิต
ปาก	คิด ของ คิด ะ	หรือของ พระพรหม เจ้า
บ้าง	กำ เนิด เกิดมา	พอลืมตามองโลก
	บ้าง มี โชค บ้าง อัปโชค	มี สุข โศก ปน เศร้า
แต่	จอมนราพิสุทธิ์	ท่านสอนพุทธบริษัท
เป็น	ธรรมะปรมาติ	อ้าง ถึง อำนาจ กรรม เก่า
ว่า	กุศ ลา ธรรมมา	มนุษย์เกิด มา มี สุข
อกุศ	ลา พาให้ทุกข์	ดังไฟที่ ลุก รุม เรา
บ้าง	กึ่งดี กึ่ง ชั่ว	เพราะตัวของ ตัว มัว วุ่น
สร้าง	ทั้ง บุญ ทั้ง บาป	เหมือนดำที่ ฉาบ ด้วย ขาว
ผม	มิใช่บัณฑิต	อันมีจิต เสนา หา
ที่จะ	เป็นนักเทศนา	มาเจรจา ยั่ว เย้า
จึง	ตั้งศรัทธา สา ทก	เรื่อง ยา จาก ยา ก จน
มี	ตาบยายสองคน	ปลูก บ้าน อยู่ บน เชิง เขา
	แก เลี้ยง แม่ ไ้ กู	มี ลูก อยู่ เจ็ด ตัว
เข้า	ก็ออก ริม ริ้ว	จิกกิน เม็ด ถั่ว เม็ด ข้าว
เวลา	มี เหยี่ยว เจี๋ย ว โฉบ	ซิ แม่ ก็ โฉบ ปีก อุ้ม
กาง	สองปีกออกคลุม	พาลูกทั้งกลุ่ม เข้า เล่า
แม่	ไ้จะปลอบขวัญลูก	เสียงกรึก กรึก ปลุก ขวัญ
ลูก	ตอบเจี๋ยบๆเสียงลั่น	ทั้งๆที่ ขวัญ เขย่า
แล้ว	เขย ข้าวออกเผื่อ	ต่าง คู่ ยเหี่ยวออกให้
ลูก	ไ้แม่ไ้ไร้ทุกข์	สิ ไม่มี สุขใดเท่า
ถึง	คราวจะสิ้นชีวิต	เมื่อไ้ ล้า อาทิตย์ อัสดง
มี	ภิกษุหนึ่งองค์	เดินออกจากดง ชาย เขา

สัมผัสในเพลงดาวลูกไก่ตอน 1 (ต่อ)

ดู **ดงค์เดียวด้นดั้น** เห็น **สายันณ์สมัย**
 หยุด **ทางกลดพลันทันใด** หลังบ้านตายายผู้เฒ่า
 อยาก **รู้เรื่องต่อก็ต้อง** เปิดหน้าสองฝั่งเอา

อย่างไรก็ตามวรรคที่ 2 ของบทที่ 2 ซึ่งมีคำร้องว่า “พอลืมตามองโลก ” ไม่ปรากฏสัมผัสใน และวรรคที่ 1 ของบทที่ 3 ซึ่งมีคำร้องว่า “แต่จอมนราพิสุทธิ์” ไม่ปรากฏสัมผัสใน วรรคที่ 2 ของบทที่ 3 ซึ่งมีคำร้องว่า “ท่านสอนพุทธบริษัท” ไม่ปรากฏสัมผัสใน วรรคที่ 3 ของบทที่ 3 ซึ่งมีคำร้องว่า “เป็นธรรมชาติ” ไม่ปรากฏสัมผัสใน เช่นกัน

3. ทำนอง

3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงลูกตกกับเสียงวรรณยุกต์

ลำดับ คำ กลอน	วรรคที่ 1		วรรคที่ 2		วรรคที่ 3		วรรคที่ 4	
	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์
1.	ฟา	สามัญ	ที	สามัญ	เร	สามัญ	ที	โท
2.	เร	สามัญ	เร	สามัญ	ที	สามัญ	ที	โท
3.	เร	สามัญ	เร	สามัญ	ที	สามัญ	ที	เอก
4.	เร	สามัญ	ที	สามัญ	เร	สามัญ	เร	โท
5.	เร	โท	ที	โท	ที	สามัญ	ที	จัตวา
6.	เร	สามัญ	เร	สามัญ	เร	สามัญ	ที	สามัญ
7.	ที	สามัญ	เร	สามัญ	เร	สามัญ	ที	สามัญ

ลำดับ คำ กลอน	วรรคที่ 1		วรรคที่ 2		วรรคที่ 3		วรรคที่ 4	
	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์
8.	ที่	สามัญ	เร	สามัญ	เร	ตรี	เร	โท
9.	เร	สามัญ	เร	โท	เร	สามัญ	เร	ตรี
10.	ที่	สามัญ	ที่	สามัญ	เร	โท	ที่	เอก
11.	เร	เอก	เร	โท	เร	สามัญ	ที่	โท
12.	เร	สามัญ	เร	สามัญ	เร	สามัญ	เร	สามัญ
13.	เร	สามัญ	ที่	โท	เร	สามัญ	ที่	โท
8.	ที่	สามัญ	เร	สามัญ	เร	ตรี	เร	โท

สรุปผลการศึกษาลูกตกกับเสียงวรรณยุกต์ปรากฏการใช้ดังนี้

รูปแบบ	เสียง	เสียงวรรณยุกต์	ความถี่
1.	เร	สามัญ	22
2	เร	ตรี	2
3.	เร	โท	6
4.	เร	เอก	1
6.	ฟา	สามัญ	1
7.	ที่	สามัญ	11
8.	ที่	เอก	2
9.	ที่	โท	6
10.	ที่	จัตวา	1

เพลงดาวลูกไก่ท่อน 1 มีการใช้เสียงลูกตกเสียง เร และผันวรรณยุกต์เป็นเสียงสามัญมากที่สุด รองลงมา มีการใช้ลูกตกเสียงที่ และผันเป็นวรรณยุกต์เสียงสามัญ สรุปได้ว่า เสียงลูกตกที่พบในเพลงดาวลูกไก่ ส่วนใหญ่แล้วอยู่ที่ระดับเสียง เร และ เสียงที่ และมีการร้องโดยการผันเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสามัญเป็นส่วนใหญ่

4. สรุปผลการวิเคราะห์บทเพลงในภาพรวม

1. จากการวิเคราะห์รูปแบบของบทเพลงดาวลูกไก่ ท่อน 1 เป็นเพลงที่ร้องรอบเดียวจบ
2. เป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น
3. เพลงดาวลูกไก่ ท่อน 1 บทประพันธ์ประเภทกลอนหัวเดียว จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่ 5 - 6 คำ

2.6 การวิเคราะห์เพลงดาวลูกไก่ตอน 2 เพลงดาวลูกไก่ตอน 2 มีทำนองเพลงและเนื้อร้องที่ได้บันทึกเป็นโน้ตสากลแล้วดังนี้

ดาวลูกไก่ท่อน 2

พระอุดงลงกลด ตะวันก็หมดแสงส่อง อาศัยโคมทองจันทรา ลอยขึ้นมาอดเขา ฝ่ายว่าสองยายตา
 เกิดศรัทธาสงสาร พระผู้ภิกขาจาร ต้องขาดอาหารมือเช้า ดงกันดารยานนี้ รีกไม่มีบ้านอื่น
 ข้าวจะกล้าน้ำจะกลืน จะมีใครยื่นให้เล่า พวกฟักแฟงแดงกว่า ของเราก็ดมลายหมด นึกสงสารพระจะอด
 ทั้งสองกำศรวโตกศรว สักครู่หนึ่งตาจึงเอ๋ย นี่แนะยายเอ๋ยตอนแจ้งต้องเชือดแม่ไก่แล้วแกง ฝ่ายยายไม่แย้งตาเล่า
 ฝ่ายแม่ไก่ได้ยิน น้ำตารินหลังไหล ครั้นจะรีบหนีไป ก็คงต้องตายเปล่าเปล่า อนิจจาแม่ไก่
 ยังมีน้ำใจรู้คุณ ที่ยายตาการุณ คิดแทนคุณแม่ข้าว น้ำตาไหลเรียกลูก ให้มาซุกซอกอก
 น้ำตาแม่ไก่ไหลตก ในหัวอกปวดร้าว อ้าปากออกบอกลูก แม่ต้องถูกตาเชือด คอยดูเลือดแม่ไหล
 พวงนี้ต้องตายจากเจ้า มาเถิดลูกมาซุกอก ให้แม่ก่อนตาย แม่ซอกอกเป็นครั้งสุดท้าย แม่ต้องตายตอนเช้า
 อย่าทะเลาะเบาะแว้ง อย่าขัดแย้งเหยียดหยัน จงรู้จักรักกัน อย่าผลุนผลันสืบเปล่า เจ้าตัวใหญ่สายสวาท
 อย่าเกรี้ยวกราดน้องน้อง จงปกครองดูแล ให้เหมือนดังแม่เลี้ยงเจ้า น้ำตาไหลสอนลูก เข้าก็ถูกตาเชือด
 ต้องหลังเลือดนองเล่า ส่วนลูกไก่ทั้งเจ็ด เหมือนถูกตัดดวงใจ จึงพากันโดดเข้ากองไฟ
 ตายตามแม่ไก่ดังกล่าว ด้วยอาณิสงศใจประเสริฐ ลูกไก่ไปเกิดเป็นดาว

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์บทเพลงที่กำหนดไว้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไป

1.1 ประวัติความเป็นมาของเพลงดาวลูกไก่ ท่อน 2

เพลงนี้ พร ภิรมย์ ได้แต่งทั้งทำนองและเนื้อร้องเอง เพลงนี้ พร ภิรมย์ ได้แต่งทั้งทำนองและเนื้อร้องเอง โดยได้มาจากนิทานเรื่องพระจันทร์ โดยมีคนมาเล่านิทานเรื่องนี้ให้บิดาของพร ภิรมย์ ฟังตอนที่บิดาท่านเล่นลิเกอยู่ที่โคราช ท่านจำได้ จึงได้นำมาแต่งเป็นเพลงดาวลูกไก่

1.2 ความหมายเนื้อเพลงโดยสรุป

ความต่อจากตอนที่ 1 เมื่อพระภิกษุที่ธุดงค์ปักกลดแล้ว เมื่อสองตายายเห็นพระธุดงค์ก็อยากทำบุญแต่บ้านเราอยู่ในถิ่นกันดารจึงไม่มีอาหารอะไรที่จะไปทำบุญได้ แต่นึกไปว่าบ้านเรายังมีแม่ไก่คู่นี้จะสามารถทำเป็นอาหารไปถวายพระธุดงค์ได้ ทั้งสองจึงตัดสินใจต้องฆ่าแม่ไก่คู่นี้ ในขณะเดียวกันแม่ไก่คู่นี้ได้ยินเรื่องราวนั้นก็รู้สึกเสียใจ แต่ไม่รู้จะทำอย่างไร จึงคิดตัดสินใจแทนคุณตาที่ยายที่เลี้ยงแม่ไก่คู่นี้ จึงได้เรียกลูกไก่ทั้งเจ็ดตัวมาสั่งเสียก่อนตาย และเล่าเรื่องราวต่างๆให้ลูกๆไก่ฟังถ้วนหมดสิ้น เมื่อลูกๆไก่ได้ฟังจึงคิดแล้วตัดสินใจฆ่าตัวตายตามแม่ไก่คู่นี้ ด้วยความรักแม่ไก่คู่มาก ทำให้ลูกๆไก่ได้เกิดเป็นดาว

1.3 รูปแบบเพลง

เพลงดาวลูกไก่ ท่อน 2 เป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้น้ำทับตะโพนในการดำเนินทำนอง หรือเรียกอีกชื่อว่าหน้าทับราชฉิ่ง ใน 1 คำกลอนจะมี 4 หน้าทับ หน้าทับตะโพนเพลงดาวลูกไก่มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ (อ้างอิงมาจาก อ.ธีรพล น้อยนิศย์)

หน้าทับตะโพนเพลงดาวลูกไก่

— — ดิง	— เฑิง — เกอะ	— ดิง — เกอะ	— ดิง เกอะ เกอะ
---------	---------------	--------------	-----------------

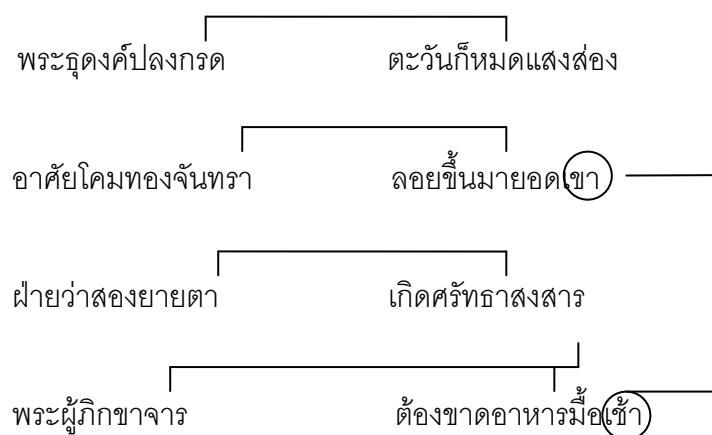
2. คำร้อง

2.1 รูปแบบการประพันธ์คำร้อง เป็นคำประพันธ์ประเภทเพลงกลอนหัวเดียว แต่ละวรรคจะมีจำนวนคำตั้งแต่ 5 – 6 คำ เป็นไปตามหลักการสัมผัสประเภทกลอนหัวเดียว เพลงดาวลูกไก่ท่อน 2 ใช้ถ้อยคำที่สละสลวย มีทั้งสัมผัสนอกและสัมผัสใน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 สัมผัสนอก สัมผัสนอกของกลอนหัวเดียวมีสัมผัสนอกดังนี้

- คำสุดท้ายของวรรคแรก สัมผัสกับคำที่ สี่ ของวรรคที่ 2
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 สัมผัสกับคำที่ สาม ของวรรคที่ 4
- และคำสุดท้ายของวรรคที่ 4 สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ 8
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 5 สัมผัสกับคำที่ สาม ของวรรคที่ 6
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 6 สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ 7 และสัมผัสกับคำที่สี่ของวรรคที่ 8
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 8 สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ 12 ดูได้ในบทต่อไป

สัมผัสนอกเพลงดาวลูกไก่ท่อน 2 แสดงตามแผนผังข้างล่าง

2.1.2 สัมผัสใน เป็นสัมผัสที่ปรากฏภายในวรรค ซึ่งส่วนใหญ่มีสัมผัสใน ทุกวรรค เช่น ดงกับลง ขากับจาร เป็นสัมผัสสระ แสงกับส่อง เป็นสัมผัสอักษร โดยสัมผัสสระจะใช้ตัวอักษรตัวหนา สัมผัสอักษรจะใช้ตัวอักษรเอียงและหนา

สัมผัสในเพลง ดาวลูกไก่ตอน 2 แสดงตามแผนผังข้างล่าง

พระฤๅ ดง ลงกลด	ตะวันก็หมด แสงส่อง
อาศัยโคมทองจันทรา	ลอยขึ้นมายอดเขา
ฝ่ายว่าสอง ยายตา	เกิดศรัทธา สงสาร
พระผู้ภิก ขาจาร	ต้องขาดอาหารมือเข้า
ดง กันดารย่านนี้	รี้ก็ ไม่มี บ้านอื่น
ข้าวจะ กล้าน้ำจะกลืน	จะมี ใคร ยื่นให้เล่า
พวก ฟักแฟง แดงกว่า	ของเราก็คมตายหมด
นีก สงสาร พระจะอด	ทั้งสองกำศรต โศรกเศร้า
ลึกครู่ หนึ่ง ตาจึงเอ๋ย	นี่แนะยายเอี้ยตอนแจ้ง
ต้องเชือดแม่ ไก่ แล้ว แกง	ฝ่าย ยาย ไม่ แย้ง ตาเฒ่า
ฝ่ายแม่ ไก่ ไต่ย็น	น้ำตาริน หลังไหล
ครั้นจะ รีบ หนีไป	ก็คงต้องตายเปล่าเปล่า
อนิจจาแม่ ไก่	ยังมีน้ำใจรู้คุณ
ที่ ยาย ตากาบุญ	คิดแทนคุณเมื่อดข้าว
น้ำตาไหลเรียกลูก	ให้มา ซุกซอก อก
น้ำตาแม่ ไก่ ไหลตก	ในหัวอกปวดร้าว
อ้าปาก ออกบอก ลูก	แม่ ต้อง ถูกตาเชือด
คอยดูเลือดแม่ไหล	พรุ่งนี้ ต้อง ตายจากเจ้า
มาเถิดลูกมา ซุกอก	ให้แม่ กกก ก่อนตาย
แม่ชอกกเป็นครั้งสุดท้าย	แล้วแม่ ต้อง ตายตอนเช้า
อย่าทะ เลาะ เบาะแว้ง	อย่าขัดแย้ง เหยียดหยัน
จง รู้จัก รักกัน	อย่า ผลุนผลัน สับเพร่า
เจ้าตัวใหญ่สายสวาท	อย่าเกรี้ยวกราดน้องๆ
จงปกครองดูแล	ให้เหมือนดังแม่เลี้ยงเจ้า
นำ สงสาร แม่ ไก่	น้ำตาไหลสอนลูก
เข้าก็ถูกตาเชือด	ต้อง หลัง เลือดนอง เล่า
ส่วนลูกไก่ทั้งเจ็ด	เหมือนถูก เค็ดดวง ใจ
จึงพากันโดดเข้ากองไฟ	ตายตาม แม่ ไก่ ดังกล่าว
ด้วยอานิสงคิใจประเสริฐ	ลูก ไก่ ไปเกิดเป็นดาว

อย่างไรก็ตามวรรคที่ 3 ของบทที่ 1 ซึ่งมีคำร้องว่า “อาศัยโคมทองจันทร์” ไม่ปรากฏสัมผัสใน และวรรคที่ 4 ของบทที่ 1 ซึ่งมีคำร้องว่า “ลอยขึ้นมายอดเขา” ไม่ปรากฏสัมผัสใน วรรคที่ 4 ของบทที่ 2 ซึ่งมีคำร้องว่า “ต้องขาดอาหารมือเช้า” ไม่ปรากฏสัมผัสใน วรรคที่ 2 ของบทที่ 4 ซึ่งมีคำร้องว่า “ของเราก็กินตายหมด” ไม่ปรากฏสัมผัสใน เช่นกัน

3. ทำนอง

3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงลูกตกกับเสียงวรรณยุกต์

ลำดับ คำ กลอน	วรรคที่ 1		วรรคที่ 2		วรรคที่ 3		วรรคที่ 4	
	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์
1.	ที่	เอก	ที่	เอก	เร	สามัญ	ที่	จัตวา
2.	เร	สามัญ	เร	จัตวา	เร	สามัญ	ที่	ตรี
3.	เร	ตรี	ที่	เอก	เร	สามัญ	ที่	โท
4.	เร	สามัญ	ที่	เอก	ที่	เอก	ที่	โท
5.	เร	โท	เร	โท	เร	สามัญ	ที่	โท
6.	เร	สามัญ	เร	จัตวา	เร	สามัญ	ที่	เอก
7.	ที่	เอก	ที่	เอก	เร	สามัญ	เร	สามัญ
8.	ที่	โท	ที่	โท	เร	เอก	ที่	เอก
9.	ที่	ตรี	ที่	โท	ที่	โท	เร	จัตวา
10.	ที่	โท	ที่	เอก	เร	สามัญ	เร	ตรี

ลำดับ คำ กลอน	วรรคที่ 1		วรรคที่ 2		วรรคที่ 3		วรรคที่ 4	
	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์
11.	ที่	ตรี	เร	ตรี	เร	จัตวา	เร	สามัญ
12.	ที่	โท	เร	สามัญ	เร	ตรี	เร	สามัญ
13.	ที่	โท	ที่	โท	ที่	โท	ที่	ตรี
14.	ที่	โท	เร	สามัญ	เร	สามัญ	ที่	เอก

สรุปผลการศึกษาลูกตกกับเสียงวรรณยุกต์ปรากฏการใช้ดังนี้

รูปแบบ	เสียง	เสียงวรรณยุกต์	ความถี่
1.	เร	สามัญ	16
2.	เร	ตรี	4
3.	เร	โท	2
4.	เร	เอก	1
5.	เร	จัตวา	4
6.	ที	ตรี	4
7.	ที	โท	13
8.	ที	เอก	11
9.	ที	จัตวา	1

เพลงดาวลูกไก่ท่อน 2 มีการใช้เสียงลูกตกเสียง เร และผันวรรณยุกต์เป็นเสียงสามัญมากที่สุด รองลงมา มีการใช้ลูกตกเสียงที และผันเป็นวรรณยุกต์เสียงโท สรุปได้ว่า เสียงลูกตกที่พบในเพลงดาวลูกไก่ท่อน 2 ส่วนใหญ่แล้วอยู่ที่ระดับเสียง เร และ เสียงที และมีการร้องโดยการผันเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสามัญและเสียงโทเป็นส่วนใหญ่

4. สรุปผลการวิเคราะห์บทเพลงในภาพรวม

- 1.จากการวิเคราะห์รูปแบบของบทเพลงดาวลูกไก่ ท่อน 1 เป็นเพลงที่ร้องรอบเดียวจบ
2. เป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น
3. เพลงดาวลูกไก่ ท่อน 2 บทประพันธ์ประเภทกลอนห้าเดียว จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่ 5 - 6 คำ

2.7 การวิเคราะห์เพลงวังแม่ลูกอ่อนตอน 1 เพลงวังแม่ลูกอ่อนตอน 2 มี
ทำนองเพลงและเนื้อร้องที่ได้บันทึกเป็นโน้ตสากลแล้วดังนี้

วังแม่ลูกอ่อนตอน 1

เจริญ สุข ทุกทุก ท่านโปรด สดับ สาร นิตาน กำล่อน

7
เกิด ขึ้น ที่ ผิง วน วังสา คร วัง แม่ ลูก อ่อน แต่ก่อนมา ลูก สาว เสด็จขึ้น ผู้ มี ทรัพย์ หนี ตาม ไป

14
กับ หนุ่มขาวนา ด้วยฤทธิ์รัก สลัก อุ รา จึง หนี บิดา และ มาร ดร ถึง ความรัก เป็น อมตะ

21
ไม่ ถือ ฐานะ เป็น สิ่ง แฉฉอน จน กระทั่ง ตั้ง อุ พร ขึ้น มา อ่อน อ่อน ก็ เริ่ม ระ กำ ความยาก

28
จน หน ลำ บาก ยาม ตกยาก หน ตราก ตรำ ต้อง เฝ้า ถ่าน เป็น งาน ประจำ เข้า ยืน ถ้ำ ครา ลำ

35
เค็ญ ถึง ยาม ปลอดตลอดบุตรตราไว้ ที่ ผิง พา สุด หา แล เห็น น้ำ ตา ไหล ชก ตก กระ เซ็น ครา ยาก

42
เป็น ระ ทม ทวี จวบ กระทั่ง นาง ตั้ง ต้องเป็นครั้งที่ สอง หมองรา ตี กระ จอ งอ แงเหล่ท้องแก่ เต็ม

49
ที่ เจ้า ลูก หัวปี รี ก็ ชุก ขน ต่าง ปรีก ษา กัน นำ สง สาสินอยู่ ไป นาน ก็ ไม่ มี ผล ตก ลงใจ

56
กลับไป บ้านคน เพราะเหลือจะ หน ทุกข์ ทรมาณ เอาลูก ขึ้น เอา น้ำ ตา อาบ ผัว คอน หาบ ตาม ประ

63
สา ระหก ระ เหนิ เดิน ทาง มา ยาม สนธยา ก็ เข้า ร่ม ไทรเมยเกิดเจ็บ ท้อง ร้อง ให้ โส ว่าโอ

70
โธ จะทำ ณ ไหนนาง บิด ภาย เบี่ยง เคียงขาดใจ ท่านโปรดฟังต่อไป ด้วยใจ เมต ตา

77

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์บทเพลงที่กำหนดไว้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไป

1.1 ประวัติความเป็นมาของเพลงวังแม่ลูกอ่อนตอน 1

เพลงนี้ พร ภิรมย์ ได้แต่งทั้งทำนองและเนื้อร้องเอง แต่งมาจากเรื่องจริงที่อินเดีย จากแม่น้ำอรุณาวดี นำมาจากพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า ชื่อเพลงนำมาจากตำบลวังแม่ลูกอ่อน จังหวัดชัยนาท เนื่องจากตอนที่แต่งเพลงพร ภิรมย์ เดินทางไปร้องเพลงที่ตำบลวังแม่ลูกอ่อน จังหวัดชัยนาท กับแม่ผ่องศรี

1.2 ความหมายเนื้อเพลงโดยสรุป

เป็นเพลงแหล่นิทานคำกลอนเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นจริงที่วังแม่ลูกอ่อนเดิมมีลูกสาวเศรษฐีผู้มีฐานะได้หลงรักหนุ่มชาวนาจึงตัดสินใจหนีตามกันไป ขณะอยู่ด้วยกันนั้นลูกสาวเศรษฐีได้ท้องและมีความเป็นอยู่อย่างยากจน ซึ่งมีอาชีพหลักเป็นคนเฝ้าถ่านไปวันๆ จนกระทั่งคลอดบุตรชายออกมา ทำให้การเป็นอยู่ยิ่งแย่งลงไปกว่าเดิม ทั้งสองทนชีวิตแบบนี้ไม่ไหวจึงได้ชวนกันกลับไปบ้านของตน ระหว่างทั้งสามเดินทางแบบค้าไหนดอนนั้นโดยพักตามไต้ต้นไม้ใหญ่ ลูกสาวเศรษฐีก็เกิดเจ็บท้องร้องทรมานทราย ตอนนั้นเจ็บประมาณนี้

1.3 รูปแบบเพลง

เป็นเพลงแหล่ มีอัตราจังหวะชั้นเดียว เป็นเพลงที่เล่นเดี่ยวเดี่ยวจบ ไม่มีการซ้ำทำนอง

2. คำร้อง

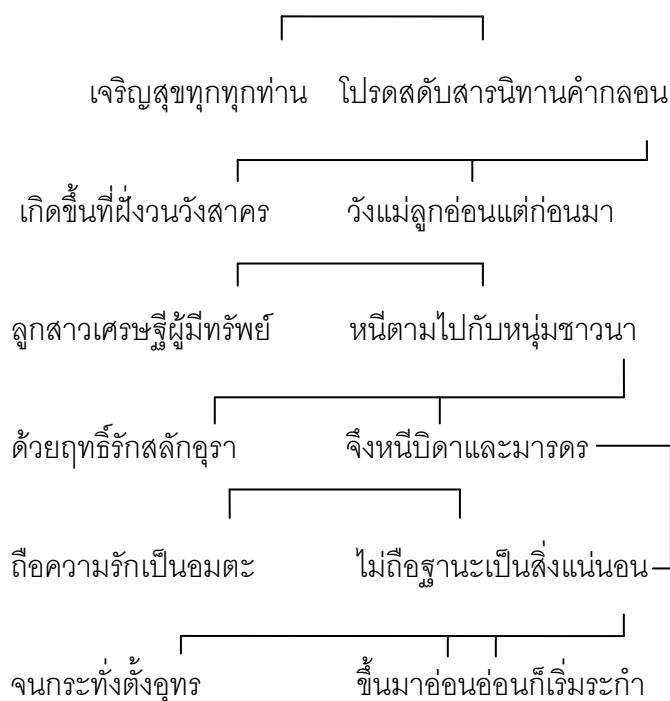
2.1 รูปแบบการประพันธ์คำร้อง เพลงวังแม่ลูกอ่อนตอน 1 เป็นคำประพันธ์ประเภทเพลงกลอนแปด แต่ละวรรคจะมีจำนวนคำตั้งแต่ 3 – 4 คำ เป็นไปตามหลักการสัมผัสประเภทกลอนแปด เพลงวังแม่ลูกอ่อน 1 ใช้ถ้อยคำที่สละสลวย มีทั้งสัมผัสนอกและสัมผัสใน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 สัมผัสนอก สัมผัสนอกของกลอนแปด มีสัมผัสนอกดังนี้

- คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 และคำที่สองของวรรคที่ 4 คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 6
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 5 สัมผัสกับคำที่ 2 ของวรรคที่ 6
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 6 สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ 7 และคำที่สองของวรรคที่ 8
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 9 สัมผัสกับคำที่สอง ของวรรคที่ 10
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 10 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 11
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 12 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 14

- คำสุดท้ายของวรรคที่13 สัมผัสกับคำที่สอง ของวรรคที่14
 - คำสุดท้ายของวรรคที่14 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่15
 - คำสุดท้ายของวรรคที่16 สัมผัสกับคำที่สอง ของวรรคที่17
 - คำสุดท้ายของวรรคที่16 สัมผัสกับคำที่สอง ของวรรคที่ 2
 - คำสุดท้ายของวรรคที่18 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่19
- ดูได้ในบทต่อไป

สัมผัสนอกเพลงวังแม่ลูกอ่อน 1 แสดงตามแผนผังข้างล่าง

2.1.2 สัมผัสใน เป็นสัมผัสที่ปรากฏภายในวรรค เช่น ทุกทุกท่าน สดับสาร เป็นสัมผัสอักษร โดยสัมผัสสระจะใช้ตัวอักษรตัวหนา สัมผัสอักษรจะใช้ตัวอักษรเอียงและหนา

สัมผัสในเพลง

วังแม่ลูกอ่อน 1 แสดงตามแผนผังข้างล่าง

เจริญสุข ทุกทุกท่าน	โปรด สดับสาร นิทานคำกลอน
เกิดขึ้นที่ฝั่ง วนวัง สาคร	วังแม่ลูกอ่อนแต่ก่อนมา
ลูกสาวเศรษฐีผู้มีทรัพย์	หนีตามไปกับหนุ่มช้วนาวา
ด้วยฤทธิ์รักสลักอุรา	จึงหนีบิดาและมารดร
ถือความรักเป็นอมตะ	ไม่ถือฐานะเป็นสิ่ง แน่นนอน
จนกระทั่งตั้งอุทร	ขึ้นมา อ่อนอ่อน ก็เริ่มระกำ
ความยากจนทนลำบาก	ยาม ตกยากทน ตราครา
ต้องเผ่าถ่านเป็นงานประจำ	เข้ายื่นคำ คราลำเค็ญ
ถึงยามปลอดคลด บุตรตรา	ไร้ที่ พึ่งพา สุดหาแลเห็น
น้ำตาไหลซกตกระเซ็น	ควรว ยากเย็น ระทมทวิ
จวบกระทั่งนางตั้งท้อง	เป็นครั้งที่สองหมองราศี
กระจ งอแง ท้องแก่เต็มที	เจ้าลูกหัวปรีก็ ซุกซน
ต่างปรึกษากันว่า สงสาร	ขึ้นอยู่ไปนานคงไม่มีผล
ตกลงใจกลับไปบ้านตน	เพราะเหลือจะทน ทุกข์ ทรมาน
เอาลูกขึ้นเฝ้าน้ำตาอาบ	ผัวคอนหาบตามประสา
ระหกระเหิน เดินทางมา	ย่าสนธยาก็อ้างร่วมไทร
เมื่อยเกิดเจ็บท้องร้องไห้โย	ว่า ไอโ จะทำไม
นาง บิ ดกาย เบี่ยง เคียงขาดใจ	ท่าน โปรด ฟังต่อไปด้วยใจเมตตา

อย่างไรก็ตามวรรคที่ 4 ของบทที่ 1 ซึ่งมีคำร้องว่า “นิทานคำกลอน ” ไม่ปรากฏสัมผัสใน และวรรคที่ 1 ของบทที่ 2 ซึ่งมีคำร้องว่า “เกิดขึ้นที่ฝั่ง” ไม่ปรากฏสัมผัสใน วรรคที่ 4 ของบทที่ 2 ซึ่งมีคำร้องว่า “ต้องขาดอาหารมือเข้า” ไม่ปรากฏสัมผัสใน วรรคที่ 2 ของบทที่ 4 ซึ่งมีคำร้องว่า “ของเราก็มาตายหมด” ไม่ปรากฏสัมผัสใน เช่นกัน

3. ทำนอง

3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงลูกตกกับเสียงวรรณยุกต์

ลำดับ คำ กลอน	วรรคที่ 1		วรรคที่ 2		วรรคที่ 3		วรรคที่ 4	
	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์
1.	ที	สามัญ	ที	โท	ฟา	สามัญ	มี	สามัญ
2.	ที	สามัญ	ที	สามัญ	ชอล	เอก	ที	สามัญ
3.	มี	สามัญ	มี	สามัญ	ที	สามัญ	ที	สามัญ
4.	ที	สามัญ	ที	สามัญ	ลา	สามัญ	ที	สามัญ
5.	มี	สามัญ	ที	สามัญ	มี	สามัญ	มี	สามัญ
6.	ที	โท	ที	สามัญ	ชอล	เอก	ที	สามัญ
7.	เร	สามัญ	ที	สามัญ	เร	สามัญ	มี	สามัญ
8.	ที	เอก	ที	สามัญ	ชอล	โท	ที	สามัญ
9.	ที	สามัญ	เร	สามัญ	ที	สามัญ	ที	สามัญ
10.	มี	สามัญ	ที	สามัญ	ลา	สามัญ	ที	สามัญ
11.	ที	โท	มี	ตรี	ที	สามัญ	ฟา	สามัญ
12.	เร	สามัญ	ที	สามัญ	ลา	สามัญ	ที	สามัญ
13.	มี	สามัญ	มี	สามัญ	เร	สามัญ	มี	สามัญ
14.	เร	สามัญ	ที	สามัญ	ลา	สามัญ	ที	สามัญ
15.	เร	สามัญ	ที	สามัญ	ชอล	สามัญ	ที	สามัญ
16.	ที	สามัญ	เร	สามัญ	ที	สามัญ	ที	สามัญ
17.	มี	ตรี	มี	สามัญ	เร	ตรี	ที	สามัญ
18.	ชอล	สามัญ	ที	สามัญ	ลา	สามัญ	ที	สามัญ

สรุปผลการศึกษาลูกตกกับเสียงวรรณยุกต์ปรากฏการใช้ดังนี้

รูปแบบ	เสียง	เสียงวรรณยุกต์	ความถี่
1.	เร	สามัญ	8
2.	เร	ตรี	1
3.	มี	สามัญ	12
4.	มี	ตรี	2
5.	ฟา	สามัญ	2
6.	ซอล	สามัญ	2
7.	ซอล	โท	1
8.	ซอล	เอก	2
19.	ลา	สามัญ	5
10.	ที	สามัญ	33
11.	ที	โท	3
12.	ที	เอก	1

เพลงวังแม่ลูกอ่อนตอน 1 มีการใช้เสียงลูกตกเสียง ที และผันวรรณยุกต์เป็นเสียงสามัญ มากที่สุด รองลงมามีการใช้ลูกตกเสียงมี และผันเป็นวรรณยุกต์เสียงสามัญ สรุปได้ว่า เสียงลูกตกที่พบในเพลงวังแม่ลูกอ่อนตอน 1 ส่วนใหญ่แล้วอยู่ที่ระดับเสียงที และ เสียงมี และมีการร้องโดยการผันเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสามัญเป็นส่วนใหญ่

4. สรุปผลการวิเคราะห์บทเพลงในภาพรวม

1. จากการวิเคราะห์รูปแบบของบทเพลงวังแม่ลูกอ่อนตอน 1 เป็นเพลงที่ร้องรอบเดียวจบ
2. เป็นเพลงอัตราจังหวะชั้นเดียว
3. เพลงบทเพลงวังแม่ลูกอ่อนตอน 1 บทประพันธ์ประเภทกลอนห้าเดียว จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่ 3 - 4 คำ

2.8 การวิเคราะห์เพลงวังแม่ลูกอ่อนตอน 2 เพลงวังแม่ลูกอ่อนตอน 2 มี
ทำนองเพลงและเนื้อร้องที่ได้บันทึกเป็นโน้ตสากลแล้วดังนี้

วังแม่ลูกอ่อนตอน 2

ฝ้าย เจ้า ฝ้าย รี ก็ เชอ กระเบือชะระเบือกระเรื่อ กระร้างก กเงิน เงิน

8
ออกเดิน หา ยา อนิจ จา ถูก งู กัด ตาย ฟ้า คำ รน ฝน ก็ ตก หนาวสิ้น ฝนตก ไม่

15
หาย สงสาร นาง เพียงวางวาย ทุรน ทุ ราย ดั้นครวญคราง จน บรรลุ ปิจ จุ สมัย อรุ โน

22
ทัย เริ่ม สว่าง เห็น ฝ้าย ม้วย มร นอน ทับ ทาง ตั้งใจ นาง โดน อัก คี นาง สิม ตน ตะ โจน

29
ก้อง มือ กุม ท้อง ร้อง เต็ม ที่ ลูก ใน ครรภ์ ออก ท้น ที่ ดู เป็น ที่ ทุเรศ ทุ รัง กราบศพ

36
ลา น้ำตา หล่น อุ่ม คน จุง คน พิโร พิ ธัง ตัดป่าออก ทุ่ง พระ รุ่ง พระ รุ่ง จน มา ถึง ฝั่ง มหา

43
นที สิ้น ลูก คน ใหญ่ ให้คอย ถ้า เตี่ยว แม่จะมา รับลูก ที่ นี่ แล้ว เตือนลูกน้อย ลุย ลอย วารี ลึกมี

50
ตื่นมี พอลานทน กรันถึงฝั่ง ค่อยวาง ลูกน้อย ห่วงลูก ที่คอย ย้อนกลับ อีกหน แต่ พอ โฉม นาง ถึงกลางสาย

57
ชล เหยี่ยวใหญ่โฉบวนเฉี่ยวลูกน้อย ไป นางหมดแรง ตัวแข็ง ทื่อ โบกไม้โบกมือร้องตามเหยี่ยว ใหญ่ ลูกยืน

64
ดู ไม่รู้ อะไร นึก ว่า แม่ ให้ ตาม ไป กระมัง ก้าวลงน้ำ ถึงความตาย นางเห็น ลูกชาย ตายอย่างสิ้น

71
หวังเลย จม สิ้นใจ กับลูกได้ วัน วัง เตี่ยวนี้ ซื่อซัง อยู่ริมน้ำเจ้า พระ ยา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์บทเพลงที่กำหนดไว้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไป

1.1 ประวัติความเป็นมาของเพลงวังแม่ลูกอ่อน ท่อน 2

เพลงนี้ พร ภิรมย์ ได้แต่งทั้งทำนองและเนื้อร้องเอง แต่งมาจากเรื่องจริงที่อินเดีย จากแม่น้ำอรุณยวดี นำมาจากพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า ชื่อเพลงนำมาจากตำบลวังแม่ลูกอ่อน จังหวัดชัยนาท เนื่องขณะที่แต่งเพลงพร ภิรมย์ เดินทางไปร้องเพลงที่ตำบลวังแม่ลูกอ่อน จังหวัดชัยนาท กับแม่ผ่องศรี

1.2 ความหมายเนื้อเพลงโดยสรุป

หลังจากลูกสาวเศรษฐีก็เกิดเจ็บท้องร้องทรมานทรมาย ผัวของนางเห็นดังนั้นจึงรีบอุ้มลูกหล่นเหมือนคนไม่มีสติออกไปหายาเพื่อเอามารักษาลูกสาวเศรษฐีที่กำลังจะคลอดลูก ระหว่างเดินทางในป่าก็ได้ถูกงูกัดตาย ซึ่งในขณะนั้นฝนก็ตกหนัก พอเช้าลูกสาวเศรษฐีเดินตามหาผัวตัวเอง จนกระทั่งมาเจอว่าผัวตัวเองได้ตายแล้ว นางตกใจเหมือนคนบ้าคลั่งไม่มีสติ ด้วยอาการคลั่งทำให้ลูกที่อยู่ในท้องหลุดออกมาทันที พอนางได้สติจึงไปไหว้ศพผัวตัวเอง แล้วทั้งสามแม่ลูกก็เดินทางไปจนถึงแม่น้ำใหญ่

นางจึงสั่งลูกคนโตให้คอยอยู่ที่ฝั่งนี้ ให้แม่พาน้องไปฝั่งโน้นก่อนเสร็จแล้ว แม่จะมารับลูกอีกที เมื่อถึงฝั่งนางวางลูกไว้ที่พื้น จึงย้อนกลับไปรับลูกชายอีกครั้ง ระหว่างเดินกลับอยู่กลางแม่น้ำได้มี นกเหยี่ยวตัวใหญ่ได้มาโฉบเอาลูกไป นางเห็นจึงทำท่าทางโหมมือและร้องตะโกนเรียก ในใจว่าอย่าเอาลูกฉันไป นางจึงเดินวิ่งลุยน้ำหวังว่าจะตามนกเหยี่ยวให้ทัน นางตามไม่ทันจนหมดแรงลงทำอะไรไม่ถูกฝ่ายลูกชายที่อยู่อีกฝั่ง ครั้นเห็นก็คิดว่าแม่เรียกให้ตามไป จึงเดินลงน้ำทำให้ลูกชายจมน้ำตาย เมื่อนางเห็นอย่างนั้นยิ่งประกอบสภาพร่างกายที่อ่อนล้าและจิตใจที่ห่อเหี่ยว แบบว่าหมดอะไรตายอยากคิดว่าไม่เหลืออะไรแล้ว จึงล้มและสิ้นใจลงในแม่น้ำทันที

1.3 รูปแบบเพลง

เป็นเพลงแหล่ มีอัตราจังหวะชั้นเดียว เป็นเพลงที่เล่นเพียงเดียวจบ ไม่มีการซ้ำทำนอง

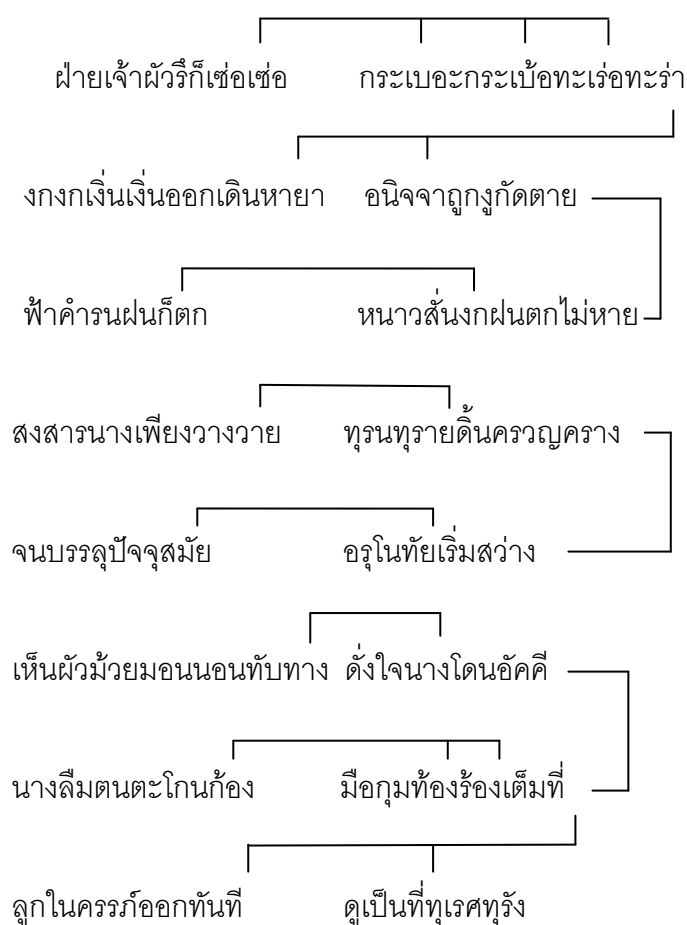
2. คำร้อง

2.1 รูปแบบการประพันธ์คำร้อง เพลงวังแม่ลูกอ่อน 2 เป็นคำประพันธ์ประเภท เพลงกลอนแปด แต่ละวรรคจะมีจำนวนคำตั้งแต่ 3 – 6 คำ เป็นไปตามหลักการสัมผัสประเภทกลอนแปด เพลงวังแม่ลูกอ่อน 2 ใช้ถ้อยคำที่สละสลวย มีทั้งสัมผัสนอกและสัมผัสใน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 สัมผัสนอก เพลงวังแม่ลูกอ่อนท่อน 2 สัมผัสนอกของกลอนแปด มีสัมผัสนอกดังนี้

- คำสุดท้ายของวรรคที่ 1 สัมผัสกับคำที่สอง คำที่สาม คำที่สี่ คำที่หก ของวรรคที่ 2 คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 และคำที่สอง ของวรรคที่ 4
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 3 สัมผัสกับคำสาม ของวรรคที่ 4
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ 6 ในบทต่อไป

สัมผัสนอกเพลงวังแม่ลูกอ่อนท่อน 2 แสดงตามแผนผังข้างล่าง

2.1.2 **สัมผัสใน** เพลงวังแม่ลูกอ่อนท่อน 2 สัมผัสในของกลอนแปด ยกตัวอย่างเช่น
 เชื้อเชื้อ กระเบอะกระเบ้อ เป็นสัมผัสอักษร หากับยา ถูกกับงู เป็นสัมผัสสระ โดยสัมผัสสระจะใช้
 ตัวอักษรตัวหนา สัมผัสอักษรจะใช้**ตัวอักษรเอียงและหนา**

สัมผัสในเพลงวังแม่ลูกอ่อน ท่อน 2

ฝ่ายเจ้าผัวรีก็	เชื้อเชื้อ	กระเบอะกระเบ้อทะเร่อทะร่า
กังกเงินเงินออกเดินหาย		อนิจจาถูกกัดตาย
ฟ้าคำรนฝนก็ตก		หนาวสั่นฝนตกไม่หาย
สงสารนางเพียงวางวาย		ทุรนทุรายตื่นครวญคราง
จนบรรลุปัจจุสมัย		อรุโณทัยเริ่มสว่าง
เห็นผัวม้วยมอนนอนทับทาง		ตั้งใจนางโดนอัคคี
นางล้มตนตะโกนก้อง		มือกุมท้องร้องเต็มที
ลูกในครรภ์ออกทันที		ดูเป็นที่ทุเรศทุรัง
กราบศพลาน้ำตาหล่น		อุ้มคนจูงคนพิโรธพิถัง
ตัดป่าออกทุ่งพะรุงพะรัง		จนมาถึงฝั่งมหานที
สั่งลูกคนใหญ่ให้คอยท่า		เดี๋ยวแม่จะมารับลูกที่นี่
แล้วเพินลูกน้อยลุยลุยวารี		ลึกมีตื้นมีพochtานทน
ครั้นถึงฝั่งคอยวางลูกน้อย		หวังลูกที่คอยย้อนกลับอีกหน
แต่พอโฉมนางถึงกลางสายชล		เหยี่ยวใหญ่โฉบวนเฉี่ยวลูกน้อยไป
นางหมดแรงตัวแข็งที่อ		โบกไม้โบกมือร้องตามเหยี่ยวใหญ่
ลูกยืนดูไม่รู้อะไร		นึกว่าแม่ให้ตามไปกระมัง
ก้าวลงน้ำถึงความตาย		นางเห็นลูกชายตายอย่างสิ้นหวัง
เลยจมสิ้นใจกับลูกได้วันวัง		เดี๋ยวนี้ชื่อยังอยู่ริมฝั่งเจ้าพระยา

อย่างไรก็ตามวรรคที่ 3 ของบทที่ 2 ซึ่งมีคำร้องว่า “อนิจจา” ไม่ปรากฏสัมผัสใน วรรคที่ 1 ของบทที่ 3 ซึ่งมีคำร้องว่า “ฟ้าคำรน” ไม่ปรากฏสัมผัสใน วรรคที่ 2 ของบทที่ 3 ซึ่งมีคำร้องว่า “ฝนก็ตก” ไม่ปรากฏสัมผัสใน เช่นกัน

3. ทำนอง

3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงลูกตกกับเสียงวรรณยุกต์

ลำดับ คำ กลอน	วรรคที่ 1		วรรคที่ 2		วรรคที่ 3		วรรคที่ 4	
	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์	เสียง	เสียง วรรณยุกต์
1.	ฟา	จัตวา	ที	โท	ที	โท	ที	โท
2.	ที	โท	เร	สามัญ	มี	สามัญ	มี	สามัญ
3.	มี	สามัญ	ที	สามัญ	เร	สามัญ	มี	สามัญ
4.	ชอล	สามัญ	ที	สามัญ	ลา	สามัญ	ที	สามัญ
5.	มี	สามัญ	มี	สามัญ	เร	สามัญ	ชอล	เอก
6.	ที	สามัญ	ที	สามัญ	ลา	สามัญ	ที	สามัญ
7.	เร	สามัญ	เร	ตรี	ฟา	ตรี	ที	โท
8.	เร	สามัญ	ที	สามัญ	ชอล	สามัญ	ที	สามัญ
9.	เร	สามัญ	ที	เอก	เร	สามัญ	เร	สามัญ
10.	ลา	สามัญ	ที	สามัญ	ชอล	เอก	ที	สามัญ
11.	ที	เอก	เร	โท	เร	สามัญ	ที	โท
12.	ที	ตรี	ที	สามัญ	มี	สามัญ	ที	สามัญ
13.	ที	เอก	มี	สามัญ	เร	สามัญ	มี	สามัญ
14.	โด	สามัญ	ที	สามัญ	ลา	สามัญ	ที	สามัญ
15.	เร	สามัญ	ที	โท	เร	สามัญ	ที	โท
16.	ที	สามัญ	ที	สามัญ	ชอล	โท	ที	สามัญ
17.	มี	ตรี	มี	สามัญ	เร	สามัญ	มี	สามัญ
14.	โด	สามัญ	ที	สามัญ	ลา	สามัญ	ที	สามัญ

สรุปผลการศึกษาลูกตกกับเสียงวรรณยุกต์ปรากฏการใช้ดังนี้

รูปแบบ	เสียง	เสียงวรรณยุกต์	ความถี่
1.	โด	สามัญ	1
2.	เร	สามัญ	14
3.	เร	ตรี	1
4.	เร	โท	1
5.	มี	สามัญ	10
6.	มี	ตรี	1
7.	ฟา	ตรี	1
8.	ฟา	จัตวา	1
9.	ซอล	สามัญ	2
10.	ซอล	เอก	2
11.	ซอล	โท	1
12.	ลา	สามัญ	5
13.	ที	สามัญ	20
14.	ที	ตรี	1
15.	ที	โท	8
16.	ที	เอก	3

เพลงวังแม่ลูกอ่อนท่อน 2 มีการใช้เสียงลูกตกเสียงที และผันวรรณยุกต์เป็นเสียงสามัญ มากที่สุด รองลงมา มีการใช้ลูกตกเสียงเร และผันเป็นวรรณยุกต์เสียงสามัญ สรุปได้ว่า เสียงลูกตกที่พบในเพลงวังแม่ลูกอ่อนท่อน 2 ส่วนใหญ่แล้วอยู่ที่ระดับเสียงที และ เสียงเร และมีการร้องโดยการผันเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสามัญเป็นส่วนใหญ่

4. สรุปผลการวิเคราะห์บทเพลงในภาพรวม

1. จากการวิเคราะห์รูปแบบของบทเพลงวังแม่ลูกอ่อน ท่อน 2 เป็นเพลงที่ร้องรอบเดียวจบ
2. เป็นเพลงอัตราจังหวะชั้นเดียว
3. เพลงบทเพลงวังแม่ลูกอ่อน ท่อน 2 บทประพันธ์ประเภทกลอนห้าเดียว จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่ 3 - 6 คำ

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

1. จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาชีวประวัติของ พร ภิรมย์
2. เพื่อศึกษาบทเพลงของ พร ภิรมย์

2. วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขั้นรวบรวมข้อมูล

- 1.1 รวบรวมข้อมูล ชีวประวัติ พร ภิรมย์ จากสิ่งพิมพ์ (Printed Materials) ดังนี้
 - 1.1.1 ข้อมูลจากสิ่งพิมพ์ วารสาร บทความ บทวิเคราะห์ ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับชีวิตของพร ภิรมย์
 - 1.1.2 บทสัมภาษณ์ของพร ภิรมย์
 - 1.1.3 วิทยานิพนธ์และผลงานการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยเล่มนี้
- 1.2 รวบรวมข้อมูลบทเพลงข้อมูลบทเพลงของพร ภิรมย์

ที่ได้รับรางวัลแผ่นเสียงทองคำ จำนวน 2 บทเพลง และบทเพลงที่ได้รับความนิยมจำนวน 4 บทเพลง รวม 6 บทเพลง จากแผ่นบันทึกเสียงและบทสัมภาษณ์พร ภิรมย์เรื่องวิธีการขับร้องเพลงลูกทุ่งไทย

2. ศึกษาข้อมูล

2.1. นำข้อมูลจากข้อที่ 1.1 มาศึกษาชีวประวัติและผลงานของพร ภิรมย์เพื่อมาประมวลเรียบเรียง จัดหมวดหมู่เพื่อใช้ในการวิเคราะห์

2.2 นำข้อมูลบทเพลงของพร ภิรมย์ ที่ได้รับรางวัลแผ่นเสียงทองคำ จำนวน 2 บทเพลง และบทเพลงที่ได้รับความนิยมจำนวน 4 บทเพลง รวม 6 บทเพลงมาเขียนเป็นโน้ตสากลทางทำนอง (Melody) เพื่อศึกษาทำนองร้อง ทำนองดนตรี และเนื้อร้อง

3. ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 นำข้อมูลที่ประมวลเรียบเรียงและจัดหมวดหมู่จากข้อ 2.1 มาศึกษาวิเคราะห์โดยแบ่งออกดังนี้

1. ชีวประวัติของพร ภิรมย์ ประมวลเรียบเรียงและจัดหมวดหมู่เป็นข้อๆ
 - 1.1 ชีวิตก่อนเข้าสู่อาชีพนักร้อง
 - 1.2 การศึกษา

- 1.3 ชีวิตอาชีพนักร้อง
- 1.4 ผลงานการขับร้อง
- 1.5 ชีวิตในปัจจุบัน

2. วิเคราะห์บทเพลงของพร ภิรมย์

นำบทเพลงลูกทุ่งจำนวน 4 เพลง และเพลงแหล่จำนวน 2 บทเพลง บทเพลงที่ได้คัดเลือกมานี้มี 2 บทเพลงที่ได้รับพระราชทานรางวัลแผ่นเสียงทองคำ พ.ศ. 2509 คือ ดาวลูกไก่ (เพลงแหล่) และเพลงบัวตูมบัวบาน (เพลงลูกทุ่ง) และ 4 บทเพลงที่ได้รับความนิยมในสมัยนั้นโดยได้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์พร ภิรมย์ โดยการนำโน้ตเพลงในแนวทำนอง(Melody) พร้อมเนื้อร้องและแผ่นเสียงรวม 6 เพลง มาวิเคราะห์ดังนี้

วิเคราะห์เพลง

1. ลักษณะทั่วไป

- 1.1 ประวัติความเป็นมาของบทเพลง
- 1.2 ความหมายเนื้อเพลงโดยสรุป
- 1.3 รูปแบบเพลง

2. คำร้อง

- 2.1 รูปแบบการประพันธ์คำร้อง
 - 2.1.1 สัมผัสนอก
 - 2.1.2 สัมผัสใน

3. ทำนอง

- 3.1 ขึ้นคู่
- 3.2 กระสวนจังหวะ
- 3.3 การเคลื่อนที่ของทำนอง
- 3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงลูกตกกับเสียงวรรณยุกต์

4. สรุปผลการวิเคราะห์บทเพลงในภาพรวม

4. สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาชีวประวัติของพร ภิรมย์ ประเด็นสำคัญดังนี้

1. ศึกษาชีวประวัติและผลงานของพร ภิรมย์

1.1 ชีวิตก่อนเข้าสู่อาชีพนักร้อง

พร ภิรมย์ เกิดเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน พ.ศ. 2471 ชื่อจริงนายบุญสม มีสมวงษ์ ภูมิลำเนาอยู่ที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นบุตรคนโตในพี่น้อง 11 คน บิดาชื่อ นายประเสริฐ มีสมวงษ์ มารดาชื่อ นางสัมฤทธิ์ มีสมวงษ์ และได้สมรสกับนางระเบียบ ภาคนาม มีบุตรชายด้วยกัน 1 คน คือ นายรังสรรค์ มีสมวงษ์

นายบุญสม มีสมวงษ์ ประกอบอาชีพในทางลิเกมาก่อน โดยการเป็นพระเอกลิเก และใช้นามตอนเล่นลิเกว่า บุญสม อยุธยา กระทั่งโด่งดังมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักโดยทั่วไป โดยเฉพาะ ย่านอำเภอวิเศษชัยชาญ จังหวัดอ่างทอง ต่อมาได้เข้าร่วม แสดงหับ คณะลิเกเจดีย์ศรีอยุธยา ของครูเจดีย์ ยังประดิษฐ์ แต่บังเอิญแม่ประสานภรรยาของครูเจดีย์ ซึ่งเป็นนางเอกได้ถูกรถชนตาย คณะเจดีย์ศรีอยุธยาจึงยุบวงไป บุญสม มีสมวงษ์ จึงชวนครูเจดีย์ไปเป็นพระเอกลิเกที่โคราช คณะนายเด็ก แม่เสี่ยม ซึ่งเป็นคณะใหญ่ที่สุดในภาคอีสาน

ขณะที่บุญสม อยุธยา ได้แสดงลิเกอยู่กับคณะนายเด็ก มีนักพากย์หนึ่งคนหนึ่ง ชื่อเทพได้ไปดูลิเกอยู่ 7 – 8 คืน นายเทพชอบการร้องลิเกของบุญสม อยุธยา จึงชักชวนบุญสม อยุธยา ไปพากย์หนัง นายบุญสม จึงขอลาแม่เสี่ยมไปพากย์หนังเนื่องจากรายได้ดีกว่า บุญสม อยุธยาจึงได้พากย์หนัง ใช้นามพากย์หนังว่า เทพารักษ์ ตอนนั้นประมาณปี พ.ศ. 2498 – 2499 นายบุญสม อายุประมาณ 27 – 28 ปี

พ.ศ. 2500 จอมพล ป. พิบูลสงคราม นายกรัฐมนตรีจัดการประกวดลิเกครั้งใหญ่ เพื่อปลุกกระแสการปราบปรามคอมมิวนิสต์ โดยอาศัยสื่อมวลชน ดนตรี ลิเกคณะต่าง ๆ หลังจากทราบว่ามีการประกวดชิงรางวัลก็ให้ความสนใจเป็นพิเศษ ตามระเบียบลิเกที่จะประกวดต้องมีการส่งบทไปให้คณะกรรมการล่วงหน้า

ครูบุญยงค์ เกตุคง เป็นผู้ชำนาญการตีระนาดเอกได้ไพเราะยิ่ง ตั้งคณะลิเก ชื่อ “เกตุคงดำรงศิลป์” มีความสนิทสนมคุ้นเคยกับบุญสม อยุธยาเหมือนกับพี่น้องกัน เมื่อครูบุญยงค์ เกตุคง ตัดสินใจเข้าประกวดลิเก ในงานที่จอมพล ป. พิบูลสงครามจัดขึ้น ครูบุญยงค์จึงขอให้นายบุญสมร่วมแสดงในคณะเกตุคงดำรงศิลป์และขอให้เขียนบทให้ด้วย ผลปรากฏว่าได้รางวัลชนะเลิศอันดับ 1 ในช่วงนั้นทำให้บุญสม

ได้รับ สมณานามว่า บุญสม พระเอกด้วยทอง ต่อมางานเลิกเริ่มหมดเพราะเป็นช่วงหน้าฝน มีคณะ ลีเก
หอมหวล ต้องการพระเอกเรื่องผู้ชนะสิบทิศ ได้มาติดต่อบุญสม อยุธยา โดยให้เล่นเป็นตัวจะเด็ด

1.2 การศึกษา

นายบุญสม มีสมวงศ์ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากวัดรัตนชัยหรือวัดจัน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่อจากนั้นได้เข้าศึกษาต่อที่โรงเรียนวัดบพิตรพิมุข ในกรุงเทพมหานคร จนจบ
การศึกษาชั้นมัธยม 3

การศึกษาด้านดนตรีนายบุญสม ไม่ได้ร่ำเรียนดนตรีกับบุคคลใดอย่างเป็นกิจจะลักษณะ
แต่นายบุญสมเป็นคนขยันศึกษาดนตรีโดยใช้วิธีคร่ำครึลักจำ แม้ว่าท่านจะไม่ได้ร่ำเรียนมาโดยตรงแต่ท่านก็
ประสบความสำเร็จในด้านหน้าที่การงาน

1.3 ชีวิตอาชีพนักร้อง

เมื่อบุญสม อยุธยา ได้ย้ายมาอยู่คณะหอมหวล และที่นี้บุญสม อยุธยา ก็โด่งดังสุดขีดใน
บทจะเด็ด แห่งเรื่องผู้ชนะสิบทิศ จนในปี 2501 ครูมงคล อมาตยกุล หัวหน้าวงดนตรีจุฬารัตน์ มาดูอยู่สอง
คืน แล้วชวน นายบุญสม มานั่งคุยที่ร้านข้าวต้มข้างร้านนพรัตน์ อันเป็นร้านขายเสื้อผ้าชื่อดังย่านบางลำพู
เพื่อชวนมาเป็นนักร้องในวง วันรุ่งขึ้นครูมงคลนัด บุญสม อยุธยา ให้ไปพบที่ห้างแผ่นเสียงดีคูเปอร์ ที่
อาคาร 4 ราชดำเนิน เพื่อดูนักร้องต่างๆ อัดแผ่นเสียงกัน แล้วพาไปเลี้ยงอาหาร ที่ห้องวีไอพี ร้านอาหารเฉลิม
ชาติ (ต่อมาคือโรงภาพยนตร์พาราไดส์) แล้วต่อเพลงกันที่นี้ บุญสม อยุธยา ร้องไป ครูมงคลก็เคาะนิ้วเป็น
จังหวะพร้อมเขียนโน้ตเสร็จสรรพ 3 เพลงที่พระเอกลิเกร้องเองแต่งเอง ทั้งสองรู้จักกันวันอังคาร มาต่อเพลง
กันวันพุธ อัดเสียงวันพฤหัสบดี ในเพลง 'ลมเจ้า'

เมื่อบุญสม อยุธยา ได้ก้าวเข้าวงการร้องเพลง ได้ใช้นามว่า พร ภิรมย์ 3 เพลงแรกที่
อัดเสียงคือ “ลมเจ้า” , “ กระต๋อมทองกวาว “ , “ลานรักลานเท “ ยังไม่ดัง จากนั้นก็หันไปร้อง “ ดอกฟ้าลับ
แล” ของ ไพฑูรย์ ไก่แก้ว ก็ยังไม่ดังอีกจนเริ่มท้อ และอยากกลับไปเล่นลิเกตามเดิม แต่ในเพลงที่ 5 “ บัวตูม
บัวบาน “ ที่พร ภิรมย์ ร้องเองแต่งเองอีกครั้ง และกะว่าจะเป็นเพลงสุดท้าย ถ้าไม่ดังก็จะเลิกร้องเพลง แต่
เพลงนี้ทำให้เขาแจ้งเกิดสำเร็จในปี 2503 และทำให้เขามีชื่อเสียงคับบ้านคับเมือง จนกลายมาเป็นหนึ่งในสี่
ทหารเสือของวงจุฬารัตน์ บุญสม มีสมวงศ์มีชื่อเสียงโด่งดังในฐานะเป็นนักร้องเพลงลูกทุ่งโดยใช้ชื่อว่า พร
ภิรมย์ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

พร ภิรมย์ ร้องเพลงอยู่กับวงดนตรีจุฬารัตน์หลายปี มีผลงานบันทึกเสียงประมาณ 260
เพลง โดยเพลงที่ร้องส่วนใหญ่ เขาเป็นผู้แต่งเอง โดยใช้นามปากกาผู้แต่งเพลงว่าบุญสม อยุธยา

1.4 ผลงานการขับร้อง ผลงานการขับร้องที่มีชื่อเสียงของท่านได้แก่ เพลงบัวตูมบัวบาน เพลงดาวลูกไก่ เพลงวังแม่ลูกอ่อน เพลงดาวจระเข้ เพลงตำนานรอยพระพุทธรบาท เพลงเห่หมขล

เพลงลูกทุ่ง

1. ลมจำ
2. กระพ้อมทองกวาว
3. ลานรักลานเท
4. ดอกฟ้าลับแล
5. บัวตูมบัวบาน
6. จำใจจาก
7. เมียจำ
8. เมียจาก
9. พอม่ายตามเมีย
10. สวรรค์สวาท
11. ตกเตียง
12. พรหมนุปลา
13. ไม้หลักปักเลน
14. ดาวเดี่ยว
15. ฟ้าพิโรธ
16. กลับเถิดลูกไทย

เพลงแหล่

1. ดาวลูกไก่ ตอน1 ตอน2
2. รีมไกรลาส ตอน1 ตอน2
3. วังแม่ลูกอ่อน ตอน1 ตอน2
4. ดาวจระเข้ ตอน1 ตอน2
5. เศรษฐีนาถา ตอน1 ตอน2
6. แหล่ประวัติองคูลีมาร
7. ปุโรหิตตราจารย์ใต้ดาวโจร
8. ปัสเสนทิโกศล

9. ทารกไร้เดียงสา
10. อหิงสกะกุมาร
11. ฝันดวง
12. ลาแม่
13. สอนลูก
14. สู้ต่อกะศิลา
15. กำนันครู
16. มาลัยนี้wmมนุษย์
17. น้ำตาแม่
18. ผู้ปราบโจร
19. ธรรมมานุภาพ
20. มาลัยกิเลสของคูลีमार
21. ตำนานรอยพระพุทธรูปบาท
22. พระบาท 5 รอย
23. สัจจพันธดาบส
24. พุทธทำนาย
25. หนองโสน
26. อยุธยาล่ม
27. รอยพระพุทธรูปบาท
28. สาส์นฝากจากลังกา
29. คั่นรอยพระบาท
30. นายพรานแห่งปรั้นตนคร
31. ปอพรานล้างเนื้อ
32. ฤๅษีเสียญาณ
33. สัจธรรมของพราน
34. เนื้อน้อยลายน้้า
35. น้ำทิพย์ในรอยเท้า
36. ลายกงจักร

37. ไฉ่รอยพระบาท
38. เหมพิมล
39. พรหมทัต (กาเกี1)
40. เหมครุฑ (กาเกี2)
41. เหมพิมล (กาเกี3)
42. คนธรรพ์ (กาเกี4)
43. นกกระจาบ
44. พ่อกับแม่
45. ลูกใจรเปลี่ยนใจ
46. รักเดียวใจเดียว
47. แผลใจใจ

แหล่งนิทานอิสป

1. กระต่ายกับเต่า
2. กระต่ายตื่นตูม
3. เด็กเลี้ยงแกะ ตอน1 ตอน2
4. ราชสีห์กับหนู ตอน1 ตอน2
5. กบกับวัว

1.5 ชีวิตในปัจจุบัน

พร ภิรมย์ อุปสมบทเป็นพระภิกษุอยู่ที่วัดรัตนชัย ตำบลหอรบรัตนชัย อำเภอ

พระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งแต่ พ.ศ. 2524 จนถึงปัจจุบัน

ด้วยอุปนิสัยส่วนตัวของพร ภิรมย์ ที่เป็นคนตรงไปตรงมา เป็นคนสมถะ แม้ท่านจะ
 จำรายท่านก็ไม่ได้ถือเจ้ายศเจ้าอย่างแต่อย่างใด กระทั่งท่านได้มาอุปสมบทตอนอายุได้ 60 ปี มีบุคคล
 ต่าง ๆ ได้มาขอโน้ตเพลงไป ท่านก็ให้หมด จนปัจจุบันนี้ไม่มีโน้ตเพลงหรือบทประพันธ์ที่ท่านประพันธ์ไว้
 หลงเหลืออยู่ที่ตัวท่านเลย กฎที่ท่านอาศัยอยู่ก็เป็นเพียงกฎหลังเล็ก ๆ อยู่ติดชายน้ำ ท่านมีรายได้จาก
 ค่าลิขสิทธิ์เพลงของท่านและปัจจุบันนี้ท่านได้ใช้ชีวิตบั้นปลายอย่างสงบอยู่ที่วัดรัตนชัย จังหวัด
 พระนครศรีอยุธยา

ศึกษาบทเพลงของพร ภิรมย์

1. ลักษณะทั่วไป

1.1 ประวัติความเป็นมาของบทเพลง สามารถจำแนกที่มาเป็นประเด็นสรุปประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.1.1 แต่งมาจากประสบการณ์ชีวิตจริงของท่าน เช่น ประสบการณ์ในด้านความรัก ในเพลงบัวตูมบัวบาน ประสบการณ์จากการเดินทางในเพลงกระท่อมทองกวาว

1.1.2 จากภูมิหลังที่ได้ฟังถ่ายทอดต่อ ๆ มา เช่น ในเพลงดาวลูกไก่เป็นนิทานที่ท่านได้ฟังสมัยที่ท่านตามบิดาของท่านไปโรงลิเก เพลงจำใจจากเป็นเพลงที่สมโภช เสดลากุลได้เล่าให้ท่านฟังเกี่ยวกับแม่ยายของสมโภชเอง

1. เพลงบัวตูมบัวบาน โดยแต่งจากชีวิตจริงในด้านความรักของท่าน โดยพร ภิรมย์ได้พบรักกับผู้หญิงทั้งสองคนตั้งแต่มัธยมหนึ่งสมัยเรียนที่บพิทภูมิฯ ซึ่งในสมัยนั้นไม่มีประหม่า ประหมหก เหมือนสมัยนี้ ท่านได้รักกับผู้หญิงทั้งสองเรื่อยมา จนท่านอายุได้ยี่สิบสองปี ผู้หญิงหนึ่งคนต้องจำใจแต่งงาน ทำให้เหลืออีกคน ท่านจึงได้แต่งงานกับผู้หญิงอีกคน นั่นก็คือ ภรรยาของท่าน ชื่อ ระเบียบ ภาคนาม

2. เพลงน้ำตалаไพร เพลงนี้ พร ภิรมย์ ได้แต่งทั้งทำนองและเนื้อร้องเอง เพื่อประกวดในงานแผ่นเสียงทองคำ เหมือนกับเพลงบัวตูมบัวบาน แต่ไม่ได้รางวัล แต่เป็นเพลงที่ท่านภูมิใจมากที่สุด

3. เพลงกระท่อมทองกวาว เป็นเพลงที่แต่งสมัยเล่นลิเก ประมาณ 20 ต้น หลังจากบวชเรียบร้อยแล้ว สมัยก่อนมีต้นกระท่อมทองกวาว อยู่ชิดริมแม่น้ำ ดอกทองกวาวดอกเหลืองอร่าม กระท่อมอยู่ใกล้ต้นทองกวาว ตอนนั้นหลวงพ่อบ่นเล่านลิเกอยู่ยังไม่ได้เป็น นักร้อง เนื้อเพลงได้บรรยายกาศรอบ ๆ บ้านหลวงพ่อบ่นได้ไปหลงรักสาวแฉนั้น

4. เพลงจำใจจาก เพลงนี้ พร ภิรมย์ ได้แต่งทั้งทำนองและเนื้อร้องให้สมโภช เสดลากุล โดยได้รับค่าจ้าง 10 บาท โดย พร ภิรมย์ ได้แต่งเพลงตามคำบอกเล่าของสมโภช เสดลากุล เนื้อร้องของเพลงนี้มีเนื้อหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของแม่ยายของสมโภชเอง

5. เพลงดาวลูกไก่ เพลงนี้ พร ภิรมย์ ได้แต่งทั้งทำนองและเนื้อร้องเอง โดยได้มาจากนิทานเรื่องพระจันทร์ โดยมีคนมาเล่านิทานเรื่องนี้ให้บิดาของพร ภิรมย์ ฟังตอนที่บิดาท่านเล่นลิเกอยู่ที่โคราช ท่านจำได้ จึงได้นำมาแต่งเป็นเพลงดาวลูกไก่

6. เพลงวังแม่ลูกอ่อน เพลงนี้ พร ภิรมย์ ได้แต่งทั้งทำนองและเนื้อร้องเอง แต่งมาจากเรื่องจริงที่อินเดีย เหตุการณ์เกิดขึ้นที่แม่น้ำอรุณวุฒิ นำมาจากพุทธประวัติของพระพุทธเจ้า ชื่อเพลงนำมา

จากตำบลวังแม่ลูกอ่อน จังหวัดชัยนาท เนื้อเพลงที่แต่งเพลงพร ภิรมย์ เดินทางไปร้องเพลงที่ตำบลวังแม่ลูกอ่อน จังหวัดชัยนาท กับแม่ผ่องศรี

1.2 ความหมายเนื้อเพลงโดยสรุป

1. เพลงบัวตูมบัวบาน เป็นเรื่องชายหนุ่มหนึ่งคนที่ได้พบรักสาวสองคนซึ่งมีวัยที่แตกต่างกันในเวลาเดียวกัน โดยการประพันธ์เพลงของผู้แต่งได้ใช้วิธีการเปรียบเทียบโดยนำวิถีชีวิตของชาวบ้านในสมัยก่อนโดยการใช้เส้นทางสัญจรทางเรือ และได้เปรียบเทียบหญิงสาวสองคนที่มีวัยแตกต่างกัน เปรียบเสมือนดอกบัวที่เกิดก่อนและหลัง โดยเอาบัวที่เกิดก่อนเรียกว่าบัวบาน บัวที่เกิดหลังเรียกว่าบัวตูม มาเปรียบเทียบทำให้มีความรู้สึกที่เกิดความเสียใจในความสวยงามของทั้งบัวตูมและบัวบาน โดยสภาพดอกบัวทั้งสองที่เกิดก่อนและหลังตามธรรมชาติ จึงทำให้มีความรู้สึกอยากได้ทั้งบัวตูมและบัวบาน เมื่อคิดเปรียบเทียบก็ทำให้คิดไปว่าบัวบานจะโรยราไปก่อน บัวตูมจะผลิบานทีหลัง แต่ไม่รู้จะทำอย่างไรเลย ต้องหันหลังจากไปโดยไม่เลือกดอกไหนเลย

2. เพลงน้ำตалаไพร สะท้อนวิถีชีวิตชาวบ้านหญิงชายคู่หนึ่งซึ่งต่างให้สัญญารักกันไว้ ต่อมาชายคนนั้นได้เดินทางกลับมา ไม่พบนางอันเป็นที่รัก ชายหนุ่มได้พยายามเที่ยวหาจนทั่วป่าแต่ก็ไม่พบ แล้วจึงได้รำพึงตัดพ้อหญิงโดยคิดไปเองว่า นางลืมน้ำคำสัญญาที่ให้ไว้ ทั้งให้ชายหนุ่มเหงาอยู่คนเดียว แล้วตัดพ้อนางไม่ว่า ทำไมยังนิ่งเฉย ไม่ยอมช่วยเหลือตน ชายหนุ่มได้วิงวอนขอสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คือ เทพารักษ์ ให้ช่วยนำพาหญิงอันเป็นที่รักกลับมา ขอเพียงได้เจอนางเพียงสักคืน แม้ต้องสังเวยชีวิตก็ยอม เมื่อชายหนุ่มได้คอยหญิงสาวอันเป็นที่รักอยู่ได้ต้นไทรแต่ก็ไม่ได้พบเจอ ชายหนุ่มจึงร้องไห้คร่ำครวญอยู่ได้ต้นไทร

3. เพลงกระท่อมทองกวาว เป็นการบรรยายรอบ ๆ กระท่อม เปรียบเสมือนกระท่อมหนึ่งหลัง ซึ่งตั้งอยู่ริมลำธาร โดยมีต้นทองกวาวอยู่ใกล้ ๆ กันเปรียบเสมือนนิมานในฝัน บทเพลงนี้ผู้ประพันธ์ได้มองเห็นแล้วทำให้เกิดความรู้สึกและจินตนาการและสุนทรีย์ กรณีที่มีลมเกิดขึ้นทำให้ครวญคิดว่า เสียงลมเปรียบเหมือนเสียงรำพึงรำพัน แล้วได้กลิ่นดอกไม้ลอยมาตามลม ทำให้ได้กลิ่นที่ชื่นใจ กลิ่นนี้ทำให้คิดถึงหญิงสาว กระท่อม

4. เพลงจำใจจาก เป็นเรื่องของคู่สามี ภรรยา ที่แม่ยายเอาแต่กินเหล้า ผลาญเงินสามีจนแทบหมดตัว ทั้งลูกเขยที่ขยันทำมาหากินหมั่นเก็บหอมรอมริบ อีกทั้งยังด่าสามีให้ญาติ ของฝ่ายสามีฟัง แต่สามีมีความรักที่มั่นคงต่อภรรยาจึงได้ชวนภรรยาหนี แต่ฝ่ายภรรยาทั้ง ๆ ที่รักสามีมากแต่ไม่สามารถหนีไปด้วยได้ ด้วยความกตัญญูจึงเลือกที่จะอยู่กับแม่ของตนเพื่อตอบแทนบุญคุณ

5. เพลงดาวลูกไก่ อันชีวิตคนเราเกิดมาไม่ทราบว่ามีใครเป็นผู้กำหนดแต่หลักพุทธศาสนา สอนว่าคนเราเกิดมามีเรื่องเวรกรรมและบาป-บุญติดตามตัวมาตั้งแต่กำหนด โดยมีการยกตัวอย่างเรื่องเล่า เกี่ยวกับความศรัทธาว่าของคน ว่าครั้งหนึ่งมีตากับยายสองคนฐานะยากจน ปลูกบ้านอยู่ที่เชิงเขาในท้องถื่น กันดาร และได้เลี้ยงไก่อยู่ตัวเมียซึ่งมีลูกเจ็ดตัว โดยปกติตากับยาย และแม่ไก่และลูกๆทั้งเจ็ดก็ได้หากิน ตามสภาพที่เป็นอยู่ตามมีตามเกิดอยู่มาวันหนึ่งได้มีพระภิกษุที่ธุดงค์มาปักกลดอยู่หลังบ้านตายายทั้งสอง เนื้อเพลงดาวลูกไก่ตอน 1 พอสรุปได้ประมาณนี้

6. เพลงวังแม่ลูกอ่อน เป็นเพลงแหล่निทานคำกลอนเล่าเรื่องที่เกิดขึ้นจริงที่วังแม่ลูกอ่อน เดิมมีลูกสาวเศรษฐีผู้มีฐานะได้หลงรักหนุ่มชาวบ้านจึงตัดสินใจหนีตามกันไป ขณะอยู่ด้วยกันนั้นลูกสาว เศรษฐีได้ท้องและมีความเป็นอยู่อย่างยากจน ซึ่งมีอาชีพหลักเป็นคนเฝ้าถ่านไปวันๆ จนกระทั่งคลอด บุตรชายออกมา ทำให้การเป็นอยู่ยิ่งแย่งลงไปกว่าเดิม ทั้งสองทนชีวิตแบบนี้ไม่ไหวจึงได้ชวนกันกลับไปบ้าน ของตน ระหว่างทั้งสามเดินทางแบบค้าไหนดอนนั้นโดยพักตามใต้ต้นไม้ใหญ่ ลูกสาวเศรษฐีก็เกิดเจ็บท้อง ร้องทรมานทรมาย ตอนนั้นเจ็บประมาณนี้

1.3 รูปแบบเพลง

1. เพลงบัวตูมบัวบาน จากการวิเคราะห์โครงสร้างเพลงของบัวตูมบัวบาน เพลงนี้มี โครงสร้างเพลงแบบทวิบท (Binary Form) ร้องซ้ำทำนองท่อนละ 2 เที้ยว ทำนองเพลงอยู่ใน Key F Sharp Minor ทำนองเพลงมีความยาวทำนองเพลงละ 8 ห้องเพลง

2. เพลงน้ำตالاไทร จากการวิเคราะห์โครงสร้างเพลงน้ำตالاไทร เพลงนี้มีโครงสร้าง เพลงแบบทวิบท (Binary Form) ทำนองเพลงอยู่ใน Key A Minor รูปแบบที่สำคัญของเพลงเริ่มที่ Intro ตามด้วยท่อน A1 ท่อน A2 ท่อน B1 และท่อน A3 ท่อน Solo และท่อน A4 ตามลำดับ ทำนองเพลงมี ความยาวทำนองเพลงละ 8 ห้องเพลง ยกเว้นท่อน Solo มี 9 ห้องเพลง

3. เพลงกระท่อมทองกวาว จากการวิเคราะห์โครงสร้างเพลงกระท่อมทองกวาว เพลงนี้มี โครงสร้างเป็นเพลงแบบทวิบท หรือ เพลงสองตอน (Binary Form) ทำนองเพลงอยู่ใน Key B Flat Major ทำนองเพลงมีความยาว 8 ห้องเพลง รูปแบบที่สำคัญของเพลงเริ่มที่ Intro ตามด้วยท่อน A1 ท่อน A2 ตามลำดับ

4. จำใจจาก จากการวิเคราะห์โครงสร้างเพลงจำใจจาก เพลงนี้มีโครงสร้างเป็นเพลงท่อน เดียว (Unitary Form) ร้องซ้ำทำนอง 4 เที้ยว ทำนองเพลงอยู่ใน Key G Minor ทำนองเพลงมีความยาว 8 ห้องเพลง ยกเว้น ท่อน Solo มี 9 ห้องเพลง

5. เพลงดาวลูกไก่ เป็นเพลงอัตราจังหวะ 2 ชั้น ใช้น้ำทับตะโพนในการดำเนินทำนอง หรือเรียกอีกชื่อว่าหน้าทับราชันเกลิง ใน 1 คำกลอนจะมี 4 หน้าทับ

6. เพลงวังแม่ลูกอ่อน เป็นเพลงแหล่ มีอัตราจังหวะชั้นเดียว เป็นเพลงที่เล่นเดี่ยวเดียวจบ มีการซ้ำทำนอง

2. คำร้อง

2.1 รูปแบบการประพันธ์คำร้อง จำแนกเป็น 2 ประเภท

1. เพลงลูกทุ่ง

- เพลงบัวตูมบัวบาน เพลงบัวตูมบัวบาน บทประพันธ์ประเภทกลอนตลาด จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่ 5 - 7 คำ
- เพลงน้ำตالاไทร บทประพันธ์ประเภทกลอนตลาด จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่ 4 - 7 คำ
- เพลงกระท่อมทองกวาว บทประพันธ์ประเภทกลอนตลาด จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่ 5 - 10 คำ
- เพลงจำใจจาก บทประพันธ์ประเภทกลอนตลาด จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่ 9 - 14 คำ

2. เพลงแหล่

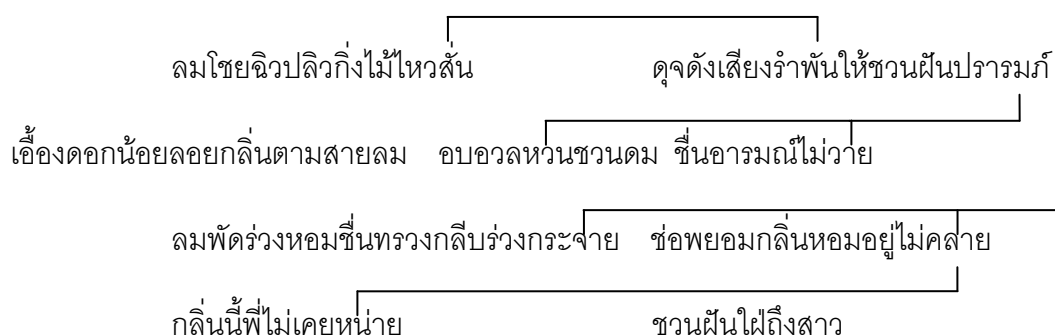
- เพลงดาวลูกไก่ ท่อน 1 บทประพันธ์ประเภทกลอนหัวเดียว จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่ 5 - 6 คำ
- เพลงดาวลูกไก่ ท่อน 2 บทประพันธ์ประเภทกลอนหัวเดียว จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่ 5 - 6 คำ
- เพลงบทเพลงวังแม่ลูกอ่อน ท่อน 1 บทประพันธ์ประเภทกลอนแปด จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่ 3 - 4 คำ
- เพลงบทเพลงวังแม่ลูกอ่อน ท่อน 2 บทประพันธ์ประเภทกลอนแปด จำนวนคำในแต่ละวรรคมีตั้งแต่ 3 - 6 คำ

2.1.1 **สัมผัสนอก** บทเพลงของพร ภิรมย์ใช้คำประพันธ์ 3 ชนิด ที่ใช้ในการประพันธ์เพลง คือ 1. กลอนตลาด 2. กลอนหัวเดียว 3. กลอนแปด มีรายละเอียดดังนี้

2.1.1 **สัมผัสนอก** กลอนตลาดโดยทั่วไปสามารถส่งสัมผัสลงที่คำที่สาม คำที่สี่ คำที่ห้า หรือคำที่หกได้

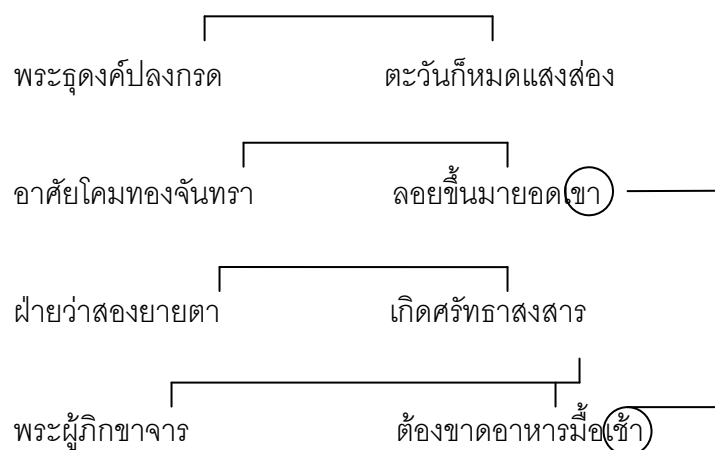
- คำสุดท้ายของวรรคแรกสัมผัสกับคำที่สอง คำที่สาม คำที่ห้า หรือคำที่วรรคที่ 2
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 2 สัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 3 และสัมผัสกับคำที่ 5 ของวรรคที่ 4
- คำสุดท้ายของวรรคที่ 4 สัมผัสกับคำสุดท้าย ของวรรคที่ 5 หรือสัมผัสกับคำสุดท้ายของวรรคที่ 6 ดูได้ในบทต่อไป

สัมผัสนอกเพลงกระท่อมหองกวาวแสดงตามแผนผังข้างล่าง

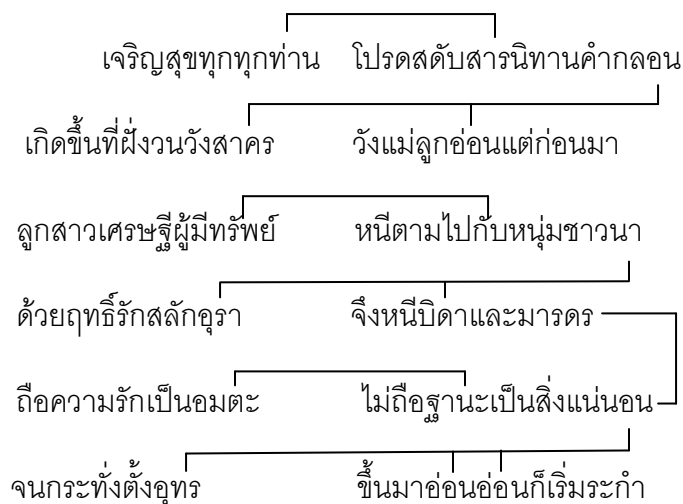
2. สัมผัสนอกเพลงดาวลูกไก่เป็นบทประพันธ์ประเภทกลอนหัวเดียว แสดงตามแผนผัง

ข้างล่าง

3. สัมผัสนอกเพลงวังแม่ลูกอ่อนตอน 1 เป็นบทประพันธ์ประเภทกลอนแปดแสดง

ตามแผนผังข้างล่าง

2.1.2 สัมผัสใน เป็นสัมผัสที่ปรากฏภายในวรรค ซึ่งส่วนใหญ่มีสัมผัสใน ทุกระวรรค

เช่น น้อย กับลอย ใบกับไหว เป็นสัมผัสสระ บัวกับบาน เป็นสัมผัสอักษร โดยสัมผัสสระจะใช้ตัวอักษร

ตัวหนา สัมผัสอักษรจะใช้ตัวอักษรเอียงและหนา เช่น สัมผัสในของเพลงบัวตูมบัวบาน

สัมผัสในเพลงบัวตูมบัวบานแสดงตามแผนผังข้างล่าง

ลงเรือ^{น้อย}ลอยวน ในสายชลห้วยละหาน
มี^{ทั้ง}บัวตูม^{บัว}บาน ดอกใบ^{ไหว}ก้านงามตา
เมื่อลมพัดมา^{ชื่น}ใจ
ฝั่ง^{ตอม}หอม^{บิน}ดมกลิ่น^{บัว} ช่อนตัว^{รำ}พัน^{ฝัน}ใฝ่

3. ทำนอง

3.1 **ขั้นคู่** ผู้วิจัยทำการศึกษาคู่เฉพาะบทเพลงที่เป็นเพลงลูกทุ่งจำนวน 4 บทเพลง เช่น ในเพลงน้ำตาลาไพร มีรายละเอียดดังนี้

- ท่อน A1

ท่อน A1 ประกอบด้วย 2 ประโยคหลักซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ประโยคที่ 1 ประโยคที่ 1 มีความยาว 4 ห้องเพลง ประกอบด้วยทำนองเพลง 2 วลี มีความยาววลีละ 2 ห้องเพลง วลีที่ 1 เริ่มต้นด้วยโน้ต G ที่จังหวะที่ 3 ของห้องที่ 5 จบวลีด้วยโน้ต A ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 7 วลีที่ 2 เริ่มต้นด้วยโน้ต A ที่จังหวะที่ 4 ของห้องที่ 7 จบวลีด้วยโน้ต E ที่จังหวะที่ 1 ของห้องที่ 9

- **วลีที่ 1** การเคลื่อนของทำนองในวลีที่ 1 ทำนองเคลื่อนที่ขึ้นลงสลับกัน พบขึ้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต E กับโน้ต G
- **วลีที่ 2** ทำนองค่อย ๆ เคลื่อนที่ขึ้นลงคล้ายกับวลีที่ 1 พบขึ้นคู่ก้าวกระโดดคู่ 3 Minor ระหว่างโน้ต A กับโน้ต C

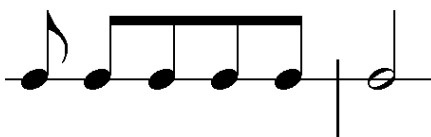
ทำนองเพลงในประโยคที่ 1 มีรายละเอียดในการวิเคราะห์แสดงให้เห็ндังนี้

3.2 กระสวนจังหวะ ผู้วิจัยทำการศึกษากกระสวนจังหวะเฉพาะบทเพลงที่เป็นเพลงลูกทุ่งจำนวน 4 บทเพลง ซึ่งใช้กระสวนจังหวะที่ซ้ำกันเป็นหลัก เช่นในเพลงน้ำตาตาไทร มีรายละเอียดดังนี้

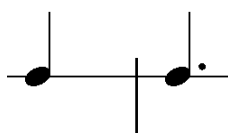
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 1 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะคือ

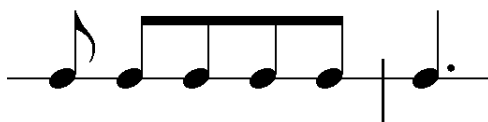
- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 2 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะคือ

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 3 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะคือ

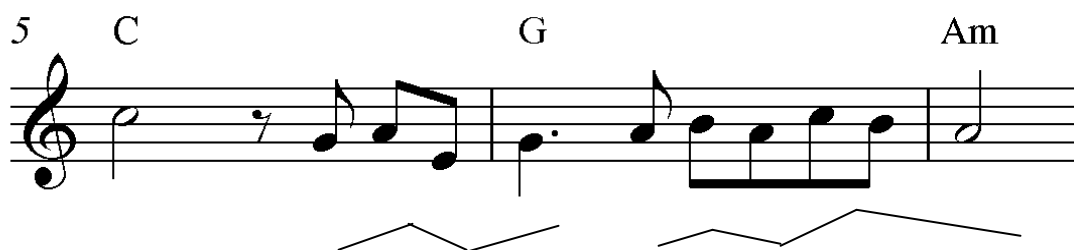

- รูปแบบกระสวนจังหวะแบบที่ 4 เป็นกระสวนจังหวะพัฒนามาจากกระสวนจังหวะที่ 2 หรือ การแปรทำนองมาจากกระสวนจังหวะที่ 2 มีรูปแบบของกระสวนจังหวะแบบที่ 4 คือ

3.3 การเคลื่อนที่ของทำนอง ผู้วิจัยทำการศึกษาการเคลื่อนที่ของทำนองเฉพาะบทเพลงที่เป็นเพลงลูกทุ่งจำนวน 4 บทเพลง ซึ่งการเคลื่อนที่ของทำนองจะแตกต่างกันไปในแต่ละบทเพลง เช่นในเพลงน้ำตาลาไพร มีรายละเอียดดังนี้

- ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 1 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 มีการใช้ โน้ต 4 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ขึ้นเคลื่อนที่ลงและเคลื่อนที่ขึ้นที่โน้ตตัวสุดท้าย รูปแบบที่ 2 มีการใช้โน้ต 6 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ขึ้นและเคลื่อนที่ลงจำนวน 2 ครั้ง

- ทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนอง ท่อน A1 วลีที่ 2 มี 2 รูปแบบ รูปแบบที่ 1 ใช้ โน้ต 4 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ขึ้นเคลื่อนที่ลงและเคลื่อนที่ขึ้นที่โน้ตตัวสุดท้าย รูปแบบที่ 2 มีการใช้โน้ต 6 ตัว การเคลื่อนที่ของทำนองเคลื่อนที่ขึ้นเคลื่อนที่ลงและเคลื่อนที่ขึ้นอีกครั้ง โน้ตตัวสุดท้ายมีระดับเสียงเดิม

3.4 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงลูกตกกับเสียงวรรณยุกต์ ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะเพลงหลักจำนวน 2 บทเพลง เช่นในเพลงดาวลูกไก่ ตอน 2

รูปแบบ	เสียง	เสียงวรรณยุกต์	ความถี่
1.	เร	สามัญ	16
2.	เร	ตรี	4
3.	เร	โท	2
4.	เร	เอก	1
5.	เร	จัตวา	4
6.	ที	ตรี	4
7.	ที	โท	13
8.	ที	เอก	11
9.	ที	จัตวา	1

เพลงดาวลูกไก่ตอน 2 มีการใช้เสียงลูกตกเสียง เร และผันวรรณยุกต์เป็นเสียงสามัญมากที่สุด รองลงมา มีการใช้ลูกตกเสียงที และผันเป็นวรรณยุกต์เสียงโท สรุปได้ว่า เสียงลูกตกที่พบในเพลงดาวลูกไก่ตอน 2 ส่วนใหญ่แล้วอยู่ที่ระดับเสียง เร และ เสียงที และมีการร้องโดยการผันเสียงวรรณยุกต์เป็นเสียงสามัญและเสียงโทเป็นส่วนใหญ่

4.2 อภิปรายผล

ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า พร ภิรมย์ เป็นบุคคลที่มีความสามารถมากมายหลายด้าน เช่น การร้องลิเก พากย์หนัง การร้องเพลง อีกทั้งสามารถประพันธ์เพลงได้หลายแนว ทั้งเพลงลูกทุ่งและเพลงแหล่ เพลงลูกทุ่งเป็น บทเพลงที่ใช้ร้องเล่นกันทั่วไปตามชนบทไทย เป็นเพลงที่ใช้ภาษาง่าย ๆ ตรงไปตรงมาไม่สลับซับซ้อน เป็นที่นิยมของประชาชนโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งไปประชาชนในชนบทได้ให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เพลงลูกทุ่งหลายเพลงได้สะท้อนสภาพสังคม ความเป็นอยู่และวัฒนธรรมไทย และมีหลายเพลงที่มีอิทธิพลต่อวิถีชีวิตของคนไทย (เอกวิทย์ ณ ถลาง . 2532 : คำนำ) พร ภิรมย์มีอุปนิสัยรักการอ่าน และมีความแม่นยำร้อง โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ทำให้ท่านสามารถใช้ภาษาในการประพันธ์เพลงได้อย่างสละสลวย การศึกษาครั้งนี้ พร ภิรมย์ศึกษาด้วยตัวเอง โดยใช้วิธีครูพักลักจำจนสามารถประพันธ์ทำนองเพลงได้หลายแนวดังที่กล่าวไปแล้วในตอนต้น บทเพลงพร ภิรมย์ได้ให้การ

ประพันธ์ทำนองหลากหลายรูปแบบแตกต่างกันไป รูปแบบกระสวนจังหวะก็มีการแปรทำนองเพื่อให้เกิดความหลากหลายในบทเพลง จากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ทำให้พบวิธีการประพันธ์เพลงของพร ภิรมย์ ที่เป็นเอกลักษณ์และสามารถเป็นแนวทางให้กับนักประพันธ์รุ่นใหม่ได้เป็นอย่างดี อีกทั้งเป็นต้นแบบของงานวิจัยทางด้านเพลงลูกทุ่งและเพลงแหล่ สำหรับนักวิจัยที่จะศึกษาทางด้านนี้ต่อไป

4.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

การศึกษบทเพลงของพร ภิรมย์ ผู้วิจัยขอแนะนำสำหรับผู้ที่จะทำการศึกษบทเพลงของพร ภิรมย์ ต่อไปดังนี้

1. ศึกษาผลงานของพร ภิรมย์ โดยศึกษาความหมายของเนื้อเพลง เนื่องจากแฝงไปด้วยคติสอนใจ มีคุณค่ายังต่อการศึกษา
2. ศึกษาบทเพลงอื่นๆของพร ภิรมย์ ที่ยังไม่ได้ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้
3. ศึกษาเปรียบเทียบบทเพลงของพร ภิรมย์ กับนักประพันธ์ที่มีชื่อเสียงท่านอื่น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา อินทรสุนานนท์. (2540). *เทคนิคการขับร้องเพลงไทย. ภาคดุริยางคศาสตร์ไทย*
คณะศิลปกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ:ไอ. เอส. พรินติ้ง เฮ้าส์.
- เฉลิมพล งามสุทธิ. (ม.ป.ป). *เอกสารประกอบการสอนดุริย 102 พื้นฐานดนตรีตะวันตก.*
(สังคีตนิยม). ม.ป.พ.
- ดุษฎี พนมยงค์. (2539). *สานฝันด้วยเสียงเพลงมาเฟียร้องเพลงกันเถิด. พิมพ์ครั้งที่ 2,*
ฉบับปรับปรุง. กรุงเทพฯ : บ้านเพลง
- นิตยา อรุณวงศ์. (2547). *ศึกษาชีวิตประวัติและวิธีการขับร้องของรวงทอง ทองลั่นธม.*
ปริญญาานิพนธ์ ศป.ม.(มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: ประกาศว่าด้วยมหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุปผา เมฆศรทองคำ. (2534). *ศึกษาบทบาทเพลงไทยลูกทุ่งในการพัฒนาคุณภาพชีวิต : วิเคราะห์*
เนื้อหาเพลงลูกทุ่งในช่วงปี พ.ศ. 2532- 2533. ว.ม. (สื่อสารมวลชน). กรุงเทพฯ:
ประกาศว่าด้วยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- พูนพิศ อมาตยกุล. (2532). *เพลงลูกทุ่งในสายตาของนักฟังเพลงไทย (เดิม). ในดวงเพลง กลางทุ่ง.*
กรุงเทพฯ: ไทศาลศิลป์การพิมพ์
- มานพ วิสุทธิแพทย์. (2533). *ดนตรีไทยวิเคราะห์. ในที่ระลึกงานดนตรีไทยอุดมศึกษาครั้งที่ 22.*
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์
- มาลินี ไชยชำนาญ. (2535). *วิเคราะห์วรรณกรรมเพลงลูกทุ่งของชลธี ธารทอง. ปริญญาานิพนธ์*
กศ.ม. สงขลา: ประกาศว่าด้วยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา.ถ่าย
เอกสาร.
- วินิจ คำแหง. (2542). *วิเคราะห์เพลงลูกทุ่งความบอยในชุดลูกทุ่งเสียงทอง ขับร้องโดย เพชร พนมรุ้ง.*
กศ.ม. (มานุษยดุริยางควิทยา). กรุงเทพฯ: ประกาศว่าด้วยวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนคร
นทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ลักษณ์ สุขสุวรรณ. (2521). *วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง. ปริญญาานิพนธ์ กศม. (ภาษาไทย).กรุงเทพฯ:*
ประกาศว่าด้วยมหาวิทยาลัยศรีนครนทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริพร กรอบทอง. (2547). *วิวัฒนาการเพลงลูกทุ่งในสังคมไทย. กรุงเทพฯ: พันธกิจ.*
- สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี. (2533). *ลูกทุ่งกับเพลงไทย ศิลปวัฒนธรรม.*
(ม.ป.พ.)

สุกรี เจริญสุข. (2533). *แนววิเคราะห์เพลงพื้นบ้านกับเพลงลูกทุ่งในเส้นทางเพลงลูกทุ่งไทย*.

กรุงเทพฯ: สำนักงานวัฒนธรรมแห่งชาติ

ภาคผนวก

บัวตุมบัวบาน

F#m A C#m F#m C#m

7 A F#m A1 F#m

13 E A Bm A G#dim C#7 B1 F#m E F#m

19 E7 A F#m A E C#7 F#m

25 F#m A2 F#m E A Bm

31 A G#dim C#7 B2 F#m E F#m E7 A

37 F#m A E C#7 1. 2.

มิ ทั้ง บัว ตุม บัวบานดอกโบไหวก้านงามตมมือลมพัดมา ชื่นใจ ผึ่ง ตอม หอมบินดม กลิ่นบัว ช่อน
งานทั้ง บัวตุม บัวบาน เทพไท่ทุกแดนพินาประทานสมดัง ตั้งใจ เอื้อม มือ หมายถึงดอกตุมก่อน ดอก

ตัว รำพัน ผืนไผ่ เหมือนดนตรี ชะโลม กล่อมใจ ฟังยิ่งฟังไป โลมเร้า ฤทัย ลำพอง
บาน ก็ก่อน แสงนอนไปโยจะเด็ดดอกบานดอกตุมก็สิ้น แก้วไกว จะเด็ดดอกไหน กันหนอบัวตุมบัวบาน

ปองจะเด็ด บัวบาน ครอบจิตตาน หวันเจ้าของ ใจหมายถึงนั้ม ไร่มองหากบัวไม่มี เจ้าของ
จะเด็ดทีเดียว เสียทั้งคู่ ครอบจิตตุด อยู่ไม่นาน พอดอกตุมแย้ม ตระการ ดอกบานก็คง แหง่

จะชมทั้งสอง ประทุม เอื้อม มือ หมายถึง เพียงดอกบาน ก็เกรง สะท้าน ถึงกันดอกตุม แสงเสียดาย
กลีบลาร่วงโรย น้ำขิง ต้อง ลา แล้วหนอ บัวชองาม บาปเคราะห์และกรรม ประดัง แล้วจำเรือ

เหมือนชาย หมดภูมิ จะเด็ดดอกตุม ยังนึกเสียดาย ดอกบาน เรือเร็วไปหนอยค่อย ๆ
น้อยค่อยลอย เข้าฝั่ง ไม่ยอมกลับหลัง หมดหวังทั้งตุม ทั้งบาน

น้ำตาลาทร

C Am C G⁷ C A1 G

มาแล้วแก้วตา สัญญาให้ ไว้ยัง

7 Am Dm C E⁷ Am

จำ บุญนี้ บาป นำ พิมาไม่เจอนวลนาง ทิว ถิ่น พนตามหาหมดทาง เจ้าทั้งสัญญาหรือนางพี่อ้างอ้าง อา

13 G⁷ A2 G Am Dm

รมย์ นางไม้แม่เอย โยเจยให้ข้าวิญญา นวลนางไม่มา ยิ่งพาอุราระ บม หรือเจ้า เขาไพรบังไว้ซ่อน

19 C E⁷ Am B1 G C

ชม ข้าขอจอมไพร พนมยอมนลนบวงสรวงจอมไพรทพา ภิรักษ วม ไทร สาขา อุ่มสมพานางน้องมา ให้ข้าเกิดหนาพระ

25 G Am Dm C G A3 G

ไทร มี น้ำตา ข้าหลังรินมาจากใจ ขอ หลังไว้ ส้างเท้าเทว ดา ขอหนนตัก นาง จน สาง อรุ โณ

31 Am Dm C E⁷ Am

ทัย ยอมแม่สิ้น ใจ เช่นสรวงแต่ปวงเทว คอย เจ้า แม่เงาไม่เห็นเจ้ามา พี่ นี้ มีเพียงน้ำตา ริน หลัง ลารากไม้ไทร

37 Solo G C G Am

งาม

43 Dm C G⁷ A4 G Am

ขอ หนนตัก นางจนสาง อรุ โณ ทัย ยอมแม่สิ้น ใจ เช่น สรวงแต่ปวงเท

49 Dm C E⁷

วา คอย เจ้า แม่เงา ไม่ เห็นเจ้า มา พี่ นี้ มี เพียงน้ำ

52 Am C Am

ตา ริน หลัง ลา ราก ไม้ ไทร งาม

กระท่อมทองกวาว

6 F B^b Cm B^b Cm B^b A1
 ลม ไชย

11 B^b Cm B^b E^b Fm B1A^b Fm E^b Fm
 นัว ปลิว กิ่งไม้ ไหว สั่น ดุจ ดัง เสียงรำพัน ให้ชวนฝันปราวมัย เอื้องดอกน้อย ลอยกลิ่นตามสายลม

17 F Fm F B^b A2
 อยา ช่อพยอม กลิ่นหอม อยู่ไม่คลาย กลิ่นนี้ พี่ไม่เคยหน่าย ชวนฝันใฝ่ ถึง สาว กระท่อม

22 F B^b Cm B^b Cm B^b F B^b Cm
 น้อย เน้นร่วมรินสายธาร เปรียบดังทิพย์วิมาน ร่มเงาไม้ทองกวาว นวลเจ้าเอ๋ย พี่ได้เคยพบเจ้า ก่อนเคยเฝ้าจำนรรจ์
 เอ๋ย พี่ไม่เคยคิดหน่าย พี่ยังรักไม่คลาย ไม่ลืมเนื้อนวลปราง รักยัง ฝังใจ พี่หวังทุกอย่าง กลับมาหมายพบนาง

28 B^b E^b Fm B2A^b Fm E^b Fm F
 สร้างสวรรค์จากใจ คำ ทุก คำ พี่ จด จำ ถ้อยคำ ฝากให้ไว้ ช่อทองกวาว ดอกพราว อยู่ใส:
 อยาเฝ้าเฝ้าอวน ทูน หัว พี่ หายโกรธที่ เกิดดวง สมร ช่อทองกวาวดอกพราว อยู่สลด
 | Fm | Fm B^b | Fm F B^b

35
 พี่เคยโน้มน้ามาให้ แหม่มผมใส่ ให้ นาง น้องพี่
 ดูจวนสองเราพร้อม ใจ ในกระท่อม ทอง กวาว

40 B^b Cm B^b Cm B^b

จำใจจาก

B^b Gm
 6 F Gm Dm Gm A1 B^b
 11 Gm B^b Dm F Cm Gm G
 16 Cm A2 B^b
 21 Dm F Cm Gm B^b Gm 2.
 26 Solo B^b Gm B^b Dm
 31 F Cm Gm F Cm Gm Dm
 36 Gm B^b Gm B^b Dm A3
 41 F Cm Gm G G A4 B^b
 46 Gm B^b Dm F Cm Gm
 51 B^b 1. Gm 2.
 55

สุดระ กำ ขำตรม ระ ทม อุ
 เอ้ย แสนอวย แม่ยายประ
 รา หนีเมียจากมา ด้วยอุรา แม่ ยาย เราเป็นเขย ถูกแม่ชิง ตั้งเป็นควาย ออ ลูกผู้ชาย
 จาน ยู เมีย ให้ พาล คำประจานญาติ พี่ว ลูกสาวเจย กลับคิดเลย ว่าไม่กลัว กลับคำทูลหัว
 แสนอวยยามอับอากัพยาจน แม่ยายเรา เข้ามาเยิ่นเมาก ออ ชำยังไม่ เคย จะทำบุญ สัก
 รัก ผัวทนอยู่ พี่วรู้ จิต ใจ พี่ชวนน้อง หนีมา ประสาหยก จน น้องยังสู้ ทน กติญญ อยู่
 หน อบาย มข เข้าคลุกใน ดวง กมล ไม่ มี มงคล เหลือทนเหลือทนผลาญเราหมดตัว ออเรา
 ไป แม่กับพี่ว แม่ของตัว พี่วขอ ไกล เจ้าตัดสินใจ ที่ไปบนความรู้คุณแม่
 เื่อ
 พี่ ยัง รัก ขวัญใจ ไม่ มี กลับ กลาย รักเมียไม่คลาย ปักใจหมาย เสมอ ยิ่งคง
 ยาย สาถล เขยจนไม่ ดี รักเขยมั่ง มี ประเพณี อะ ไร โลกปน
 ฝัน อยู่เหมือนวันฉันเคียงเธอ กอดหอมนอนนอนเพื่อละเมอว่ากอดนวลน้องแนบนอน ตื่น ผวา น้องเอ๋ย วิโยคโศก
 หลง ไม่คิดปลง ยามสิ้น ใจ ไม่ว่าใครใคร พ้นตายเมื่อไหร่จนหรือผู้มั่งมี ก่อนเป็นเขย คิดมี เมียแนบแอบ
 ใจ น้ำตา พี่ ไหล คร่ำครวญหาอา วรณ พี่ ยัง รัก ปักซึ่งใจ ใน บัง อร พี่จากเมียจร
 กาย คัดเลือกแม่ยาย ที่ไม่หมาย ภา ยี่ เป็นลูก เขย ต้องหาแต่ แม่ยาย ดี แม่ยายผมนี้
 น้อง เออ อา วรณ ทุก ลม หาย ใจ โอ้ แม่
 ขอ ลา กัน ที่ เขย จน จาก ลา

ดาวลูกไก่ท่อน 1

6 โอ้ชีวิต คิดโดน

11 ไครหนอไคร ลิขิต ปกาติต ของคิอะ หรือของพระพรหมเจ้า บ้างกำเนิด เกิดมา พอลืมตามองโลก

26 บ้างมีโชค บ้างอัปโชคมีสุขโลกปนเศร้า แต่จอมนราพิสุทธิ์ ท่านสอนพุทธบริษัท เป็นธรรมะ ปรมัต

31 อ้างถึงอำนาจกรรมเก่า ว่ากุศลธรรมมา มนุษย์เกิดมามีสุข อุตลาพาให้ทุกข์ ดังไฟที่ลุกรุมเรา

41 บ้างกึ่งดี กึ่งชั่ว เพราะตัวของตัวมัววุ่น สร้างทั้งบุญ ทั้งบาปเหมือนด้ายที่ลอบด้วยขาว ผมมิใช่ บัณฑิต

46 อันมีจิตสนหา ที่จะเป็นนักเทศนา มาเจรจาเย้าเย้า จึงตั้งครีธสาทก เรื่องยาวยากจน

51 มีตาบยายสองคน ปลุกบ้านอยู่ชนเชิงเขา แก่เลี้ยงแม่ ไก่อู มีลูกอยู่เจ็ดตัว เข้าก็ออกริมรั้ว

56 จิกกินเม็ดถั่วเม็ดข้าว เวลามีเหยี่ยวเฉี่ยวโลบ ซิแม่ก็โอบ ปีกอุ้ม กางสองปีกออกคลุม พาลูกทั้งเจ็ดเข้าเฝ้า

เพลงดาวลูกไก่ตอน 1 (ต่อ)

61
แม่ไก่จะปลอบขวัญลูก เสียงกรูกรักกรักปลุกขวัญ ลูกตอบเจี๊ยบๆเสียงลั่น ทั้งทั้งที่ขวัญเขย่า แล้วเขี่ยข้าวออกเผื่อ

66
ต่างคืบเขี่ยออกให้ ลูกไก่แม่ไก่ไร้ทุกข์ ลีไม่มีสุขใดเท่า ถึงคราวจะสิ้นชีวิตมือไก่ล้าหัดดีตดง มีภิกษุหนึ่งองค์

72
เดินออกจากคอกเขา รุดงเตียวตื้นตื้น เห็นสายฝนหล่น หยดกางกลดพลันทันใด หลังบ้านตายายผู้เฒ่า

77
อยากรู้อะไรก็ต้อง เปิดหน้าต่างฟังเอา

ดาวลูกไก่ตอน 2

6 พระอุดลงกลด ตะวันก็หมดแสงส่อง อาศัยโคมทองจันทรา ลอยขึ้นมายอดเขา ฝ่ายว่าสองยายตา

11 เกิดศรัทธาสงสาร พระผู้ภิกขาจาร ต้องขาดอาหารมือเช้า ดงกันดวยานนี้ รีกไม่มีบ้านอื่น

16 ข้าจะกล้าน้ำจะกลืน จะมีใครยื่นให้เล่า พวกฟักแฟงแดงกวาง ของเราก็กินตายหมด นึกสงสารพระจะอด

21 ทั้งสองกำตราตอกเสวรา ลักลุ่มหนึ่งดาจึงเอ๋ย นี่เนะยายเอ๋ยตอนแจ้งต้องเชือดแม่ไก่แล้วแกง ฝ่ายยายไม่แย้งตาเฒ่า

26 ฝ่ายแม่ไก่ได้ยิน น้ำตารินหลังไหล ครั้นจะรีบหนีไป ก็คงต้องตายเปล่าเปล่า อนิจจาแม่ไก่

31 ยังมีน้ำใจรู้คุณ ทิวยาดาการณ คิดแทนคุณเมตตาข้าว น้ำตาไหลเรียกลูก ให้มาซุกซอกอก

36 น้ำตาแม่ไก่ไหลตก ในหัวอกปวดร้าว อ้าปากออกบอกลูก แม่ต้องถูกตาเชือด คอยดูแลดแม่มือ

41 พรุ่งนี้ต้องตายจากเจ้า มาเกิดลูกมาซุกอก ให้แม่กกก่อนตาย แม่ซอกอกเป็นครั้งสุดท้าย แม่ต้องตายตอนเช้า

46 อย่าทะเลาะเบาะแว้ง อย่าขัดแย้งเหยียดหยัน จงรู้จักรักกัน อย่าผลุนผลันสับเพลา เจ้าตัวใหญ่สายสวาท

51 อย่าเกรี้ยวกราดน้องน้อง จงปกครองดูแล ให้เหมือนดังแม่เลี้ยงเจ้า น้ำตาไหลสอนลูก เข้าก็ถูกตาเชือด

55 ต้องหลังเล็ดนอนองเล่า ส่วนลูกไก่ทั้งเจ็ด เหมือนถูกเต็ดดวงใจ จึงพากันโดดเข้ากองไฟ

ตายตามแม่ไก่ดังกล่าว ด้วยอาณิสต์ใจประเสริฐ ลูกไก่ไปเกิดเป็นดาว

วังแม่ลูกอ่อนท่อน 1

เจริญ สุข ทุกทุก ท่านโปรด สดับ สาร นันทน คำกลอน

7
เกิด ขึ้น ที่ ผิง วน วังสา กร วัง แม่ ลูก อ่อน แต่ก่อนมา ลูก สาว เทรษฐี ผู้ มี ทรัพย์ หนึ่ง ตาม ไป

14
กับ หม่อมขานา ด้วยฤทธิ์รัก สลัก อุ รา จึง หนี บิดา และ มาร ดร ถือ ความรัก เป็น อมตะ

21
ไม่ ถือ จานะ เป็น สิ่ง แฉฉอน จน กระทั่ง ตั้ง อุ ทร ขึ้น มาอ่อน อ่อน ก็ เริ่ม ระ ก้า ความยาก

28
จน ทน ลำบาก ยาม ตกยาก ทน ตราก ตรำ ต้อง เมา ถ่าน เป็นงาน ประจำ เข้า ยัน คำ จรา ลำ

35
เค็ญ ถึง ยาม ปลอดภัยตลอดบรรดาไร ที่ ผิง พา สด หา แล เห็น น้ำตา ไหล ชก ตก กระ เซ็น จรา ยาก

42
เย็น ระทม ทวี จวบ กระทั่ง นาง ตั้ง ท้องเป็นครั้งที่ สอง หมองรา สี กระ จอ งาม หละหล่อนแก้เต็ม

49
ที่ เจ้า ลูก หัวปี รี ก็ ชุก ขน ต่าง ปรีก ษา กัน นำ สง สาขินอยู่ ไป นาน ก็ ไม่ มี ผล ตก ลงใจ

56
กลับไป บ้านตน เพราะเหลือจะ ทน ทุกข์ ทรมาณ เอาลูก ขึ้น เอา น้ำตา อาบ ผัว คอน หาบ ตาม ประ

63
สา ระหกระเหิน เดินทาง มา ยาม สอนยา ก็ เข้า ร่วม ไตรเมย์เกิดเจ็บ ท้อง ร้อง ให้ โอ ว่าโอ

70
โอ้ จะทำ ณ ไหนนาง บิด ภาย เบี่ยง เคียงขาดใจ ท่านโปรดฟังต่อไป ด้วยใจ เมต ตา

77

วังแม่ลูกอ่อนตอน 2

ฝ้าย เจ้า ฝ้าย รี ก็ เชอ กระเบอะกระเบ้อกระเรอ กระว่า กงเงิน เงิน

8
ออกเดินหา ยา อนิจจา ถูก งู กัด ตาย ฟ้า คำ รน ฝน ก็ ตก หนาว สั่น ฝนตก ไม่

15
หาย สงสาร นาง เพียงวางวาย ทูรณ ทู รวย ดั้นควรวญฺจรวง จน บรรลุ ปิยะ สมัย อรุ โน

22
ทัย เริ่ม สว่าง เห็น ฝ้าย ม้วย มร นอน ทับ ทาง ดั่ง ใจ นาง โดน อัศ ศี นาง สิม ตน ตะ โคน

29
ก้อง มือ กุม ท้อง ร้อง เต็ม ที่ ลูก ใน ควรรณ์ ออก ท้น ที่ ดู เป็น ที่ ทุเรศ ทุ รัง กราบศพ

36
ลา น้ำตา หล่น อุ่ม คน จุง คน พิ โธ พิ ธัง ตัดป่าออก ท่ง พระ รุ่ง พระ รุ่ง จน มา ถึง ฝั่ง มหา

43
นที สิ่ง ลูก คน ใหญ่ ให้อภัย ถ้า เตียว แม่จะมา รับลูก ที่ นี้ แล้ว เดือนลูกน้อย ลุย ลอย วารี ลึกมี

50
ดินมี พอทานทน กรันถึงฝั่ง ค่อยวาง ลูกน้อย ห่วงลูก ที่คอย ย้อนกลับ อีกหน แต่ พอ โฉม นาง ถึงกลางสาย

57
ชล เขียวใหญ่ โฉม นางเห็นลูกน้อย ไป นางหมดแรง ตัวแข็ง ทื่อ โบกไม้โบกมือร้องตามเขียว ใหญ่ ลูกยืน

64
ดู ไม่รู้ อะไร นึก ว่า แม่ ให้ ตาม ไป กระมัง ก้าวลงน้ำ ถึงความตาย นางเห็น ลูกชาย ตายอย่างสิ้น

71
หวังเลย จม สิ้นใจ กับลูกได้ วัน วัง เตียนนี้ ซือยัง อยู่ริมน้ำเจ้า พระ ยา

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวเอี่ยมพร รักษาวงศ์
วันเดือนปีเกิด	วันที่ 4 กันยายน 2527
สถานที่เกิด	71/1 หมู่ที่ 6 ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	71/1 หมู่ที่ 6 ตำบลท่าเรือ อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูพิเศษดนตรี
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนดนตรี KPN สาขา เดอะมอลล์งามวงศ์วาน
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2532	ประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช ณ นครอุทิศ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ.2539	ประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนอนุบาลนครศรีธรรมราช ณ นครอุทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ.2542	มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จากโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ.2545	มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 จากโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดนครศรีธรรมราช
พ.ศ.2550	ครุศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) วิชาเอกดนตรีศึกษา(สากล) จากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
พ.ศ.2550	ศิลปกรรมศาสตรมหาบัณฑิต (ศป.ม.) มานุษยวิทยากวีทยา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร